

Földtani Közlöny

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT
FOLYÓIRATA

БЮЛЛЕТЕНЬ ВЕНГЕРСКОГО
ГЕОЛОГИЧЕСКОГО ОБЩЕСТВА

BULLETIN DE LA SOCIÉTÉ GÉOLOGIQUE
DE HONGRIE

ZEITSCHRIFT DER UNGARISCHEN
GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT

BULLETIN OF THE HUNGARIAN
GEOLOGICAL SOCIETY

T. 114.

No. 4.
(1984)

FÖLDTANI KÖZLÖNY

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT FOLYÓIRATA

114. KÖTET

*

TARTALOMJEGYZÉK — СОДЕРЖАНИЕ — CONTENU

DANK VIKTOR: Társadalmi szerv lett a Magyarhoni Földtani Társulat (Elnöki megnyitó, 1984. III. 14.) — Presidential address	411—416
BÉRCZI ISTVAN: Főtitkári jelentés (1984. III. 14.) — Secretary General's report	417—423
JUHÁSZ JÓZSEF: A mérnökgeológia jelene és jövője — The present and future of engineering geology in Hungary	425—432
GRASSELY GYULA: Koch Sándor 1896—1983 — In memoriam Sándor Koch 1896—1983	433—438
A MAGYAR FÖLDTANI IRODALOM JEGYZÉKE, 1983 — БИБЛИОГРАФИЯ ЛИТЕРАТУРЫ ГЕОЛОГИЧЕСКИХ И СМЕЖНЫХ НАУК В ВЕНГРИИ 1983 г. — RÉPERTOIRE BIB- LIOGRAPHIQUE DES PUBLICATIONS DU DOMAINS DES SCIENCES GÉOLOGIQUES EN HONGRIE 1983.	439—471
HÍREK, ISMERTETÉSEK — СООБЩЕНИЯ, РЕЦЕНЗИИ — NOTICES, REVUE BIBLIOGRAPHIQUE	424., 472—480

Társadalmi szerv lett a Magyarhoni Földtani Társulat

(Elnöki megnyitó*)

Dr. Dank Viktor

Tisztelt Közgyűlés!

Szeretettel és tisztelettel üdvözlöm a megjelent tagságot, vendégeinket, társegyesületeink képviselőit, a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ) képviselőjében megjelent DR. JÉKI László főtitkár-helyettest.

Közgyűlésünk olyan időpontra esik, amikor 5 éves tervperiódusunk felén túljutva számba vehetjük eddigi tevékenységünket és a szükséges pályakorrekciókat megtehetjük. Anélkül, hogy részletekbe bocsátkoznánk, megállapítható, hogy a nehezedő gazdasági körülmények között is a MTESZ és az önkéntesen e keretbe tömörült tudományos egyesületek megtették a magukét. Eddig mintegy 20 ezer rendezvényen, több mint egymillió szakember vett részt, adta önzetlenül tudását, ismereteit, javaslatait. Megállapíthatjuk, hogy a MTESZ jól képviselte a műszaki-természettudományi és az agrár értelmiségnek az érdekeit, a kormányzatnak pedig folyamatosan segítséget nyújtott az állami programok döntés-előkészítésében. A gazdasági munkában megnőtt a tudomány szerepe, az önzetlen társadalmi munka rangja. Ezt bizonyítják azok a fontos döntések, amelyek az utóbbi években a szövetséggel kapcsolatosan születtek. Talán nem érdektelen néhányra rámutatni. A Magyar Szocialista Munkáspárt politikai bizottsága 1981-ben megvitatta a MTESZ helyzetét társadalmunkban. Ezt követően a Minisztertanács deklarálta, hogy a szövetséget bevonják a nagy állami döntések előkészítésébe. 1982-ben kormányhatározat rögzítette a szövetség 13. tisztújító közgyűlésén elhangzott javaslatok megvalósítását.

A kormány magáévá tette a szövetségnek a technikusképzésre vonatkozó újraindítási javaslatát, és azt is, hogy a tudományos eszmecserék, továbbképzések kerüljenek ki a reprezentációkra vonatkozó megítélés alól. 1983-ban megvizsgálták a MTESZ jogállását. Megállapították, hogy a szervezet a műszaki, a természettudományi és az agrár területet a tudományos és a gyakorlati vonatkozásokban egyaránt teljesen átfogja. Ezért javasolták a szövetség jogállásának átalakítását *egyesületi szervezből társadalmi szervezetté*.

1983 decemberében az Elnöki Tanács határozata értelmében a MTESZ *társadalmi szervezet* lett. Ez azt jelenti, hogy jelentősége nőtt, rangosabbá lett, más állami és társadalmi szervezeteknek egyenrangú partnerévé vált. Felügyeletét a Minisztertanács gyakorolja, amit személy szerint SÁRLÓS István miniszterelnök-helyettesre bízta. Eddig maga a szövetség is egyesületnek számított, kötött lehetőségekkel. Mostantól a saját maga által meghatározott

* Elhangzott a Társulat 1984. március 14-i közgyűlésén, a M. Áll. Földtani Intézetben.

önálló működési rendben végezheti munkáját. Társzerveknt dolgozik más társadalmi szervezetekkel és fokozottan bevonják a döntések előkészítésébe. A tárcák ezentúl rendszeresen kéri majd a MTESZ véleményét. Más fontos társadalmi, politikai munkával egyenértékű lett a szövetségben végzett társadalmi munka. Az MSZMP Központi Bizottsága erről minden titkárát értesítette.

A szövetségben belül működő valamennyi egyesület, így a *Magyarhoni Földtani Társulat is társadalmi szervezetté lett*. Ennek folyamányait a jövőben alapszabályunkban is át kell vezetnünk. Az egyesületek feletti felügyeletet a MTESZ végrehajtó bizottsága látja el. Ez nem szakmai, hanem törvényességi felügyelet, amely arra irányul, hogy az illető egyesület a saját szabályainak keretén belül működik-e. Ezt vizsgálja, ellenőri időnként a végrehajtó bizottság. Mint ismeretes, korábban az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottságé volt a MTESZ felügyelete.

A végrehajtó bizottság tavaly decemberben társulatunk vezetőségét is beszámoltatta működéséről. Mindent rendben talált, és társulatunk céljait, programjait megvalósítandónak, előrevivőnek minősítette, amelyhez sok sikert kívánt a társulat tagságának s ezt ezúton tolmácsolom minden küldöttnek. Kérem, adják át tagtársainknak, akiket itt most Önök képviselnek.

A nagyobb önállóság nagyobb felelősséget is jelent, de nagyobb lehetőségeket is. Gazdasági vonatkozásban nagyobb rugalmasságot valósíthatunk meg, ha módosítjuk a gazdálkodási rendszert és ügyelünk a bevételek és kiadások egyensúlyára. Azon túl, hogy a döntések előkészítésénél a szakmai tanácsadás kerül előtérbe, változatlanul fontos, az egyesületek alaptevékenysége a szakmai képzés, továbbképzés és eszmecsere lehetőségeinek megteremtése.

Fock Jenő, a MTESZ elnöke fogalmazta meg velősen: „azoknak kell hálásnak lenniök, akiknek társadalmi munkában nyújtanak segítséget” a tisztánlátáshoz, a döntés-előkészítéshez. Ma már az a helyzet, hogy nemcsak utólagos zsürizésről lehet szó, hanem pl. a VII. ötéves terv vitájában a MTESZ másfél évvel a kezdet előtt, még az előkészítés stádiumában részt vehet.

Február végén KÁDÁR János, az MSZMP KB első titkára négyórás látogatást tett a szövetségben. Mintegy egyórás felszólalásában reflektált a MTESZ vezetésétől kapott tájékoztatóra. Kifejtette, hogy a felső vezetés figyelemmel kíséri, érti az elismeréssel kapcsolatos gondokat. Tudja, hogy az ország haladásának elengedhetetlen feltétele a tudományos és a műszaki haladás, de nem ígérhet gyors javulást a fizetések területén. Rámutatott, hogy a megoldás most az, ha a differenciált juttatásokat valósítjuk meg a meglevő keretéből. Azok kapjanak többet, akik jobban, eredményesebben dolgoznak. Nőtt az igény a műszaki és természettudományok területén dolgozókkal szemben.

Tisztelt Közgyűlés !

Társulatunk, kapcsolódva a nagy országos nyersanyag programokhoz és az azokkal összefüggő feladatokhoz, a több mint tíz esztendeje tartó gazdasági válság ellenére sikeres munkákról adhat számot. A földtani alkotó munka, párosulva a bányászati és gazdasági erőfeszítésekkel, komoly mértékben járult hozzá országunk fejlődéséhez. Ennek segítségével még eddig sikerült leküzdöni nehézségeinket.

Szénkutatásaink eredményeként szinte valamennyi szénmedencénk megfiatalódott. Főleg Ajka környékét és a nógrádi területet említem. A földtani modellek finomítása hathatós segítséget nyújtott a szén-bauxit együttes előfordulásának bányászatahoz és a vízvédelmi problémák felismeréséhez.

Szénhidrogén-készleteink igen erőteljes igénybevétele mellett célul tűztük ki a termelés huzamosabb szinttartását, beleértve a kiskészletű és a gázkeveréket tartalmazó telepek termelésbe állítását. A háttérrel az intenzív kutatásnak és a kihozatali hányados javításának kellett biztosítani.

Bauxit bányászatunk vonatkozásában is a komplex rendszerszemlélet érvényesült a kutatás — bányászat — timföld technológia — alumínium kohászat — termékek láncolatban.

Színesfém bányászatunk fejlesztése szintén a komplex hasznosítás jegyében történt. Az ásványok és építőanyagok területén is szép munkákról adhatunk számot.

Segítségként már egyre intenzívebben érezhető az iparvezetés rendszerszerű koordinációs tevékenysége. A források és igények racionális felmérése; a felderítés — bányászat — feldolgozás — értékesítés sorok figyelembevétele a szelektív fejlesztésnél; egymást helyettesíteni képes anyagok megkeresése; a folyékony szénhidrogének gázzal való helyettesítése; a szén- és atomenergia bázisú elektromos energia termelés, hogy csak néhányat említsek.

A földtani kutatások tovább korszerűsödtek, erős a törekvés arra, hogy azonos tevékenységből minél több információ legyen nyerhető. Javult és még javulni kell a helyzetnek a rendszerek közötti információ-áramlás tekintetében akkor is, ha jelenleg a decentralizálás az általános tendencia. Jó szakmai szervezéssel mindez megoldható. Engedjék meg, hogy e vonatkozásban felvessek néhány gondolatot.

A földtani kutatás rendkívül bonyolult rendszer. Itt a struktúra és a funkció között nincs egyértelmű és lineáris kapcsolat. Eltérő gazdasági rendszerekben működő, eltérő szervezetek kutatnak és fedeznek fel ásványi nyersanyag-telepeket. A szervezetek eltérők, a tevékenység azonos és az eredmény hasonló. (A rendszer embereket, anyagokat és eszközöket magában foglaló komplexus.)

Emberi vonatkozásban: a kutatóknak az általános alapok és törvényszerűségek felderítésével kell foglalkozniuk. A kivitelező műszakiak pedig az ilyen módon szerzett ismereteket speciális problémák megoldására, a termék előállítására alkalmazzák. A kutató típus egyik legfőbb jellegzetessége, hogy idejének nagy részét az őt foglalkoztató problémák megoldásának keresésével tölti. Egyesek szempontjából érdekes és talán furcsa módon különös, hogy a kutató típus számára a külső ösztönzés kevésbé fontos motiváció, a belső kényszer dominál, amely az ismeretlen megismerésére, a nehéz problémák megoldására sarkallja. Az ilyen típusú kreatív emberek gondolkodásmódja is ennek megfelelő: célra orientált, fogékony a problémalátás iránt, a szokásostól eltérő a gondolatátársítása, távoli összefüggések felismerésére törekszik, elemző, differenciáló hajlamú, rendszerezésre, szintézisre képes és képes a problémák újrafogalmazására. A kutatók egész életükben feszültségben élnek, küzdenek az ismeretlennel, fürkészik a természetet, a Föld titkait és egy-egy sikeres felfedezés oldja fel bennük időről időre ezt az állapotot. Nagyon fontos szervezési-vezetési előfeltétel, hogy ehhez (egyéb feltételek mellett) a nyugodt alkotó légkör biztosítsa, a feladatokat világosan meghatározzák, a főlé-alá-melléndelt szervezetekkel kapcsolatban a kutatási szervek helyzete, koordinátái ismertek legyenek.

Egy ilyen fontos, nagy költségkihatású tevékenységnél az összes kutató munkatárs tudás- és ismeretanyagára szükség van. A kreatív dolgozókat szerephez kell juttatni, biztosítani kell a véleménycsere lehetőségét, vitaforumokat. Az emberek — és különösen a kutató emberek — ilyen együttműködése sokkal fontosabb, mint a szervezetek.

Az olajipar adminisztratív szerveinél pl. egy egységes szervezet, jó munkatársakkal, néhány elsőrendű vezető által irányítva, igen jól és célszerűen el tudja látni feladatát. Ez azonban így kevés a szénhidrogén-kutatás esetében, ahol a cél a jelenleg tudatunktól függetlenül létező telepek felfedezése, ahol erre az egyre nehezebb feladat megoldására a legkiválóbb szakembereket minél nagyobb számban és oly módon kell bevonni, hogy képességük legjavát adhassák! A legjobb embereket pedig a munka nehézsége, szépsége, a problémák megoldására való törekvés, az újabb megismerések vonzzák egymáshoz, és ezeket nem szabad adminisztratív vagy rutin feladatokkal terhelni. Egyébként az adott kereteket áttörve úgyszólván megtalálják egymást. Használjuk ki az ebben rejlő jelentős erőt és értékeket.

Semmilyen rendszer, módszer, kiváló szervező-adminisztrátor csoport sem pótolhatja a kutató szakemberekben megtestesülő hatalmas információszerező kapacitást. Ezt az élő információ-tömeget gyakran nem teljes egészében használják fel, mert nincs megfelelő kontaktus és kommunikáció.

Nézzük például a szénhidrogén-kutatás információs csatornáit mai szervezetében:

— *irányított* csatornákon áramlanak azok az információk (jelentések, közlések, beszámolók, feljegyzések — papíron, telefonon, telexen), amelyek meghatározott adminisztratív szervezeti egységekhez kapcsolódnak. Ezeket rendeletek, utasítások, előírások szabályozzák, és az információt leadó és felhasználó ebben a rendszerben egyaránt kölcsönösen érdekelt. Munkahely, üzemegység, csoport, üzem, vállalat és az OKGT azután hasonlóan kapcsolódik hatóságaihoz (Ipari Minisztérium, Központi Földtani Hivatal stb.) információs szempontból. Ezek az információk nyomon követhetők a hierarchikus rendszerben:

— az *irányításon kívül eső* információs csatornák már nem ilyen egyértelműen körvonalazhatók, és hogy az egyes kutató szakembernek mennyi áll rendelkezésére, az egyénenként változó. Ez annak függvénye, mennyit olvas, milyen publikációkat ismer, folyóiratokat kísér rendszeresen figyelemmel, milyen és mennyi tudományos ülésen vesz részt, előad-e, publikál-e maga is, vitaüléseken milyen aktív stb. Könyvtárak, konzultációk, kongresszusok, szimpóziumok, tudományos ülések, tanulmányutak, kiállítások mind, mind nem szabályozott információforrások.

Az így nyert ismeretek lehetnek: fogalmi, elvi, értelmi, kutatási tapasztalatból kapott módszertani, ötletindító, probléma-felvető, tudományos felfedezésekről, műszaki fejlődésről, technikai újdonságokról stb. szóló információk. Ezeket rendeletek nem szabályozzák és az információt leadó és felhasználó nem érdekelt a cserében. A kutató típusú emberek azonban rendszeresen keresik ezeket a forrásokat, kiépítik a csatornahálózatukat, következképpen ugyanarról a problémakörrel szélesebb alapú és racionálisabb a véleményalkotásuk, mint azoknak, akik csak a hierarchia biztosította információkkal rendelkeznek.

Végső fokon ez az ereje, az előnye a Társulatnak.

Az eredményes és hatékony szénhidrogén-kutatás irányításához nemcsak képzettség, képességek szükségesek, hanem sokirányú informáltság. A kutatás vezetésének az ilyen jól informált emberek között kell a legjobban tájékozott-

nak lennie, mert jól tájékozott embereket csak többlet információk birtokában lehet irányítani. Így az irányítás is könnyebb és a kutatás vezetése maga is információ forrásává válik. Rohamosan fejlődő világunkban az irányítás nélküli csatornák jelentősége, szerepe egyre növekszik. Ezért — a nemzetközi tapasztalatok szerint — a szénhidrogén-kutásokat vezetni csak a tudományos és gyakorlati kutatások eredményeinek, irányainak, prognózisának ismeretében, a hazai igények és földtani lehetőségek, az emberi és technikai, a tudományos háttér aktuális információs bázisaiból kiszűrt folyamatos és időszerű információk birtokában lehet.

Személyes tapasztalataim szerint a szénhidrogén-kutatás keretein belül világszerte a nagy és a kisebb világcégek (MOBIL, OXY, TEXACO, SHELL, BP, TOTAL, DEMINEX, AGIP, ELF, HOME OIL, HUFFCO, ESSO, ÖMV stb.), valamint a Szovjetunió és Románia egyaránt vertikumban kívánja megoldani előbb vázolt információ-forrás, -csatorna és hasznosításuk problémáit, és ez a helyzet a jugoszláv, bolgár, csehszlovák, lengyel és keletnémet viszonylatban is.

Bárhogy is alakuljon a jövőben a keret, a struktúra, a szervezőknek azt az alapvető rendezőelvet elkerülhetetlenül figyelembe kell venniük, hogy a *szénhidrogén-kutatás elméleti és gyakorlati, a szénhidrogén-termelés ugyancsak elméleti és gyakorlati fejlesztése a hazai szénhidrogén-bányászat jövőbeni létének biztosítéka és egyedüli útja*. A hazai szénhidrogén-bányászat léte szempontjából — mint minden iparosodott országban — nálunk is szükséges volt az ország tudományos és ipari (a kettő a szénhidrogének esetében összefonódik) kutatási politikájának, programjainak kialakítására központi szervezetet létrehozni. Általánosan elfogadott nézet, hogy az ilyen kutatásokat központilag kell szervezni és irányítani. A véleményeltérések főként abban a kérdésben vetődtek fel, hogy mit, hogyan és hol kell tervezni.

A kutatások témeköreit és helyeit (objektumait és allokációját) ma már nem a pillanatnyi ihlet sugallja, nem is a létjogosultságát igazolni kívánó szervezet (organizáció), vagy meglevő részleg (struktúra). Ma a kutatási tematikát elválaszthatatlanul össze kell kapcsolni a szakágazat távlati és évi terveivel és elsősorban a termelés alátámasztására szolgáló tárgyakkal kell foglalkozni, különösen a természeti erőforrásokra épülő ágazatokban.

Tisztelt Közgyűlés!

A leglogikusabb eszmefuttatások sem érnek semmit, ha nincs anyagi fedezet a megvalósításhoz. Világ gazdasági környezetünkben egyre inkább a tőkehiány a jellemző, ezért fellendült a hitelek igénybevételének gyakorlata. Talán már néhány sajtóközleményből ismeretes, de mint az egyik hitel felvételének előkészítésében közreműködő geo-szakember, autentikus forrásból merítve információimat, közölhetem, hogy az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt (OKGT) vezetője a közeljövőben írja alá Washingtonban azt a 90 millió dolláros kölcsönszerződést a Világbank képviselőivel, amelyet a hazai szénhidrogén-kutatás, mélyfúrás, kőolaj- és földgáz-termelés fejlesztésére fordít a hazai olajipar.

Talán nem árt, ha megemlítem, hogy Magyarország 1982. július 7. óta tagja a Világbanknak. Csatlakozásakor maguk a tagországok — a tulajdonosok — 246 millió dollárban állapították meg az általunk lejegyezhető alaptőkét. Ennek 1%-át (2,46 M\$) kellett dollárban, 9%-át pedig a Magyar Nemzeti

Banknál vezetett forint-számlára befizetni. Országunk hitelek felvételére azért jogosult, mert az egy főre eső nemzeti össztermék (GNP) 1980-as áron 2100 dollár volt s így nem haladta meg a 2650 \$ limitet.

Korábban már felvettünk az energia-racionalizálási program végrehajtására 109 millió dollárt, az intenzív gabonatermesztési és tárolási program finanszírozására pedig 130,4 millió dolláros hitelt.

Szeretném elmondani e helyen is, hogy a hitel alapjául szolgáló geológiai, termelési projektumok igen nagy körültekintéssel megtervezett szempontok szerint készülnek, és elkészítésük rendkívül igénybe vette az OKGT kutatási-termelési apparátusát. A Világbank, híven a hivatalos nevéhez: Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank, alaposan mérlegeli, milyen célra ad kölcsönt, és mennyire vannak meg a visszafizetés feltételei a kölcsönvevőnél. Mint fejlesztési intézmény, pénzét a fejlesztéshez szükséges eszközök, technológiák beszerzéséhez adja, olyanokhoz, melyeket külföldről kell beszerezni. A bank nyomon követi a beszerzés és a kivitelezés folyamatát. Megjegyzem, hogy több évtizedes gyakorlatú, nagy tudású, világ-tapasztalatú geológus, geofizikus, fúró-, termelő-mérnök, gazdasági, pénzügyi szakemberei pillanatok alatt tájékozódnak és látják a tennivalókat a világ bármely pontján. Mód van tehát világszínvonalú új kutató eszközök (felszíni geofizikai, kútgeofizikai, geológiai, mélyfúrás) és technológia importjára, használatuk itthoni és külföldi tanfolyamokon való elsajátítására. Ismét meg fog újulni a hazai szénhidrogén-kutatás, mint ahogy 1966-ban, 1970-ben megújult, az előkészítő, a mérési, feldolgozási, geológiai értelmezési, magfúrás technika jelentős fejlesztési szakaszaiban. Megvalósulhatnak újabb, nehezebb geológiai feladatok és reményünk van a rejtettebb, mélyebb csapdák szénhidrogén-kincseinek felfedezésére és birtokbavételére. Mód nyílik a felfedezett készletek egyre kisebb visszahagyási veszteséggel való művelésére.

Tisztelt Közgyűlés !

Befejezésül szeretném valamennyi tagtársunknak figyelmébe ajánlani azt a kiadványt, amely a ránk váró feladatokat világosan megfogalmazva tartalmazza. Az ott rögzítettekhez való csatlakozás prominens feladata Társulatunknak.

A mű címe: *Természeti erőforrások 1983*. Az MTA X. Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya és a Központi Földtani Hivatal gondozásában jelent meg. Két, számunkra alapvető közleménye:

Az ország természeti erőforrásainak átfogó tudományos vizsgálata. Szerzője FÜLÖP József, az MTA rendes tagja, a KFH elnöke.

A természeti erőforrások rendszermodelljének alapjai, különös tekintettel az ásványi nyersanyagokra. Szerzője KAPOLYI László, az MTA levelező tagja, ipari miniszter.

Ezzel közgyűlésünket megnyitom !

Főtitkári jelentés*

Dr. Bérczi István

Tisztelt Közgyűlés!

Alain PERRODON francia olajgeológus nemrég megjelent „Dynamics of oil and gas accumulations” (A kőolaj- és földgáz-felhalmozódások dinamikája) c. kitűnő könyvében szerepel egyik kollégájától — Raymond LEVY-től, az ELFERAP hajdani kutatási vezérigazgatójától — mottóként kölcsönzött idézet, amely így hangzik: „A tudományban és technológiában bekövetkező előrelépés a fejlődés motorja és arra készíttet bennünket, hogy állandóan újra fogalmazzuk egy adott régió (földtani) problémáit.” Hozzátehetjük, ez nemcsak a földtanra, hanem a földtudományokkal foglalkozó hivatásos intézményekre és társadalmi egyesületekre is vonatkozik. Ha az 1983-as évet valamilyen megkülönböztető jelzővel kellene minősíteni, a fentiek értelmében a „lassú átrendeződés kezdete” megjelöléssel illethetnénk.

Az átrendeződés belülről és kívülről is ösztönzött folyamat. Belső hajtóerő az a saját meggyőződésünk, hogy a tevékenységünk időszakos felülvizsgálata és korszerűsítése, a megváltozott körülményekhez való hozzáigazítása kölcsönözheti csak azt a fajta vitalitást, amely társulatunknak fennállása során mindig is sajátossága volt.

A külső tényezők között kell felsorolni a költséggazdálkodással kapcsolatos, immáron évről évre jelentkező megszorításokat, amelyek egyre inkább abban az irányban hatnak, hogy az egyesületek mind nagyobb részarányban termeljék ki a működésükhöz szükséges anyagi alapokat. Ugyancsak a külső tényezők között tartjuk számon nemzetközi kötelezettségeink szorító hatását.

Tisztelt Közgyűlés!

Az esetenként mégoly kismérvű hangsúlyeltolódást jelentő változásokat bizonyos értelemben jelzik a működésünket jellemző statisztikai adatok, különösen, ha az előző évvel összehasonlítva vizsgáljuk azokat.

A fenti számok tényyszerűen is alátámasztják azt a javaslattervezetet, amelyet a Társulat tevékenysége korszerűsítésének lehetőségeit vizsgáló ad hoc bizottság nyújtott be: nevezetesen, hogy inkább a nagyobb rendezvények és kevésbé az előadódulések azok, amelyek vonzerőt gyakorolnak a szakemberekre. Természetesen óvakodnunk kell a feleslegesen gyors véleményalkotástól — különösen mivel a fent nevezett bizottság munkája még nem fejeződött be, de a jövőt illetően javasolt út, a rendezvények fokozottabb integrálása, úgy tűnik, spontán is kirajzolódik előttünk.

* Elhangzott a társulat közgyűlésén, 1984. III. 14-én.

	1982	1983
Nagyrendezvény db	9	7
fő	720	1218
fő/db	80	174
Előadói ülés db	141	84
fő	2860	1894
fő/db	20	23
Testületi ülés db	41	36
fő	548	496
fő/db	13	14

Taglétszámunk jelentős mértékben nem változott (eltekintve az ismételt felszólítás ellenére fel nem számolt tagdíjhátralék miatt a nyilvántartásból törölt tagtársainktól). A jelenlegi nyilvántartott taglétszám:

	1454 fő	Budapest	612 fő
		Vidék	842 fő
35 éven aluli:	668 fő		
nyugdíjas:	85 fő		
A nemek szerint vett megoszlás:		350 nő	
		1104 férfi	

A szomorú tények között kell felsorolnom, hogy 9 tagtársunk:

AJTAY Zoltán
 BÉRES László
 CSÁNK Elemérné
 HÖRÖMPÖLY Miklós
 KOCH Sándor (tiszteleti tag)
 MOLNÁR István
 POJJÁK Tibor
 SZENTIVÁNYI Ferenc
 VARGA Gyula

távozott el visszavonhatatlanul körünkől. Kérem tisztelegjünk emléküknél egyperces néma felállással.

A statisztikai részben kell foglalkoznunk a publikációs tevékenységgel. Ezt az alábbi összesítő foglalja össze:

	Megjelent	Készülőben
Földtani Közöny	83/1—3. sz.	4. sz. (1984. ápr.)
Földtani Kutatás	83/1—4. sz.	84/1 (április)
Mérnökgeológiai Szemle	29, 30. sz.	31. sz. (84. I. félév)
Általános Földtani Szemle	18, 19. sz.	20. sz. (84. II. félév)
Tudománytörténeti Évkönyv	8. sz.	9. sz. (84. II. félév)
Öslénytani Viták	29, 30. sz.	31. sz. (84. II. félév)

Ha a száraz számok mögé tekintve akarjuk felmérni az elmúlt év is jelentősebb eseményeit, a csökkenő rendezvényszám mellett öröndetesen sokat kell kiemelniük.

Az év fő eseménye a Dunántúlon, az *Észak- és Középdunántúli Területi Szervezet*, mint főrendező közreműködésével megrendezett vándorgyűlés volt. Tartalmával és újszerű formájával (csak kevés bevezető előadás és másfél nap terepbejárás) egyaránt rászolgált a résztvevők (150 fő felett) bizalmára. Köszönet illeti a területi szervezet vezetőségén kívül az Oroszlányi Szénbányákat, a Veszprémi Szénbányákat, a Bauxitkutató Vállalatot, a Fejérmegyei Bauxitbánya Vállalatot, az Országos Földtani Kutató és Fúró Vállalatot, a Bakonyi Bauxitbánya Vállalatot, a Tatabányai Szénbányákat, a Mecseki Ércbánya Vállalatot, a Központi Földtani Hivatalt, a Magyar Állami Földtani Intézetet, a Geofizikai Kutató Vállalatot, a VITUKI-t és a Természettudományi Múzeum vezetőit és munkatársait, akiknek közreműködése nélkül nem jöhetett volna létre ez a nagy sikerű rendezvény.

Az *Alföldi Területi Szervezet* két ankétal vonta magára a figyelmet: „A geotermikus energia mezőgazdasági hasznosítása” c., a MEA Csongrád megyei Szervezetével a Csongrád megyei Tanács VB Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Osztályával, a MHT Szegedi Területi Szervezetével és a Szegedi Akadémiai Bizottsággal közösen szervezett összejövettel igazolta a kérdés időszerűségét. Ugyancsak a Szegedi Akadémiai Bizottság Földtudományi Szakbizottsága volt a társrendező a Szolnokon rendezett „A szénhidrogén prognózis módszertani kérdései” c. egész napos konferencia esetében, amelynek időszerűségét nem kell külön hangsúlyoznunk. (1984 az új szénhidrogén prognózis készítésének éve.)

Az *Északmagyarországi Területi Szervezet* „Északmagyarország ásványi anyagainak új, komplex hasznosítási lehetőségei” c. ankétja jó előkészítéssel volt az ez évre Észak-Magyarországon tervezett vándorgyűlésünknek, amely a régió földtani- és nyersanyagkutatásának legújabb eredményeit kívánja bemutatni.

A *Déldunántúli Területi Szervezet* széles körű összefogással (az Energiagazdálkodási Tudományos Egyesület, a Magyar Elektrotechnikusok Egyesülete pécsi csoportjával, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület mecseki csoportjával, a Mecseki Szénbányák Liász Klubjával, a Pécsi Akadémiai Bizottsággal, a MTESZ Baranyai Megyei Szervezet Energiagazdálkodási Bizottságával társulva) „Az energiagazdálkodás megyei feladatai” címmel rendezett figyelemre méltó visszhangot keltő ankétot a Baranya megyei műszaki hetek keretében. Ez a hét adott keretet egy másik jelentős témakör feldolgozásának, a Gazdaságföldtani Szakosztállyal közös „Ásványvagyon gazdálkodás és védelem” c. előadássorozatnak. A Magyar Geofizikusok Egyesületének Mecseki Csoportjával közös rendezvény volt a „Számítógép a földtani kutatás szolgálatában” c. ankét, amely remélhetően hozzájárult e sokat és sokféle szempontból taglalt témakör helyzetételéhez, a fellegekben járás helyett a kemény realitásokkal ismertette meg a résztvevőket. A Harkányban rendezett Fűrészműszaki Továbbképző szervesen illeszkedett Társulatunk rendszeres továbbképzési programjába.

A *Budapesti Területi Szervezet* a Magyar Geofizikusok Egyesületével közösen szervezett „A geológiai és geofizikai együttműködés eredményei a Gerecse-előter kutatásban” c. előadóüléssel folytatta Budapest környéke új földtani kutatási eredményeinek bemutatását.

Vitathatatlan siker volt az *Általános Földtani Szakosztállyal* közösen rendezett „Gyakorlati szerkezetföldtani módszertani továbbképzőjük”, amely a bükkhegységi terepi munkán próbálta a képzésünkben jelentkező egyik hiá-

nyosságot legalább részben pótolni. A jól időzített és jól kiválasztott, nagy érdeklődésre számot tartó téma vonzza az érdeklődőket. Ezt a tételt igazolta az Általános Földtani Szakosztály márciusi, 100 főt meghaladó részvétellel jellemzett „Karsztmorfológiai Ankétja”.

A tematikus szakosztályok sorában kiemelkedik az *Őslénytan – Rétegtani Szakosztály* „Eocén – oligocén határ az alp-kárpáti-pannon rendszerben és a kiscellien emelet definíciója” c. az IGCP (International Geological Correlation Project) 127 témája keretében sorra került nemzetközi rendezvénye. Kiemelkedett nemcsak a színvonalas előadások miatt, hanem azzal is, hogy jelzi, a rétegtan – tektonika – ősföldrajz – geodinamika témasorokon keresztül a magyar szakemberek érdeklődése a magyar eredmények iránt egyre inkább nő.

Az *Agyagásványtani Szakosztály*, a Szilikátipari Tudományos Egyesület Finomkerámiai Szakosztályával közös zamárdi „Illit-ankétja” az iparág nyersanyag problémáinak geológiai hátterét boncolgatta. A színvonalas előadások mellett az időjárás is segített a szervezőknek, az aszályos nyarat megelőző utolsó, felhőszakadásszerű esőzés ösztönözte a résztvevőket az előadótérben aktív látogatására.

A *Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály* folytatta azt a néhány éve megkezdett programot, amelynek keretében, a szomszédos országokkal közösen tekintik át a határmenti területek szakági problémáit. Ezúttal a nyugati határszél és a szomszédos Burgenland volt soron, a Mérnökgeológusok Nemzetközi Szervezete (IAEG) Magyar Nemzeti Bizottságával, a Közép- és Északdunántúli Területi Szervezettel és végül, de nem utolsósorban az Osztrák Földtani Társulattal. A Budapesti Területi Szervezet és a Gazdaságföldtani Szakosztály voltak a közreműködők „A környezet- és természetvédelem környezetföldtani feladatai” c. ankét esetében.

Ahad ezt gyakran hallani, egy ország, egy nép saját történetének ismerete nélkülözhetetlen a nemzeti önbecsülés kialakulásához, ugyanígy egy szakma történetének ismerete kell a szakmai önbecsülés, hivatástudat kialakításához, ápolásához. Az évek óta ennek szellemében munkálkodó *Tudománytörténeli Szakosztályunk* tárgyidőszaki nagy rendezvénye „A magyarországi földtani térképezés és térképszerkesztés története a földtani gondolkodás tükrében” a múltat vizsgálva a jelennek is szól, leszűrve a tanulságot, hogy az elmélet csak a gyakorlat talaján állva fejlődhet biztos lábakon.

Legfiatalabb szervezeti egységünk az *Ásványtani Geokémiai Szakosztály* szakcsoportjaként működő ásványgyűjtők rendszeressé vált két nagy rendezvénnyel, a Tokaji Ásványgyűjtő Napokkal és a bányásznapok budapesti Ásványbörzével hívták fel magukra a figyelmet.

Végül, de nem utolsósorban a speciális rendezvények sorában kell kiemelni a Dél-dunántúli Területi Szervezet *25 év előtti megalakulását* méltató ünnepi megemlékezést (Pécs, '84. III. 2.), amelyet a jövőben még, reméljük, több hasonló követ, mutatva e regionális egységek életképességét, vitalitását és az alapítók ilyen értelmű meggyőződésének helyességét.

Két, az elnökség által kinevezett *ad hoc bizottság* tevékenységéről kell megemlékezni az 1983-as év krónikájában. A Társulati Tevékenységet felülvizsgáló bizottság (vezeti Vitális György választmányi tag), és a Társulati Emlékérmekeket felülvizsgáló bizottság munkáját még nem fejezte be. Az előbbi igen komoly, 13 oldalas beszámolója az első alapszabályban rögzített forrásokhoz nyúl vissza és elemzi a ma is érvényes feladatok teljesítéséhez a jelen körülmények között leginkább megfelelő tevékenységi formákat. Ennek az elemzés-

nek helytállóságát szemléltetendő legyen szabad indiszkrétnek lenni és utalni arra, hogy ajánlásaik között szerepel a tevékenység integrálás, amely a statisztikai adatsorból is kicsengő módon igen rövid idő — 1 év — alatt is éreztetethi pozitív hatását, már ami a rendezvények látogatottságát illeti.

A Társulati Emlékermeket felülvizsgáló bizottság (vezeti: ALFÖLDI László társelnök) előzetes javaslatai között szerepel az Ifjúsági Díj státusának megváltoztatása, az ipari geológiai tevékenység elismerésére szolgáló emlékérem alapítása és odaítélése ügyrendjének kidolgozása. Lezárt és a választmány által elfogadott módosítás a VENDL Mária-alapítvány emlékéremmel való kiegészítése. Az emlékérmeket és alapítványi díjat most első ízben a közgyűlés SZTRÓKAY Kálmán Imre professzornak, Társulatunk tiszteleti tagjának ítélte oda, a hivatalos indoklás szerint „az ásványtan és kristálytan területén kifejtett sok évtizedes munkásságáért”. Nem hivatalos indoklasként, tanítványi minőségben, a többi itt ülő nevében is hadd tegyem hozzá, hogy fogadja ezt úgy is, mint a tanítványok köszönetét azért a kemény, szakmára nevelő, meg nem alkuvó pedagógiai munkásságáért, amely ugyan az egyetemi éveink alatt már a tanszék ajtaja előtt elhaladva is enyhe gyomortáji szorítással jelentkezett, de azt követően az életben sokszorosan kamatozott azzal a szilárd szakmai felkészültséggel és precíz munkára szoktatással, amit tőle kaptunk. A kitüntetéséhez tiszta szívből kívánunk további jó egészséget.

Az *Ifjúsági Bizottság* a MTESZ-ben működő megfelelője felkérésére felmérést végzett az ifjúság körében szakmai és egyéni problémák feltérképezése céljából. Az eredmény napjaink gondjait tükrözi az ifjúság szemüvegén át a pályakezdes, családalapítás körüli nehézségek, tetézzve a szakmai iránykeresés egyénenként változó, de mintha tendenciájában egyre tétovábbá váló ütemével. Mintha a szakmai ráhangolódással és elhivatottsággal is baj lenne, amit, sajnos nem lehet kívülről pótolni, annak belső meggyőződés és elszánt munkakedv lehet csak az alapja. Ez az, ahol a Társulat és az idősebb szakemberek segítségével mellett az egyén elhatározása is kell.

A MTESZ Országos Elnöksége Végrehajtó Bizottságának 1983. szeptember 22-i ülése tárgyalta a Társulat munkájáról szóló beszámolót. Ez előtt a fórum előtt először szerepeltünk. Így a főtitkári előterjesztés — amelyhez DANK Viktor elnök és FÜLÖP József akadémikus, mint a társulati tevékenységnek megfelelő legfelsőbb állami szerv vezetője fűzött szóbeli kiegészítést — nagyobb történeti távlatot felvázolva mutatta be a Társulatot és munkáját. A VB határozata pozitívan értékelte eddigi tevékenységünket és jóváhagyólag tudomásul vette a jövőre vonatkozó elképzeléseinket. (A teljes anyagot a közeljövőben megjelentetjük.)

Tisztelt Közgyűlés!

Nemzetközi tevékenységünk 1983-ban is az előttünk álló nagy feladatokra koncentrált, továbbá a létező, arra érdemes külkapcsolatok további fenntartását célozta. Így képviseltettük magunkat a Lengyel Földtani Társulat vándor-gyűlésén (Szeczin), az Európai Földtani Társulatok 4. találkozásán (Erlangen, a XVIII. Európai Mikropaleontológiai Kollokviumon (Pozsony—Prága) és a Pacifikus Rétegtani Bizottság (RCPNS) 3. kongresszusán (Dunedin, Új-Zéland). Ez utóbbi kettő az évtized végére (várhatóan 1989-re) Magyarországra tervezett kollokvium, illetve az 1985-ös budapesti neogén kongresszus diplomáciai előkészítését szolgálta.

A külföldi utazások egyre drágábbak, különösen az útiköltségek rendszeres emelkedése zsugorítja egyre inkább a változatlan éves utaztatási keretünk reál értékét. Ezt a jelenlegi helyzetben egyetlen módon tudjuk ellensúlyozni: amennyiben az utazó vagy vállalata vállalja az útiköltség — vagy a teljes utaztatás — forint ellenértékét, lehetőségeink — különösen a szocialista országok viszonylatában — komolyan megnövekednek. Kérem ezt az utaztatási elképzelések összeállításánál szíveskedjenek figyelembe venni.

Tisztelt Kollégák !

Kellemes kötelességemnek teszek eleget, amikor bejelentem, hogy a beszámolási időszakban az alábbi tagtársaink részesültek kitüntetésben.

KOVÁCS Endre tagtársunk, a Déldunántúli Területi Szervezet titkára hosszú évek eredményes tevékenységéért MTESZ-díjban részesült.

FEJÉR Leontin tagtársunk, a Déldunántúli Területi Szervezet alapító tagja, az alapítás 25 éves jubileuma alkalmából a Központi Földtani Hivatal Kiváló Munkáért kitüntetését kapta és

TÓKA Jenő tagtársunk, a Déldunántúli Területi Szervezet elnöke a Társulatért végzett tevékenységéért, a mai napon vehette át az ipari miniszter által adományozott Kiváló Munkáért kitüntetését.

Mindannyiuknak sok szeretettel gratulálunk és kívánunk további munkálkodásukhoz jó egészséget, sok sikert és jó szerencsét !

Tisztelt Közgyűlés !

Az 1984. év feladatait felvázolva, a hosszú távú programunkban rögzített elképzeléseken kívül — amelyeket a korábbi évek főtitkári beszámolóí részletesen taglaltak — egy 1983 végén bekövetkezett változásról is be kell számolnom. Az Elnöki Tanács 1983. dec. 29-én kelt 25/1983 sz. határozatával rendelkezett a MTESZ jogállásáról, határozott a Szövetség és a tagegyesületek állami felügyeletéről.

A határozat kimondja:

1. A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (a továbbiakban: MTESZ) társadalmi szervezetként fejtí ki alapszabályában meghatározott tevékenységét.
2. A MTESZ feletti állami felügyeletet a Minisztertanács gyakorolja.
3. A Minisztertanács a 2. pontban biztosított jogkörében:
 - a) felügyeli a MTESZ törvényes működését;
 - b) jóváhagyja a MTESZ állami támogatásának kereteit;
 - c) kezdeményezheti a MTESZ alapszabályának módosítását;
 - d) felkérheti a MTESZ-t — annak alapszabályában foglaltakkal összhangban — meghatározott állami feladatok ellátásában való közreműködésre.
4. A MTESZ tagegyesületei feletti felügyeletet a MTESZ Végrehajtó Bizottsága látja el.

Ez a körülmény feltétlenül a MTESZ és a tagegyesületei tekintélye növelésének lehetőségét rejti magában. Azért fogalmazok ilyen óvatosan, mert nem kell túlzottan bizonygatni azt, hogy a tekintélyt kívülről senkire, sem az egyénre, sem egyesületre nem lehet rá ruházni, ha önmaga képtelen kivívni azt. Ez a le-

hetőség akkor válik valósággá, ha a tagegyesületek — így Társulatunk is — mindent megtesz — a MTE SZ vezetőségével együttműködve — az eddig is létező tekintély további növeléséért. Úgy vélem erre mindkét fél, a MTE SZ vezetősége és az egyesületek részéről megvan a készség, és remélhetjük, hogy a lehetőségek valóráválását a közeli jövőben már nyugtázhatjuk.

Tisztelt Közgyűlés!

E változásokkal a háttérben 1984. évi tevékenységünket az 1981-ben kidolgozott cselekvési program, illetve nemzetközi kötelezettségeink definiálják. Ez utóbbiak közül kiemelkedik a 27. Geológiai Világkongresszus (1984. aug. 4—14., Moszkva), amelyen megfelelő számú és minőségű előadással és személyes részvétellel kívánjuk bemutatni a földtudományal foglalkozó magyar szakemberek eredményeit. Az előadásokat — immáron hagyományos módon — április folyamán az érdekelt szakosztályok és a budapesti területi szervezete rendezvényein a hazai hallgatóságnak is bemutatjuk.

Ez éves vándorgyűlésünk színhelye Észak-Magyarország, témája a régió földtani és nyersanyag kutatásának legújabb eredményei.

Két továbbképző tanfolyamot érdemes kiemelni: „A törmelékes üledék szedimentológiája” c. szeptemberre tervezett 5 napos előadásokból és terepi munkából álló sorozat, e rohamléptekkel fejlődő szakterület eseményeit van hivatva nyomon követni.

Az Ifjúsági Bizottság „Korszerű anyagvizsgálati módszerek” címmel a műszeres analitika fejlődéséből a geológiára is kiható következményeket igyekszik felvázolni.

Magyarországra vezet a 27. Geológiai Világkongresszus két kirándulása és a 85-ös Neogén kongresszus is tartogat számunkra ez évben esedékes feladatokat.

Tisztelt Közgyűlés!

Komoly megállapításokat a tesz örökérvényűekké, hogy minden kor, sőt minden egyén ki tudja belőle olvasni a hozzá szóló üzenetet. Hallgassuk csak a következőket: „... Fájdalom, mintegy 40—50 év óta ... a bányászat ... oly szorongatott helyzetbe jutott, hogy csaknem minden remény művelettel fel kellett hagyni ... Ennélfogva a magyarországi ... bányák eddig fényes s az egész államra jótékony hatású állapota olyan rendkívüli romlásnak eredt, hogy ha az újabb felvirágoztatására rövid időn belül czélszerű intézkedések nem tétetnek, csaknem egész megsemmisülésbe kell alá süllyednie. A haszon, mely a bányaművelésből az egész államra háramlík, nagyon szembetűnő. Ez által mind a nemzeti tőke, mind az államerő növekedik ... A gazdaságot a természetben keresni fel: igazság és kötelesség.”

1847-ben hangzottak el e szavak ZIPSER Keresztély András szájából, akinek 1983-ban ünnepeltük születése 200. évfordulóját. Ezek a gondolatok, ha szerencsére így szó szerint nem is, de a belőlük kicsengő aggodás és jobbra törekvés szellemében ... legfeljebb a *bányászat* kifejezését helyettesítjük a hozzánk közelebb álló *földtani kutatással*, a jelenben is időszerűnek tűnnek ... Le kell tudni fordítanunk mai feladataink nyelvére, és akkor tudjuk teljesíteni az ebből reánk háruló kötelességet. Ehhez kívánok mindenkinek jó egészséget és jó szerencsét!

HÍREK, ISMERTETÉSEK

Bandat Horst
1895—1982

1982. december 9-én, New Yorkban elhunyt DR. BANDAT Horst kőolajgeológus, a légi-foto-geológia megalapítója és eredményes művelője.

1895-ben Budapesten született. Geológiai tanulmányait a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen 1918-ban fejezte be. Itt szerzett doktori címet is 1921-ben. Tanulmányainak végeztével a PAPP Károly professzor vezette Egyetemi Földtani Intézetben volt tanársegéd 1921—1928 között. 1928-tól a tektonika magántanára.

Kőolajgeológusi pályája a Shell megbízásából végzett albániai (1924—1925) és lengyelországi (1926) olajgeológiai munkáival kezdődött. 1929-től olajtársaságoknak végez földtani térképezést, később vezető-, majd főgeológus lesz. Szumátra szigetén (1929—1932), Németországban (1932), Ny-Celebeszen (1933—1935) tevékenykedik. A Holland Új-Guineai Kőolaj Társaság kutatójaként 1936—38-ban első ízben végez fotogeológiai értékeléseket. 1938—40-ben Kubában dolgozik, majd visszatér Új-Guineába és Jávára. 1940—46 között ismét Magyarországon dolgozik, mint a kőolaj- és földgázkutatások fő konzultánsa, Erdély, Kárpátalja és Nyugat-Magyarország területein.

1947-ben törvényes keretek között emigrál az Egyesült Államokba és ott, mint a légi-foto-geológia elismert szakértője a Gulf Oil kötelekébe lép és Kuba, Kuvait, Szaud-Arábia, Irak, Tunézia, Líbia, Szicília, Jemen, Brit-Honduras, Guatemala, Peru, Bolívia és az Egyesült Államok számos területén dolgozik. 1956-ban kivált a Gulf Oil szolgálatából és független kőolajgeológiai konzultáns sok éven át.

Tagja volt a Magyarhoni Földtani Társulatnak, a Magyar Földrajzi Társaságnak, az Amerikai Olajgeológusok Társulatának, az Amerikai Földrajzi Társaságnak. A magyaron kívül folyékonyan beszélt angolul, németül, spanyolul, franciául, hollandul és beszélte a malaji nyelvet is.

Mint megannyi más magyar geológus, a harmadidőszaki sztratigráfiával indult, de nem csak az érdekelte. Albániában és Galiciában üledékes szerkezeti problémákkal, Szumátra és Celebesz szigetén vulkáni szerkezeti alakulatokkal foglalkozott. Első légifoto-interpretációja Borneo szigetéről 1936-ban jelent meg.

Először az új-guineai holland expedíciónál vezették be a légifoto-geológiai módszert, amelynek interpretációját BANDAT Horst dolgozta ki elsőként. Új módszer volt ez, a hagyományos, addigi kutatási metodikához képest. Széles körű tapasztalatait Aerogeology c. kézikönyvében 1962-ben publikálta. Ebben a tudományos és alkalmazott légifoto-geológia komplex ismeretanyagát rögzítette.

Pontos kéziratok térképei az értékelő-geológiai ábrázolás művészi kifejezői. Számos olaj- és gázelfordulás vált ismeretessé a légifoto-geológiai értelmezés útján. Később a nagyobb magasságokból készített felvételek (Gemini, Landsat) geológiai értékelésével is foglalkozott.

A nálunk is olvasott és publikációjából jól ismert Hollis D. HEDBERG hírneves amerikai geológus írta BANDAT Horstról, hogy „úttörője volt a légifoto-geológiának, kiváló könyvében és publikációiban ismereteinek kincsesárát adta, hatalmas elméleti tudását és világosra vezetett ipari kutatásait ismerteti nagy lelkesedéssel és szakmaszeretettel”. Élete végéig ezzel a problémakörrel foglalkozott, alkotó módon.

Sikeres és híres tudós hazánkfia és eredményes kutató távozott el végleg, aki végtelenül szerényen végezte tudományos és olajkutatói munkáját, akiről sokan nem is tudják, hogy úttörője volt egy korszerű, eredményes geológiai kutató-módszernek, a légifoto-geológiának.

DR. DANK Viktor

(folytatás a 472. oldalon)

A mérnökgeológia jelene és jövője*

Dr. Juhász József**

Magyarországon még a múlt század közepe táján is bányamérnökök adták a geológusok döntő többségét.

A bányaművelés tudománya a művelés kezdetleges módja miatt állandó részletes földtani környezetismeretet igényelt. Ezért a bányászat a műszaki tudományokkal azonos fontosságú földtani ismeretanyagot követelt meg művelőitől. A bányamérnöknek igen alapos földtani ismeretre kellett szert tennie, amellyel kutatásai és bányabeli műveletei során egymagában is meg tudott oldani minden földtani problémát, sőt a földtan tudományának előbbre vitelére is vállalkozhatott. Ez a személyi egyezés magától értetődően biztosította a mérnökgeológia művelését, hiszen a földtan és a mérnöki tudományok művelője azonos személy lévén, a természeti jelenségek akkor ismert mennyiségi meghatározását, fizikai és kémiai leírását is el tudta végezni.

Hasonló volt a helyzet a kultúrmérnök munkáinál is. A mélyépítő mérnök minden tervezési és kivitelezési munkája során kapcsolatba került a földkéreg legfelső szintjeivel, ezért nem nélkülözhetette az alapos földtani ismereteket. Kialakult itt is az a szokás, hogy a mérnökök maguk végezték el a szükségnek megfelelően a földtani környezet felmérését és készítették el a várható változások elkerülésére szükséges munkálatokat.

A múlt század végén, amikor egyre kényesebb szerkezetek építése kezdődött és egyre nagyobb műszaki ismeretkört igényelt a mérnöki és bányamérnöki munka, a műegyetemen a földtan oktatása csökkent, az addig kialakult gyakorlat kibővült és a bányamérnöki és mérnöki munkák során egy-egy esetben földtani szakvélemény készítésére felkérték a — főleg térképező — geológusok egy részét is. A műszaki fejlődés miatt a műegyetemen folyamatosan csökkenő földtani ismeretek e század második évtizedében a geológusok rendszeres bevonását tették szükségessé a mérnöki előmunkálatokba.

A nem arra a célra képzett geológus bevonása a közvetlen műszaki feladatokba sajátos kettősséget eredményezett hazánkban. Kielégíteni látszott egyrészt a felmerülő igényt, ugyanakkor meggátolta a mérnökgeológia tudományának fejlődését, a múlt században már születő hazai mérnökgeológia elsorvadt.

A mérnök mechanikai szemlélete a talajnak elvezett laza kőzet esetén, kis mélységek és egyszerű földtani felépítés mellett legtöbbször többé-kevésbé pótolta a mérnökgeológus munkáját, azonban egyoldalú szemlélete, a természettudományos gondolkodás hiánya nem tette lehetővé a feladatok szükséges sokoldalú vizsgálatát, a jelenségek gyökerének megkeresését. A legtöbb eset-

* Elhangzott a Társulat közgyűlésén, 1984. március 14-én.

** Nehézipari Műszaki Egyetem, Földtani—Teleptani Tanszaka 3515 Miskolc, Egyetemváros.

ben ez a földtani ismeretek és a természettudományos gondolkodásmód hiányában, a szinte kizárólag relatív kőzetjellemzőkre támaszkodás folytán mechanikus, formális munkát eredményezett. Ugyanakkor az utóbbi harminc évben nagy számban kibocsátott mérnökök, bányamérnökök továbbra is a saját keretükben igyekeznek a műszaki földtani feladatokat is ellátni, kizárólag a leíró, térképező munkát kérve a geológus munkatársaktól. Ezzel a megoldással évtizedekre visszavetették a mérnökgeológia fejlődését hazánkban. A beruházók részéről sem mutatkozott megfelelő igény a mérnökgeológiai vizsgálatok iránt, ami sok esetben indokolatlan túlméretezést, esetenként pedig kiviteli, üzemi problémákat eredményezett.

Míg a nehezebb, változatosabb földtani felépítésű országokban megmaradt az a természetes igény, hogy a földtani környezet megismerését a mérnökgeológus végezze, felhasználva a szükséges fizikai (geofizikai) és mechanikai (kőzetmechanikai) ismereteket csakúgy, mint a kémia, vagy biológia eredményeit, addig nálunk a mechanikai tudományok művelői egymaguk igyekeztek és igyekeznek a teljes mérnökgeológiai feladat-komplexust megoldani, a kutatástól az értékelésig.

Ez természetes következménye volt annak, hogy a két háború között nem képeztünk geológust, még kevésbé mérnökgeológust.

Évtizedek óta egy inkább világos, hogy minél drágább a beruházás és minél érzékenyebb a költségek és a megtérülési idő miatt a maximális teljesítményre tervezett építési vagy termelési lánc, annál sokrétebb, hatékonyabb és pontosabb előkészítésre van szükség, többek között a földtani környezet és az emberi beavatkozás kölcsönhatásának kvantitatív meghatározása terén is. Ez a nyilvánvaló igazság Magyarországon nagyon nehezen és gyakori visszaesésekkel tarkított úton kezd érvényesülni. Ma már általában tudomásul vettük, hogy a földtani környezetnek és az emberi beavatkozásnak térben és időben megfelelő pontossággal való mennyiségi előrejelzése csak a földtani ismeretek és a műszaki ismeretek megfelelő ötvözetével rendelkező alkalmazott földtani szakemberrel lehetséges, aki az általános földtani, természetföldrajzi és geofizikai kutatásokat valamely létesítmény érdekében megtervezi, irányítja és értékeli. A mérnökgeológiával foglalkozó szakember helye az alap- és módszertani kutatást és térképezést végző geológus, geofizikus, valamint a tervező, üzemeltető bányamérnök, építőmérnök munkaterülete között foglal helyet, s azokat kellő mértékben átfedi.

A mérnökgeológia, mint alkalmazott földtan, valamely emberi műalkotás számára kijelölt terület földtani környezetének, természetes körülmények és az emberi beavatkozás folytán létrejövő változásainak mennyiségi jellemzőkkel való meghatározását végzi — az előkészítés, a tervezés, a kivitelezés és az üzemelés stádiumában — olyan pontosságig, hogy az a létesítményt tervező, üzemeltető mérnök számára, tervezési és organizációs munkájához, a gazdaságos és biztonságos üzemeltetéshez elegendő feltételt adjon.

Feladata továbbá a földtani környezet kedvezőtlen változásának elhárítására szükséges megoldások kialakítására javaslattevő, vagy a védelem kialakítása — esetenként a tervező mérnökkel együtt.

Miután az alkalmazott földtannak ez a speciális ága a műszaki létesítmények számára készül, vagy egy meghatározott mérnökgeológiai feladatot vizsgál, csak célfeladat lehet.

A hazai mérnökgeológiai munkálatok a mérnökgeológus képzés hiánya miatt évtizedekkel lemaradtak a fejlett nyugati államok és a szomszédos országok

mögött. A szakemberképzés szükségességét a Nehézipari Műszaki Egyetem az 1950-es évek elején felismerve megkezdte — és a mai napig végzi — a geológusmérnökök képzését. A kérdés fontosságát a felhasználó mérnöki oldalról hasonlóan felismerő Budapesti Műszaki Egyetem, szintén az ötvenes évek elején, még az általános földtani órák rovására is, új tárgyként vezette be a mérnökgeológia oktatását azért, hogy a kikerülő mérnökök ismeretanyagára a szükséges minimális átfedést biztosítsa a geológusmérnök felé. Lényegében hasonló helyzet alakult ki a bányaművelő mérnökök vonalán is. Nem sokkal később az Eötvös Loránd Tudományegyetem földtani képzésében is helyet kapott egy mérnökgeológiai tárgy, amely megfelelő tájékozódást nyújt a geológusoknak a mérnökgeológiai munkák számára végzett földtani vizsgálataik alkalmazásának módjáról, vagyis a kívánatos átfedés ebben az irányban is megvalósult.

Végeredményben az egyetemek a felszabadulás után viszonylag gyorsan felkészültek a több évtizedes lemaradás pótlására, egymást értő és becsülő szakember-lánc magas szintű oktatására, a mérnökgeológia hazai bevezetése és fellendítése érdekében. Ebben a munkában halhatatlan érdemei vannak az egyes egyetemeken VENDEL Miklósnak, PAPP Ferencnek és VITÁLIS Sándornak.

A mérnökgeológia fejlődése a rendelkezésre álló szakember-gárda ellenére is lassan indult meg, mert az ipar a megszokotton nem kívánt változtatni, ugyanakkor az évente több tucat új mérnök a létesítmények előmunkálataként inkább fogadta el az általa is értett talajmechanikát, vagy kőzetmechanikát, mint az ezeket is felhasználó, de lényegesen többszű mérnökgeológiát. Ha érezték a földtani ismeretek hiányát, „földtani szakvéleményt” rendeltek, aminek anyagát átfedő ismereteik híján nem használták fel tovább, hanem a legjobb esetben csatolták az anyaghoz, szakvéleményükben továbbra is ragaszkodtak a „sárga agyaghoz”, „szürke finomszerű homokhoz” stb.

Az elterjedésnek jelentős akadálya volt az is, hogy a mérnökgeológia, mint alkalmazott földtan a Földtani Főigazgatósághoz, majd a Központi Földtani Hivatalhoz tartozott, míg felhasználói az ipari és közlekedési minisztériumok és az Országos Vízügyi Hivatal voltak.

Gondot jelentett és jelent ma is, hogy mint minden, a korábbinál értékesebb vizsgálat arányosan többre is kerül. Ez a különbség az építmények beruházási költségeihez viszonyítva mindössze 0,5–0,6%-ot jelent, de a beruházók megszokták, hogy az előmunkálatokon lehet a legtöbbet takarékoskodni, ezért minden változásnak ellenálltak. Sajnos, itt nem jelent meg olyan rendelet, mint ami például a számítógépek alkalmazásának szorgalmazásáról megjelent, hogy a számítógéppel végzett munkának a kézzel végzett munkához viszonyított árnövekedését a tervező leszámlázta és azt a beruházó köteles volt elfogadni. Ez az ösztönzés megszokássá vált, és bár ma is sokszor olcsóbb volna a régi kézi módszer a megismert értékkülönbség miatt, a beruházóknál már polgárjogot nyert a számítógépi tervezés.

A mérnökgeológus számára általában két szakmai kifejezőmód kínálkozik: a mérnökgeológiai szakvélemény és a mérnökgeológiai atlasz. A kettő között a különbség az, hogy a mérnökgeológiai szakvélemény esetén a szükséges ismeretek a folyamatos szöveges részben vannak leírva, és ebben a teljes értékű anyagban hivatkozni a mellékelt térképekre, szelvényekre, számításokra. A mérnökgeológiai atlaszról viszont az ábraanyag dominál, az teljes értékű és csak annak kiegészítésül, magyarázatául szolgál a szöveges, ábrás magyarázó. E két kifejezőmód tehát egymáshoz illeszkedik, és hogy melyiket választjuk, az azon múlik, hogy melyik módon tudjuk a kívánt célra feldolgozott

anyagot a felhasználó számára célszerűbben, könnyebben és jobban hasznosítható módon megadni. Úgy is mondhatjuk tehát, hogy a mérnökgeológiai atlasz a szakvéleményezésnek egy speciális formája. Amikor tehát a mérnökgeológiai munkákról beszélünk, e két kifejezési módot nem különböztetem meg, annak ellenére, hogy ezeket az ipar gyakran úgy választja szét, hogy a szakvélemény egy célra-orientált konkrét anyag, az atlasz pedig általános ismereteket ad. Mint láttuk, ez nem állhat, mert ha az atlasz nem konkrét és célra-orientált, nem töltheti be feladatát.

A kétféle kifejezőmódot együtt vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a nehézségek ellenére mégis elindult a mérnökgeológiai munka. Eleinte a vízepítőipari munkák kapcsán, Kiskörén és a dunai erőművek tervezéseinél. Ezek mellett az ötvenes években kezdődött munkák mellett a hatvanas évek elején már a völgyzárógáták tervezésénél is mérnökgeológiai szakvélemények készültek. Ezen a téren ugyan vannak visszalépések esetenként, egyes tervező irodákban, de a feladatok zöme mérnökgeológiai munkákkal indul.

Ugyancsak polgárjogot nyert a mérnökgeológia a nagy külfejtésekből, ahol a termelés mindennapjai követelnek állandó, felelősségteljes műszaki földtani előkészítést, védelmet és ellenőrzést. Sok esetben jelent meg a bauxitbányászatban olyan mérnökgeológiai probléma, amit ugyancsak szakszerűen oldottak meg.

A hatvanas évek második felében a Központi Földtani Hivatal is felismerte a mérnökgeológiai munkák népgazdasági jelentőségét és nagy lendülettel hozzájárult a városrendezések, üdülőfejlesztések részére készülő mérnökgeológiai — speciális nevén építésföldtani — munkák szervezéséhez és irányításához. Központi kutatási hitelkeretéből először a Balaton térségének vizsgálatát kezdte meg. 1966-ban készült el a tihanyi próbalap 1:10 000 méretarányban, majd ennek vitája után 1970-től megindult a Balaton környékének építésföldtani feldolgozása, az üdülő- és lakóhelységek bővítésének környezetfeltárása érdekében, 1:10 000 méretarányban. 1980-ra készült el és ez a munka jelenleg már nyomdában van. Ugyanez évtől a munka a Balaton kiterjesztett üdülőkörzetére kiterjedően is megindult 1:25 000 méretarányban, s jelenleg is folyik.

A másik nagy vállalkozás volt a tanácsal közösen Budapest 1:10 000 méretarányú építésföldtani térképezése. A munka előkészítése 1967-ben kezdődött és 1980-ban a térképezés befejeződött; jelenleg egy egyszerűsített változata nyomdában van.

Elkészült második legnagyobb városunk, Miskolc építésföldtani térképezése is, 1968—1975 között, 1:10 000 méretarányban s a térképek nyomtatásban is megjelentek. Folytatásaként 1975—78. között Miskolcnak és tágabb környékének százezres, ill. huszonötezres építésföldtani vázlata is elkészült.

Az elsők között volt Eger építésföldtani térképe 1:10 000 és 1:4 000 méretarányban, 1968—1974 között. Ennek folytatásaként elkészült Eger és környékének százezres, és huszonötezres építésföldtani vázlata is. Ezzel párhuzamosan folyt Esztergom építésföldtani felvétele 1:10 000 és 1:5 000 méretarányban.

A hetvenes évek elején kezdődött és 1976-ban fejeződött be Veszprém városának építésföldtani atlasza 1:4 000 és 1:10 000 méretarányban, majd ennek folytatásaként a veszprémi agglomeráció 1:25 000 méretarányú építésföldtani feldolgozása. 1974-től 1978-ig Salgótarján építésföldtani térképezését végezték el tízezres, ill. ötezres méretarányban. Majd elkészült Szeged építésföldtani atlasza 1:25 000 méretarányban. Ezek a feldolgozások a Központi

Földtani Hivatal kezdeményezése alapján a helyi tanácsok több-kevesebb hozzájárulásával készültek. Egyes városokban felismerték, másokban, sajnos nem az anyag fontosságát.

A hetvenes évek elején az Egerben a régi pincék beszakadása miatt már korábban jelentkezett gondok több városunkban okoztak veszélyes helyzetet. Ezért központi akarattal a tanácsokhoz lejtuttatott fedezet terhére elrendelték a problémák felszámolását és ennek első lépéseként a diagnózis felállítását. A munka itt is építésföldtani atlasz sorozatban jelent meg és az Egerben szerzett tapasztalatok alapján 1974-ben Pécsen, 1982-ben Szentendrén és Szekszárdon indult építésföldtani térképezés, mely magában foglalja a pincék feltárását és megerősítésük javaslatát is. Mindhárom helyen tízezres és ötezres a feldolgozás méretaránya, de a részletek egy nagyságrenddel nagyobb léptékű térképekre, helyszínrajzokra kerülnek.

A hetvenes évek közepétől az egyes városok részletes építésföldtani térképezése mellett megindult a KFH anyagi fedezete mellett egy olyan — már csak részben építésföldtani — munka, amelynek feladata a nagyobb városok és kiemelt üdülőterületek rendezési tervéhez földtani, építésföldtani, környezetpotenciál és környezetvédelmi anyag összeállítása. Ez a munka 1:10 000, 1:25 000, esetenként részleteiben 1:1000 méretarányban készült. A munkafajta keretében a már említett veszprémi agglomeráció, Miskolc környéke és Eger környéke mellett elkészült a Dunakanyar, Ráckeve, Győr és környéke, valamint Sopron és környéke feldolgozása.

A központi állami kutatási keret terhére végzett legújabb, részben építésföldtani feldolgozások a megyék 1:100 000 méretarányú atlasz-sorozata, ami a földtan, építésföldtan, hidrogeológia, környezetpotenciál, szennyezés-érzékenység, hulladéklerakó-helyi vizsgálatok, környezetvédelem témakörökben dolgozza fel a megyék területét. Eddig 10 megye készült el és 1985-ben az egész ország készen lesz.

Ezek a munkák atlaszokban jelentek, illetve jelennek meg, magyarázókkal támogatva. A központi hitelkeretből ezen kívül kataszterek, részben az egész ország területére kiterjedő szakvélemények is készültek és készülnek. Ilyen volt a felszínmozgásos területek katasztere, amit megyei bontásban készítettek el. A kataszter 1:100 000, ill. 1:25 000 méretarányú melléklettel készült. A felszínmozgás országos kataszterbe vétele után megindult a kitüntetett felszínmozgásos terület részletes vizsgálata. A felszínmozgás-vizsgálatok egy másik típusa a dunai magaspárt vizsgálata és a Baranya megyei Őrű felszínmozgásos területeiről most készülő mérnökgeológiai szakvélemény. Ezek a területeken 1: 5 000 méretarányú feldolgozás és hozzá feltárások, fúrások is készülnek.

A központi hitelkeretből végzett és most röviden említett munkák egy részében tulajdonképpen nincs mérnökgeológiai feldolgozás, nem létesítmény-centrikus és sokszor elszalad a földtani térképezési szokások és normák felé, mégis nagy dicséret illeti a Központi Földtani Hivatalt, mint az állam földtani kutatásának gesztorát, hogy az érdekelt tanácsokkal és más állami szervekkel közösen igyekezett a hazai mérnökgeológiában mutatkozó több évtizedes lemaradást enyhíteni. A fokozatosan növekvő ráfordítások 1966-ban még csak 2,7 millió forintot tettek ki, míg tavaly már 35 millió forintot adott a KFH és részben adtak a tanácsok, mérnökgeológiai kutatások címén. Az elmúlt 18 évben a KFH felügyelete alatti munkákra összesen 340 millió forintot használtak fel. Ebből mintegy 120 millió a tanácsai és 220 millió a KFH fedezete. A nagy

vízépítési műtárgyak és a völgyzárógátak mérnökgeológiai vizsgálatára eddig körülbelül 80 millió forintot fordítottak.

Ma tehát elmondhatjuk, hogy a nagy vízépítési műtárgyak: Kisköre, de elsősorban a bős - nagymarosi erőműrendszer mérnökgeológiai kutatása mellett elkészült tíz városunk építésföldtani térképezése, ami minden további fejlesztési, rendezési munkájuk alapja kell legyen. Elkészült két nagy üdülőterületünk mérnökgeológiai atlasza és öt agglomeráció általános rendezési tervéhez szükséges építésföldtani alap. Végül, tíz megyénk feldolgozása is rendelkezésre áll.

Mindezeket a munkákat a Magyar Állami Földtani Intézet, ezen belül egyre nagyobb mértékben annak területi szolgálatai, a Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat, a Dorogi Szénbányák Tervező Irodája, a Budapesti Műszaki Egyetem Ásvány-földtani Tanszéke, a Nehézipari Műszaki Egyetem Ásvány-kőzettani, valamint Földtan-teleptani Tanszéke végezte. A budapesti munkában a tudományegyetem Alkalmazott és Műszaki Földtani Tanszéke is részt vett. Segítségét nyújt az akadémiai Földrajztudományi Kutató Intézet is. A nagy vízépítési munkák mérnökgeológiai előmunkálatait a Vízügyi Tervező Vállalat végzi.

Áttekintve a jelenlegi helyzetet meg kell állapítani, hogy a vízépítésben és — főleg központi támogatással — a városrendezésben alkalmaznak mérnökgeológiai kutatást. Teljesen hiányzik ez a közlekedési létesítményeknél és a konkrét mélyépítésben. Tisztelettel gondolva az elmúlt negyedszázadban a nulláról indulva elért eredményeinkre, azokkal a legkevesbé sem lehetünk megelégedve. Egyrészt, mert többet is el lehetett volna érniünk, másrészt mert az, amit elértünk a település-rendezések mérnökgeológiai megalapozásában, a felhasználóknál sokszor haszontalanul kallódik értetlenség, hozzá nem értés, vagy egyszerűen közömbösség miatt.

A jelenlegi helyzetből kiindulva nézzük a jövőt. A technikai fejlődés során a termelés egyre nagyobb mértékű növekedése mellett egyre kevesebb ember foglalkozik majd a termeléssel. Ennek feltétele a nagyobb teljesítmény, a gépek, az irányítástechnika és robottechnika térhódításával. Mindez a gép- és automata rendszer érzékenységét, drágaságát és így egyre nagyobb mértékű kihasználásának igényét vonja maga után. A tervszerűség a szavak területéről a tettek területére is be kell törjön. Minél nagyobb értékű és minél gondosabb üzemet kíván a technika, annál gondosabb, a véletleneket kizáró tervezésre van szükség, a felesleges biztonság teljes kizárása mellett. A mérnöki létesítmény a jövőben a kellő biztonsággal, de csak a kellő biztonsággal lesz kialakítva. A csak mindenoldalú vizsgálattal megismerhető tényezők ma ismeretlen volta miatti túlméretezés egyre kevésbé lesz megengedhető, ha versenyben akarunk maradni.

Ehhez többek között a földtani környezetnek a mainál sokkal pontosabb, kvantitatív megismerésére lesz szükség. A mérnökgeológia tehát hazánkban is — a gazdasági viszonyoktól függően — már a következő öt éves tervben, de mindenképpen ebben a században, be kell törjön az építés minden területére és ki kell szorítsa a helyenként befészkelődött, sőt polgárjogot nyert félmegoldásokat, pótmegoldásokat. A mérnökgeológiai előmunkálatokat azoknak a szakembereknek kell végezniük, akik a földtani környezetet a maga teljességében és sokoldalúságában ismerik, a genetika felől közelednek a megoldás felé és nem néhány jellemző statisztikai feldolgozása adja véleményük alapját.

Amikor a repülés első szerelmesei a levegőbe emelkedtek, egyiknek sem volt repülőgép-vezetői jogosítványa, mindegyik autodidakta volt. Nem kellett másfél évtized ahhoz, hogy a megfelelő kiképzésben nem részesült embereket

akár csak a gép közelébe se engedjék. A felszabadulás után hazánkban is nulláról indult a mérnökgeológia, csupa lelkes autodidaktával, akik felismerték a szakma fontosságát, hiányának népgazdasági visszahúzó erejét. Ma már e hőskor régen elmúlt, de a szakma amatőrizmusa csak nem akar felszámolódni. A cégtábla átfestése, a pusztai igyekezet, vagy akarat nem elég az ismeretek pótlására. A fejlődés egyik alapja az, hogy tudomásul vegyük e szakma megjelenését az alkalmazott földtan mezején. Ezt nekünk magunknak kell megoldanunk!

Fel kell zárkóznunk a KGST-n belül kialakult kutatási és vizsgálati szinthez. Ez a feladat ellátására alkalmas szagárda további nevelése mellett elsősorban a beruházók igényének a kialakítását kívánja meg. Úgy látszik, az új befogadásának ez a szűk keresztmetszete. Ezért javasolom, hogy a rendelkezésre álló központi kutatási keret egy részét a hagyományos vizsgálati és a korszerű mérnökgeológiai vizsgálat közötti árkülönbséget fedezésére használva olyan országos jelentőségű beruházásoknál alkalmazzák, mint a vasútépítés, az autópályák építése, a nagy vízellátás, vagy az ipartelemek, lakótelepek beruházásainak előmunkálatai. Biztos vagyok benne, hogy megfelelő szakemberekre bízva a feladatot a beruházók rövidesen tapasztalják az újfajta szakvélemény előnyét és a továbbiakban már maguk is igénylik. A kutatási költségnek a kivétel összegéhez viszonyított 0,5–0,8%-ra való emelkedése közel sem olyan többletköltség, ami a gyakorlatban a problémák nagyobb részének kiküszöbölhetősége miatt többszörösen vissza nem térül már egy nagyobb beruházásnál is.

Központi hitelkeretből a hetedik ötéves tervben elvégzendő feladatok összeállítását a KFH rövidesen elkezdi. Őszintén remélem, hogy az eddigi lendülettel egyre konkrétabb mérnökgeológiai problémák megoldását tűzi ki célul a rendezési tervek számára készülő és jól átgondolt, valóban mérnökgeológiai atlasz szerkesztésén felül.

A mérnökgeológia fejlődését lassíthatja, esetenként visszavetheti, de meg nem állíthatja az értetlenség, a megszokás, vagy éppen az, hogy a megbízó meg van elégedve a ma alkalmazott megoldásokkal. Erről mindig eszembe jut az írógép, vagy a varrógép feltalálója, vagy éppen a szerencsére nem létező igazgató főorvos, aki teljesen értelmetlennek találja a drága, és sok helyet igénylő diagnosztikai és terápiái gép- és műszer-rendszereket azon a címen, hogy az emberi test évszázadok óta nem változott, ezért egy sztetoszkóp, a bütykös ujjja és a hőmérő elegendő ma is, hiszen azelőtt is elegendő volt. Sokkal olcsóbb, kisebb helyigényű a konzervatív orvoslás, tehát nem engedi beszerezni azokat a fránya drága gépeket.

A beruházók és a megbízók felelős vezetői és munkatársai között ma még sok ilyen „igazgató főorvos” gondolkodású kollégánk van. Úgy gondolom, a mérnökgeológia jövője érdekében a Központi Földtani Hivatalnak ezeket a kollégákat a meggyőzés szakmai és államigazgatási ráhatásával is gyomlálni kellene, az egyes fontos esetekben alkalmazott árkülönbséget-fedezés mellett.

Tisztelt Közgyűlés!

Összefoglalva úgy mondhatom, hogy a mérnökgeológia jelene biztató. Ha a kinövéseket gondosan visszanyessük, és megfelelő szakmai mederben tartjuk, úgy fokozatosan további erőre kap. Bár az elmaradásunk behozásához a jelen

kevésnek látszik, mégis elsősorban a KFH és az OVH érdeme, hogy meggyökeresedett és hajt.

A jövője biztos, a fejlődése megakadályozhatatlan, mert olyan ésszerű nép-gazdasági igényt elégít ki, ami fejlődésünkkel együtt növekszik, mennyiségben és fontosságban. A feladat nem fogy el, amíg ember él e hazában. A Társulat feladata, hogy az állami szervek társadalmi háttereként munkálkodjék tovább ezen alkalmazott földtani ágazat fejlesztésén, ragadjon meg minden lehetőséget a mérnökgeológia hasznosságának bemutatására és a felhasználók gondolkodásának helyes átprogramozására. Minél hamarabb sikerül ez a feladat, annál hamarabb jelentkezik szakmánkban a mindenképpen várható gyors fejlődés.

Koch Sándor 1896—1983

*Dr. Grasselly Gyula**

1983. május 25-én, 87 éves korában elhunyt KOCH Sándor nyugalmazott egyetemi tanár, Kossuth-díjas, a föld- és ásványtani tudományok doktora, a József Attila Tudományegyetem honoris causa doktora, a Népköztársasági Érdemérem arany fokozata, a Munka Érdemrend arany fokozata, a Szocialista Kultúráért, az Oktatásügy Kiváló Dolgozója kitüntető jelvény, a József Attila Emlékérem, a Földtani Intézet Jubileumi Emlékérme, a Lomonoszov Egyetem Fersznan Emlékérme tulajdonosa, a Magyarhoni Földtani Társulat, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat, valamint a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat tiszteleti tagja, a magyar mineralógia nesztora, sokunk tanítója és atyai barátja.

Halála érzékeny veszteséget jelentett a hazai földtudományoknak, s mély szomorúsággal töltötte el nemcsak azokat, akik sok évtizedes egyetemi működése során hallgatói közül tanítványai is lettek, akik közelebbi, személyes kapcsolatba kerültek vele, hanem azokat is, akik közvetten, oktató-nevelő és tudomá-

* József A. Tudományegyetem Ásványtani, Geokémiai és Kőzettani Tanszék H-6701 Szeged, Pf. 651. Felolvasta a Társulat közgyűlésén, 1984. március 14-én.

nyos munkája révén ismerték és becsülték, de azokat is, akikkel az ásványok szépsége iránti közös lelkesedés kapcsolta össze.

Lassan tíz hónappal halála után még mindig nehéz elfogadni azt a rideg tényt, hogy akivel csak még egy éve is elbeszélgethettünk az együtt töltött évtizedekről, az ásványok iránti érdeklődés országszerte megnyilvánuló reneszánzájáról — s milyen nagy örömet jelentett ez neki — a számára élete célját és főművét jelentő „Magyarország ásványai” c. könyve most kiadás alatt levő, bővített második kiadásáról, azzal már nem válthatunk szót többé, s hiába merülnek fel bennünk kérdések, amelyekre csak tőle várhatnánk választ, amely kérdéseket túlpörgetett ütemű életünkben elfelejtettünk feltenni, már nincsen kitől választ kapni azokra. Ha mulasztottunk is vele szemben valamit, ma már az jóvátehetetlen mulasztássá vált, s mulasztásunkkal csak magunk lettünk szegényebbek.

KOCH Sándor a millennium évében, 1896. augusztus 16-án született Kolozsvárott. Egyetemi tanulmányait az I. világháború alatt, 1914 és 1919 között a Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte, s vegytan-természettudományi szakos középiskolai tanári oklevelet szerzett 1919-ben, majd 1920-ban doktorált. Ugyancsak a Pázmány Péter Tudományegyetem habilitálta 1929-ben „Az ásványok fiziográfiája” tárgy körében. Tudományos pályafutása első évtizedeit — miközben az egyetemen tartotta magántanári előadásait — a Nemzeti Múzeum Ásványtárában töltötte — mely időszak meghatározó volt későbbi tudományos érdeklődésére és munkásságára —, ahol az I. világháború után is még élt és éltetett az Ásványtár „aranykorának”, a KRENNER—SEMSEY korszaknak emléke, s e korszak gyűjtéseinek feldolgozása hatalmas munkát jelentett az ott dolgozóknak. De ez a munka öröm is volt annak számára, aki a Kárpát-medence bányahelyeinek és ásványainak, az ásványok keletkezésének, genetikájának tudós kutatója volt, s aki az ásványokban nemcsak a tudományos vizsgálat tárgyát, de az esztétikai gyönyörködés forrását is látta. 1932-től a Nemzeti Múzeum elnöki hivatalát vezette.

1940-ben, a Ferenc József Tudományegyetem Kolozsvárra történt visszatelepülése után a Szegeden újonnan alapított tudományegyetem Ásványkőzettani Tanszékére nevezték ki tanszékvezető egyetemi tanárrá. Tanszékvezetőként működött 1968-ig, majd 1969-ben, 73 éves korában nyugalomba vonult. Egyetemi működése alatt három alkalommal, összesen 7 éven át, éppen a legnehezebb időkben a Kar bizalmából a Természettudományi Kar dékáni tisztét látta el. Az Acta Mineralogica-Petrographica 70. születésnapjára kiadott ünnepi számában KERTAI György — egyike még budapesti kedves tanítványainak — a következőket írta: „A történelem okozta viharokban mindig a humanizmus magas szikláján állott. Az egyéniségek kollektív megítélésének minden szomorú időszakában Ő teljes szívvel és tevékenységével az értékes egyéniségek mellé állt, az emberi és magyar közösség, a tudomány szempontjait helyezte szembe a rosszindulat áramlataival.”

1920-tól rendszeresen jelennek meg tanulmányai a Nemzeti Múzeum Annalesében, a Matematikai és Természettudományi Értesítőben, a Földtani Közlönyben, a Természettudományi Közlönyben, a Bányászati és Kohászati Lapokban, a Zentralblatt für Mineralogieban, a Mineralogical Magazineban. Írt a Nemzeti Múzeumban töltött időszakában a kapnikbányai rodokrozitról, baritról, whewellittről, a felsőbányai valentinitről, baritról, wolframitról, andoritról, szideritről és szferoszideritről, a kisbányai szideritről, az óradnai vivianitról és bournonitról, a désaknai kősóról, a csiklovai vezuviánról és schee-

itről, a dognácskai eulytinről, a vaskői bizmutásványokról, s közben új ásványként leírja Nagybányáról a *fulöppitet*, majd ZECHMEISTER és TÓTH társszerzőségében a *kiscellit*. Múzeumi működése alatt jelenik meg, már a 30-as évek elején a Kárpát-medence bányahelyei ásványainak első genetikus rendszerbe foglalt leírása, a hasznosítható elemek geokémiájának összefoglalása a REICHERT—ZELLER—KOCH: Ásványhatározó III. fejezeteként, majd néhány évvel később, 1935-ben jelenik meg VENDL MÁRIA—KOCH Sándor: *A drágakövek* c. munka.

1940-ben már mint a szegedi tanszék vezetője folytatta munkáját, s sorra jelennek meg tanulmányai a Kárpát-medence bizmut ásványairól, Gyöngyösoroszi ásványairól, a magyarországi vasércelőfordulások ásványairól, a hazai mangántelepek ásványairól, Nagybörzsöny szulfid ásványairól és a nagybörzsönyi turmalinról, Gyöngyösoroszi különböző ZnS módosulatairól, s leírja új ásványként a *mátraitot*, foglalkozik a szarvaskői pirrotinnal, a vaskői ludwigittal, a jamesonittal. Mind e közben megírja 1952-ben *Az ásványtan története Magyarországon* című könyvét, majd a *Könyv a kövekről* című munkája lát napvilágot. Közben a felsőoktatás igényeit szem előtt tartva SZTRÓKAY professzorral megírja az *Ásványtan* c. kétkötetes egyetemi tankönyvet. A tanszék oktatási-kutatási profiljának és kutatási lehetőségeinek megteremtésével együtt létrehozta a ma az ország határain túl is jól ismert s már tíz éve a nevét viselő *ásványgyűjteményt*, s megindította a tanszék Acta Mineralogica-Petrographica c. évi kiadványát.

Minden eddigi kutatómunkáját egyazon cél elérése ösztönözte, megírni Magyarországi ásványai c. művét, mint ahogyan az első kiadás előszavában írja: „A magyar földben előforduló ásványoknak monografikus feldolgozását magam vállaltam el, abban a meggyőződésben, hogy munkámmal a hazai mineralógia régi adósságát törlesztsem.” Adott időszakok azonban nem mindig kedvezőek a nyugodt alkotómunkára, mert amint könyve bevezetőjében írja: „... bányahelyeken, hazai és külföldi, magán- és közgyűjteményekben több mint egy évtizedig gyűjtöttem monográfiámhoz az anyagot, feldolgozván a szakirodalmat is. Az összehordott anyag a második világháborúban teljesen megsemmisült”. Aki azonban határozott célt tűzött ki magának, azt legfeljebb átmenetileg keserítheti el, vagy törtheti le a balsors. Amint lehetséges, kezdi újra a munkáját, de a célt nem téveszti szem elől, azt nem adja fel. Ahogyan a második világháború után újra hozzá kellett fogni a tanszék újjáépítéséhez, hasonló lelkesedéssel fogott hozzá a veszteség pótlásához, s 1966-ban mégis megjelent a *Magyarország ásványai* c. munka első kiadása, sajnálatosan kevés példányszámban. Kezdő fiatal kora óta ennek a munkának a megírása volt a fő célja, kutatómunkája erre az egy célra irányult — sokszor segítség nélkül, vagy éppen meg nem értéstől kísérve — s amilyen derűs, békés és szelíd volt általában, éppen olyan szilárd volt tárgy szeretetében, hivatástudatában, felelősségérzetében, a fiatalon maga elő tűzött cél elérése érdekében. Nem a dicsőség, az elismerés vágya volt elsősorban a hajtóerő, hanem az önkifejezés szándéka, ugyanaz az önmegvalósításra való törekvés, ami a költőt versei megírására készteti, vagy ami a festőt ösztönzi az őt belülről feszítő érzések, élmények megfestésére.

Az első kiadás néhány év alatt elfogyott. Heczzákezdtünk a bővített második kiadás előkészítéséhez, mely munkához új eredményekkel magyar geológusok sora — fiatalabbak és idősebbek — örömmel járultak hozzá. Ezzel is kifejezni szándékczván köszönetüket KOCH Sándornak mindazért a munkáért, amelyet

a hazai ásványtani oktatás és kutatás, az új meg új generációk, a szakmai utánpótlás képzése és nevelése érdekében, néha nehéz időkben, de mindig töretlen hittel oly sok évtizeden át végzett. MEZŐSI professzornak a második kiadás szerkesztőjeként nagy gondnal és szeretettel végzett munkája eredményét, a nyomdakész kéziratot még láthatta. Reméltük, hogy a munka megjelenése, ha egészségi állapotán nem is, de kedvén, kedélyén segíteni fog. Ha szemrehányást tehetünk magunknak valamiért, úgy talán azt róhatjuk fel magunknak, hogy nem előbb kezdtük szorgalmazni a második kiadást. A könyv megjelenését már nem érhetette meg, de a munka méltó emlékműve lesz.

KOCH Sándorról, a hazai ásványvilág kiemelkedő kutatójáról tanulmányai és könyvei hűséges képet adnak, s bár minden írásából is sugárzik egyéniségének egyik alapvető vonása: lelkesedése és szeretete vizsgálatának tárgya, az *ásvány* iránt, nagy egyéniségének teljességét igazán csak azok ismerhették meg, akik előadásait hallgatták, akiknek az a szerencse jutott osztályrészül, hogy évtizedeken át vezetése alatt, mellette, vele együtt dolgozhattak.

Az én generációm volt az első a szegedi tanítványok közül, s ma tudom csak igazán megítélni és értékelni, hogy milyen sokat kaptunk tőle indításnak, útravalónak az élet minden területére. Különösen mostanában — amidőn a Művelődési Minisztérium által kidolgozott, a felsőoktatás korszerűsítését célzó koncepcióban, teljes joggal, jelentős helyet foglal el az egyetem feladata az értelmiségivé nevelésben — egyre sűrűbben merülnek fel előttem több mint négy évtizedes emlékeim. KOCH Sándor Szegedre nemcsak tudását és tárgyszeretetét hozta, hanem lelkesedését minden iránt, ami az emberi életet teljesebbé, szebbé teheti. Szombat délutánonként a tanszéken összegyűjtötte érdeklődő hallgatóit s ezeken a délutánokon mindenről szabad volt beszélni, csak a szakról nem, vagy ha igen, úgy annak esztétikai oldaláról.

Ezeket a szombat délutánokon az Ő révén ismerkedtünk meg olyan írőkkel, költőkkel, akiket akkoriban a középiskolai tankönyvek írói nem érdemesítettek arra, hogy „tananyagként” szerepeljenek. Belsőszülött szegedi mivoltom ellenére, bizony ott hallottam először bővebben MÓRA Ferencről, TÖMÖRKÉNY Istvánról, JUHÁSZ Gyuláról, hogy csak a szegedieket említsem. Ismerkedtünk az alkotóművészetekkel, a festéssel, a szobrászattal, az építészet kiemelkedő alkotásaival és alkotóival.

Élete során két biztos bázisa volt: a szűkebb családja és a tágabb családja: tanítványai és a tanszék. Ezekhez való kötődése, ragaszkodása, az ezekről való gondoskodás minden átmeneti nehézségen átsegítette, s ezekből tudott mindig új meg új erőt meríteni.

A tanszék fiatal munkatársait, a hallgatóság érdeklődő tagjait is a szakmai érdeklődésen keresztül és azon túl is igyekezett nevelni, mint saját gyerekeit: megmutatni, hogy az emberi élet teljességéhez a szűkebb értelemben vett szaktudáson kívül még sok minden más is hozzátartozik, mint az irodalom, a művészetek. Nevelés volt ez a javából, mert ráirányította a figyelmünket arra, hogy nemcsak a szakmát kell elsajátítanunk, hanem meg kell ismerkednünk azokkal a kiemelkedő művekkel is, amelyeket az emberi szellem és tudás egyéb területeken is alkotott. Egész ember volt, s egész embereket akart nevelni. Minderre példájával — kényszerítés nélkül — ösztönözt, mint ahogyan arra is példájával nevelt, hogy a tanszéki közérdek, a tanszék fejlődése megelőzi az egyéni érdekeket, mert a közösség fejlődése biztosítja az utat az egyén haladásához, fejlődéséhez is.

Egyéniségének varázsával, az emberi gyengeségeket megértő derűjével sokoldalúságával nemcsak új tudományos szemléletet honosított meg, de új emberi, munkaköri atmoszférát is teremtett a tanszéken. Elérte, hogy a tanszék mint neki, munkatársainak is valóban második otthonává vált. Gazdag élet volt az övé, mert mindenkinek tudott adni akkor és azt, amikor és amire az illetőnek éppen a legnagyobb szüksége volt. S a segítség szálája nála igen széles volt. Most is előttem áll, amint minden fizetéskor küldi szét a pénzesutalványokat, anyagilag segítve számos volt osztálytársán, ismerősén, akik egzisztenciálisan mélypontra kerültek, holott csak az ásványok iránti közös lelkesedés volt köztük az összekötő kapocs. Ajtaja, füle és szíve mindig nyitva volt a hallgatók, s munkatársai kisebb-nagyobb gondjaira, problémáira, s volt ereje és kitartása azok orvoslására is. Adott buzdítást, támogatást kezdőknek, baráti jó szót, akinek akkor éppen az volt a segítség, s adott csendes szavú intést, figyelmeztetést, ha éppen arra volt szükség. Adott szemléletet, kedvet a munkához, biztatta a kezdőket, szerető gonddal egyengette útjukat, segítette első szárnyacsapásaikat. S ha valami sikerült, magát kirekesztette a sikerből, a sikerélmény teljességét átengedve a kezdő fiatalnak s ha úgy hozta a sors, akkor tekintélye teljes súlyával ki is állt mellettük.

Boldog is volt az élete, mert — a gondterhelte évek ellenére is — egész életében azzal foglalkozott, amit szeretett, amiben hitt. Nála egybeforrott a hivatali-hivatásbeli kötelesség és a kedvtelés, hivatása gyakorlása jelentette egyben örömét is: az ásványvilág kutatásában, a hallgatósággal való foglalkozásban a tanításban és nevelésben, a tanszék fejlesztésében és munkatársainak fejlődésében.

KOCH Sándort a tudóst, a szakembert mindenki megismerheti munkáin keresztül, a mostani megemlékezésben KOCH Sándort az embert kívántam felidézni, akivel csaknem három évtizedet töltöttünk együtt munkában, akivel együtt sirtunk és együtt neveltünk — s a hosszú idő alatt mindkettőre volt okunk —, akinek irányítását és segítő kezét hosszú évtizedeken át érezhettem. Aki személyes példájával, tanításával, ma különösen aktuális örökséget hagyott ránk, neveltjeire és utódaira, s ezt az örökséget továbbvinni és továbbadni az utánunk következőknek kötelességünk, mert csak így tudjuk megköszönni mindazt, amit mindannyiunkért tett gazdag élete során, s tanítása és példája így élhet tovább a mi utódainkban is.

Koch Sándor tudományos munkássága

K ö n y v e k

- Magyarország jelentősebb ásványelőfordulásai (REICHERT R., ZELLER T. és KOCH S.: Ásványhatározó, III. rész) — Term. Tud. Társ., Budapest, 1931.
 VENDL Mária és KOCH Sándor: A drágakövek — Természettudományi Társulat, 1935.
 Az ásványtan története Magyarországon — Akadémiai Kiadó, Budapest, 1952.
 SZTRÓKAY K.: Ásványtan — Tankönyvkiadó Vállalat, Budapest, 1955.
 Könyv a kövekről — Gondolat Kiadó, Budapest, 1957.
 Magyarország ásványai — Akadémiai Kiadó, 1966.

Tanulmányok

- Ásványtani közlemények — Ann. Mus. Nat. Hung. CVIII. pp. 147—152. 1920—21.
 A kapnikbányai rodochrozitról — Ann. Mus. Nat. Hung. XX. pp. 130—134. 1923.
 Valentinit és orientált barit Felsőbányáról. Kősz. Dészaknáról — Földt. Közl. LIII. pp. 81—150. 1923.
 Magyarország kristályosodott rodochrozitjai — Ann. Mus. Nat. Hung. XXI. pp. 67—74. 1924.
 Whewellitkristály Kapnikbányáról — Mat. Term. Tud. Ért. XLII. pp. 151—156. 1924.
 Vesuvian és scheelit Csiklováról — Földt. Közl. LIV. pp. 85—90. 1924.
 A rajzos kövekről — Term. Tud. Közl. LVII. pp. 1032—1036. 1925.
 Újabb előfordulási wolframitkristályok Felsőbányáról — Ann. Mus. Nat. Hung. XXII. pp. 142—148. 1925.

- Néhány ritkább ásvány újabb előfordulása Magyarországon — Földt. Közl. LV. pp. 162—339. 1925.
- Az Óradnai vivianit kristályai — Ann. Mus. Nat. Hung. XXIV. pp. 93—98. 1926.
- Whewellitkristályok Kapnikbánya — Z. Krist. 63. pp. 176—179. 1926.
- Bourmonit von Óradna — Ann. Mus. Nat. Hung. XXIII. pp. 395—396. 1926.
- A felsőbányai andoritról — Ann. Mus. Nat. Hung. XXIII. pp. 263—272. 1926.
- Neuere Beiträge zur Kenntnis des Andorits von Felsőbánya — Zbl. Miner. pp. 28—34. 1928.
- Kénkristályok Ajkáról és Píllszentivánról — Ann. Mus. Nat. Hung. XXV. pp. 451—455. 1928.
- Adatok Magyarország ásványainak ismeretéhez — Ann. Mus. Nat. Hung. XXV. pp. 439—450. 1928.
- Magyar ásványok — Term. Tud. Közl. LX. pp. 63—68. 1928.
- Tellur és a magyarországi tellurásványok — Bányászati és Kohászati Lapok, p. 425—452. 1929.
- Filóppit, egy új ásvány Nagybányáról — Mat. Term. Tud. Ért. XLVI. pp. 663—672. 1929.
- Fülopítte, a new Hungarian mineral of the plagiomite-seweyite group — Miner. Mag. XXII. pp. 179—184. 1929.
- Eulithin Dognácskáról — Mat. Term. Tud. Ért. XLVI. pp. 640—643. 1929.
- Néhány bizmutsásvány Vaskőről — Mat. Term. Tud. Ért. XLVI. pp. 219—226. 1929.
- Einige Wisumthmineralien a.d. Banater Kontaktgebiet — Zbl. Miner., Abt. A., 1930.
- Újabb előfordulási baritkristályok Óbudáról és Kapnikbányáról — Ann. Mus. Nat. Hung. XXVII. 1930.
- Ásványtani séta a bányában — Term. Tud. Közl. 63. pp. 1—7. 1931.
- A magyarországi semseyitek — Mat. Term. Tud. Ért. XLVIII. pp. 800—807. 1931.
- Az ásványtani múzeumok anyaga — Debreceni Szemle, 64. pp. 1—5. 1933.
- Az ásványok zárnyvai — Term. Tud. Közl. LXV. pp. 1—7. 1933.
- ZEHMMEISTER L., TOÉTH G. és KOCH S.: A kiscelli agyagban fellett fosszilis gyanta vizsgálata — Mat. Term. Tud. Ért. LI. pp. 502—504. 1934.
- L. ZEHMMEISTER, G. TÓTH und S. KOCH: Untersuchung eines neuen fossilen Harzes: Kiscellit — Zbl. Miner. Abt. A., 1934.
- Úngarns Bodenschätze — Lehrbuch der Chemie, pp. 1—22. 1934.
- Ásványtani közlemények Gömör megyéből — Földt. Közl. LXIV. pp. 155—160. 1934.
- ZOMBORY L.: Újabb magyarországi ankerit és magnezit előfordulások — Földt. Közl. LXIV. pp. 161—162. 1934.
- ZOMBORY L.: Szferosziderit és sziderit Felsőbányáról — Földt. Közl. LXV. pp. 18—20. 1935.
- A hasznosítható elemek eloszlása a földkéregben — Term. Tud. Közl. Pótfüzet LXVII. pp. 1—18. 1935.
- Sziderit von Kisbánya — Zbl. Miner. Abt. A., pp. 129—134. 1935.
- Egy magyar ásványnevtár a nyelvújítás korából — Term. Tud. Közl. LXIX. pp. 1—3. 1937.
- Vaskalap, vasvirág — Term. Tud. Közl. LXIX. pp. 1—5. 1937.
- Az ásványi nyersanyagok és az ember — Term. Tud. Közl. LXX. pp. 1—7. 1938.
- A Nemzeti Múzeum ásványtárának jubileuma — Term. Tud. Közl. LXX. pp. 1—7. 1938.
- Adatok Rudabányai oxidációs övnek ásványaihoz — Mat. Term. Tud. Ért. LVIII. pp. 868—885. 1939.
- Az ásványi anyagok az emberiség történetében — A Kis Akad. Könyvtára XXXVI. pp. 1—22. 1939.
- Magyarország legjelentősebb bányászati és ásványelőfordulásai — Term. Tud. Társ.: A természet világa. III. A Föld és az ember. pp. 221—236. 1940.
- Egyetlen magyar díszítőkövünk, a lévai onyxmárvány — Term. Tud. Közl. LXXII. pp. 1—3. 1940.
- TÓTH G.: Über eine neue Fundstätte eines der Rümelit-Kranzitgruppe anghöhrendes fossilen Harzes aus dem Oligozän Ungarn — Zbl. Miner. Abt. A., 8. pp. 161—162. 1941.
- Újabb ásványelőfordulások a szatmári bányavidéken — Term. Tud. Közl. LXXXIV. pp. 1—5. 1942.
- A fejmegyei Szárhegy ólomérc előfordulási — Acta Miner. Petr. I. 1—12. 1944.
- LRÉIG, a mezőgazdasági kémia atyja — Délvidéki Szemle, 3. pp. 1—9. 1944.
- Országos Magyar Természettudományi Múzeum — Délvidéki Szemle, 4. pp. 1—6. 1944.
- Bizmutsásványok a Kárpátmedencéből — Acta Miner. Petr. II. pp. 1—23. 1948.
- MEZŐSI J. és GRASSELY GY.: A gyöngyösorszi Zgyerka altároló kőzetei és ásványai — Acta Miner. Petr. III. pp. 1—13. 1949.
- A lévai (Levice, Csehszlovákia) és a korondi (Corund, Románia) források — Acta Miner. Petr. III. pp. 1—29. 1949.
- GRASSELY GY. és DONÁTH É.: Magyarországi vasércelőfordulások ásványai — Acta Miner. Petr. IV. pp. 47—49. 1950.
- DONÁTH É.: Adatok a Sacaramb-i (Nagyág, Románia) alabandin és a Kalinka-i (Csehszlovákia) hauerit ismeretéhez — Acta Miner. Petr. IV. pp. 42—46. 1950.
- GY. GRASSELY: The Manganese Ore Mineral Occurrences of Hungary — Acta Miner. Petr. V. pp. 1—14. 1951.
- GY. GRASSELY: Processes Occurring at the Decomposition of Sulphide Ores — Acta Miner. Petr. V. pp. 1—37. 1951.
- GRASSELY GY.: Magyarországi mangánércelőfordulások ásványai — M. Tud. Akad. Műsz. Tud. Oszt. Közl. V. pp. 99—118. 1952.
- GY. GRASSELY: The Minerals of the Sulphide Ore Deposit of Nagybörzsöny — Acta Miner. Petr. VI. pp. 1—23. 1952.
- GY. GRASSELY: Data on the Oxidation of Sulphide Ore Deposites — Acta Miner. Petr. VI. pp. 23—31. 1952.
- A Mád és Regéc környékén fekvő vasércelőfordulások genetikája — M. Földt. Int. Évi Jel. pp. 83—87. 1953.
- A geokémia szerepe a földtani kutatásokban — Földt. Közl. LXXXIII. pp. 78—86. 1953.
- Minerals from Gyöngyösorszi — Acta Miner. Petr. VII. pp. 1—25. 1953—54.
- The Hungarian Mineral Occurrences — Acta Miner. Petr. VII. pp. 25—33. 1953—54.
- Liquid-Magmatic Pyrrhotite from Szarvaskő — Acta Miner. Petr. VIII. pp. 28—33. 1955.
- The Mineral Collection of the Hungarian National Museum — Acta Miner. Petr. IX. pp. 3—4. 1956.
- Minerál bázaltok Vengri — Mineralogisches Zbornik Lvovszkovo Geol. Obscs. 10. pp. 135—146. 1952.
- Data on some rare Sulphosalts — Acta Miner. Petr. X. pp. 51—58. 1957.
- Hydrothermal Turmaline from Nagybörzsöny — Acta Miner. Petr. X. pp. 47—50. 1957.
- The Associated Occurrence of three ZnS Modifications in Gyöngyösorszi — Acta Miner. Petr. XI. pp. 11—22. 1958.
- Ludwigit from Ona de Fer (Vaskő, Bánt, Románia) — Acta Miner. Petr. XIII. pp. 9—16. 1960.
- GY. GRASSELY and K. PADERA: Contributions to the Jamesonite Problem — Acta Miner. Petr. XIII. pp. 17—82. 1960.
- The Tertiary Volcanic Mineralization in Hungary — Acta Geol. VII. pp. 187—195. 1961.
- The Hydrous Basic Aluminium Phosphates of Zeleznik (Vashegy), Slovakia — Acta Miner. Petr. XVI. pp. 3—11. 1963.
- E. SARUDI: Data on the felsőbányait — Acta Miner. Petr. XVI. 2. pp. 49—55. 1964.
- A geo-tárgyak oktatásáról — Felsőokt. Szemle, pp. 1—4. 1964.
- Edelopal aus Ungarn — Lapis 4. 12. pp. 21—22. 1979.
- Die Edelsteine der ungarischen Krone — Insignia Regni Hungarice I. p. 145. Népművelési és Propaganda Intézet, Budapest, 1983.

A magyar földtani irodalom jegyzéke, 1983

Библиография литературы геологических и смежных наук в Венгрии
1983 г.

Répertoire bibliographique des publications du domaine des sciences géologiques
en Hongrie, 1983

- ÁCS Z.: A mecseki feketeköszén dúsítási technológiája és a tervezett fejlesztés várható eredményei — Anreicherungs-technologie der Mecseker Steinkohle und Aussichten der geplanten Entwicklung — Földt. Kut. XXVI. 2–3. 1983. pp. 25–29., 3 ábra, 2 táblázat.
- ÁDÁM A.—ALBU I.—BISZTRICSÁNY E.—HORVÁTH F.—MÁRTON P.—MESKÓ A.—POSGAY K.—STEGENA L.—WALLNER A.: Seismology; Deep-seismic investigations of the Earth's crust and upper mantle; Geothermal research; Tectonophysics; Paleomagnetic results; Investigation of the regional features of gravimetric and magnetic fields; Electric conductivity in the Earth. (Hungarian national IASPESI Report researches in seismology and physics on the Earth's interior, 1979–1982) — Report of the Hungarian Nat. Committee of IUGG General Assembly, Hamburg, 1983., pp. 35–64., 19 ábra, Sopron, 1983.
- ÁDÁM O.: lásd: ALBU I.
- AJTAY L.: lásd: Csíky G.
- ALBU I. lásd: ÁDÁM A.
- ALBU I.—ÁDÁM O.—MAJKUTH T.—NEMESI L.—REDLERNÉ TÁTRAI M.—RÁNER G.—VARGA G.: Földtani alapszelvények geofizikai vizsgálata — Az ELGI 1982. Évi Jel. pp. 66–71., 4 ábra, ang., or. R.
- ALBU I.—NAGY E.—TABA S.—VERŐ L.: Földtani előkutatás az Aggtelek-Rudabányai hegységben — Az ELGI 1982. Évi Jel. pp. 37–42., 8 ábra, ang., or. R.
- ALBU I.—TÍMÁR Z.: Hajdúsági szeizmikus mérések újrafeldolgozásának eredményei — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 87–88., 3 ábra, ang., or. R.
- ALFÖLDI L.: Movement and interaction of nitrates and pesticides in the vegetation cover-soil ground water-rock system. General report — Internat. Symposium „Impact of agricultural activities on ground water”, Internat. Assoc. of Hydrogeologists, Memoires vol. XVI. part 2. Proceedings, pp. 5–35., 5 ábra, Prague 1982.
- ALLIQUANDER Ö.: Hidromechanizáció a fluidumbányászatban (mélyfúrásban) — Die Rolle der Hydromechanisation in Fluidegewinnung (Tiefbohrwesen) — Földt. Kut. XXV. 2. 1982. pp. 77–90. 17 ábra
- ANDRÁSSY L.—BARÁTH I.—DORKÓ R.: Nukleáris módszerfejlesztés — Nuclear methodological research — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 136–141; 222–225; 296–299, 5 ábra, 1 táblázat, ang., or. R.
- ÁRKAI P.: Very low- and low-grade Alpine regional metamorphism of the Paleozoic and Mesozoic formations of the Bükkium, NE-Hungary — Acta Geol. Hung. 26, 1–2. 1983. pp. 83–101., 8 ábra
- AUJESZKY G.: Szeged építészhidrológiai adottságainak értékelése — Evaluation of geohydrologic properties influencing building activities at Szeged — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 28., 1982. pp. 189–204., 2 ábra, ang., or. R.
- AUJESZKY G.—BAKONYI S.—SCHEUER GY.: Javaslat az egri karsztos hévizek hidrogeológiai védőterületének kialakítására — Recommended boundary of the hydrogeological area of the karstic thermal waters at Eger — Hidr. Közl. 63. 8. 1983. pp. 344–353., 5 ábra, 3 tábl., ang. R.
- AUJESZKY G.—KARÁCSONYI S.: Talajvíz-dúsítás elemzése háromfázisú szivárgás kialakulása esetén — Analyse der Grundwasseranreicherung im Falle von Ausbildung dreiphasiger Sickerungen — Hidr. Közl. 63. 2. 1983. pp. 63–72., 8 ábra, or., ném. R.
- AUJESZKY G.—SCHEUER GY.: A kunszentmiklósi kistérségi vízmű vízszerzési lehetőségei — Hidr. Tájékoztató 1983. ápr. pp. 26–28., 3 ábra
- BÁCSKAY ERZSÉBET: Újabb ásatások őskori tűzköbányákban — New excavations in

- prehistoric flint mines (Sümegegy-Mogyorósdomb 1976–1980, Bakonyesernye-Tűzkövesárók 1975) — *Communications Archaeologicae Hungariae* 2. (1982.) 1983. pp. 5–14., 1–4 ábra, ang. R.
- BÁCSKAY ERZSÉBET—VÖRÖS I.: Újabb ásatások a sümegegy-mogyorósdombi őskori kovabányában — New excavations in prehistoric flint mines at Sümegegy-Mogyorósdomb — *A Veszprémi Megyei Múzeumok Közleményei* 1980., 1983. pp. 7–47., 1–42 ábra, 1–2 táblázat, ang. R.
- BADINSZKY P.: Földtakarékos kavicsbányászat — Szilikátechnika. 1983. 4. sz. pp. 87–91., 5 ábra
- BADINSZKY P.—MÉSZÁROS M.: Meddőhányók anyagainak építési célú hasznosítása — Szilikátechnika. 1982. 6. sz. pp. 134–138., 9 ábra
- BADINSZKY P.—PUZDER T.: A főváros és közterének építő- és építőanyagipari nyersanyagellátottsági helyzete és kérdései — Situation and problems of the building- and building material industrial raw material supply of the capital and its environment — *Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review)* 28., 1982. pp. 77–187., ang., or. R.
- BAKONYI S.: lásd: AÜJESZKY G.
- BAKSA CS.—BÁRDOSY A.—BÁRDOSY GY.—FODOR B.—LENGYEL VILMOSNÉ—VIRÁGH K.—ZSIDAY GALGÓCZY B.: A geostatistika alapfogalmai — *M. Földtani Társ. kiadványa*, Budapest, 1983. 1–41 old., 19 ábra
- BAKSA CS.: lásd: ZELENKA T.
- BALÁZS D.: Kis barlangosok a Torjai Büdösbén — *Karszt és Barlang* 1981. I–II. p. 48, 1 ábra
- BALÁZS ÉVA: Nagy munkagödrök vízzáró körülhatárolása — Impermeable enclosure of large working pits — *Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review)* 27. 1981. pp. 157–179., 11 ábra, ang., or. R.
- BÁLDI T.: Jégkorszakok a Föld története folyamán — Ice ages through geologic times — *Ősl. Viták (Discussiones palaeont.)* 28. 1982. pp. 15–24
- BÁLDI T.: Az ofiolitokról, a hercyniai óceánról (Palaeotethys), mélytengeri üledékekről, valamint a transzkurrens vetőkről. Hozzászólás BALLA Z. dolgozatához — On ophiolites, Hercynian ocean (Paleotethys), deep-sea sediments and transcurrent faults. A comment on the paper of Z. BALLA — *Ősl. viták (Discussiones palaeont.)* 28. 1982. pp. 65–68
- BÁLDI T.: A Kárpát-Pannon rendszer tektonikai és ősföldrajzi fejlődése a középső terciárban (49–19 millió év között) — Mid-Tertiary tectonic and paleogeographic evolution of the Carpathian-East Alpine-Pannonian system — *Ősl. viták (Discussiones palaeont.)* 28. 1982. pp. 79–155., 20 ábra, ang. R.
- BÁLDI T.: Változó nézetek a Kárpát-medence kialakulásáról — *Természet Világa* 114. évf. 11. sz. 1983. pp. 493–496, 10 ábra
- BÁLDI T.—HORVÁTH M.—KÁZMÉR M.—MONOSTORI M.—NAGYMAROSY A.—VARGA P.: The terminal Eocene events. Field guide to Late Eocene (Priabonian) profiles of Hungary — Visegrád Meeting. Budapest, 1983. pp. 1–75., 13 ábra
- BÁLDINÉ BEKE MÁRIA: A dunántúli eocén nannoplankton és biosztratigráfiája — Nannoplankton flora and biostratigraphy of the Transdanubian Eocene — *Ősl. Viták, (Discussiones palaeont.)* 29, 1983. pp. 25–46., 5 ábra, ang. R.
- BÁLDINÉ BEKE MÁRIA—KECSKEMÉTI T.: Eltérő éleletterű mikrofosziliák (nannoplankton és nagy-Foraminifera) értékelési eredményei eocén képződményekben — Results of studies on microfossils of different habitats Nannoplankton and Larger Foraminifera in Eocene Formation — *Ősl. viták (Discussiones palaeont.)* 29. pp. 177–188., 4 ábra, ang. R.
- BÁLINT P.—WAGNER Zs.: Téglaanyagok termoanalitikai minősítése — Thermoanalytische Qualifizierung von Ziegeltonen — *Építőanyag XXXV.* 12. 1983. pp. 441–446. 5 ábra, 3 tábl., or., ném., ang. R.
- BALKAY B.: EGYED LÁSZLÓ és a tektonika — LÁSZLÓ EGYED and structural geology — *Földt. Tudománytörténeti Évk.* 1979. (8. sz.), 1981. pp. 165–181. ang. R.
- BALLA Z.: A szarvaskői sziniform rétegsora és tektonikája — *Az ELGI* 1982. Évi Jel., pp. 42–65. 9 ábra, ang., or. R.
- BALLA Z.: A dél-dunántúli ultrabázitok lemeztektonikai értelmezése — Plate tectonics interpretation of the South Transdanubian ultra-mafics — *Földt. Közl.* 113. 1983. pp. 39–56., 10 ábra, 4 tábl., ang. R.
- BALLA Z.: lásd: ZELENKA T.
- BALLA Z.—HOVORKA, D.—KUZMIN, M.—VINOGRAOV, V.: Mesozoic ophiolites of the Bükk Mountains (North Hungary) — *Ophiolite (Firenze)*, 8. 1., 1983. pp. 5–46., 11 ábra, 6 tábl., 3 fénykép
- BALOGH I.—HORVÁTH J.: Quantitative determination of Al₂O₃ content in bauxite-prospecting boreholes by means of neutronactivation logging — *Geofiz. Közl. (Geophys. Transactions)* Vol. 29. No. 2. 1983. pp. 173–185., 7 ábra, 2 tábl., m., or. R.
- BALOGH K.: A Rudabányai-hegység problémái — Die Probleme des Rudabánya-

- Gebirges — Földt. Kut. XXV. 2. 1982. pp. 55–60
- BALOGH K.—DOBOSI K.—GÓCZÁN F.—HAAS J.—ORAVECZ J.—ORAVECZ-SCHAEFFER A.—SZABÓ I.—VÉGH-NEUBRANDT E.: Report on the activities of the Triassic Working-Group in Hungary — Österreichische Akademie der Wissenschaften, Schriftenreihe der Erdwissenschaftlichen Kommissionen Bd. 5. 1983. Wien—New York, Springer-Verlag. pp. 17–35., 8 ábra
- BANDAT H. F. J. VON: lásd: CZAKÓ T.
- BARÁTH I.—BIHARI LNÉ—MÉSZÁROS F.—SZEGEDI SZ.: Számítógépes kiértékelés — Computerized interpretation — Az ELGI 1984. Évi Jel. pp. 141–143; 225–226; 299–300; 1 ábra, 1 tábl., ang., or. R.
- BARÁTH I.: lásd: ANDRÁSSY L.
- BARÁTOSI J.: Emlékeim a budapesti Szabó József geológiai technikumról — Remembrance on the Szabó J. Secondary School of Geology — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981. pp. 195–209., ang. R.
- BÁRDOSY A.—BOGÁRDI I.—VIZY B.: A bauxitbányászat fejlesztési döntéseit meghatározó tényezők modellezése — Modelling of the factors determining the decisions of the development of bauxite — BKL Bányászat 115. 5. 1982. pp. 315–321., 2 ábra, 7 tábl., ang., ném., or., fr. R.
- BÁRDOSY GY.: A comparison of the main lateritic bauxite regions of our globe — Proceedings of the II. Int. Seminar on Lateritisation Processes. July 4–12. 1982. Sao Paulo, Brasil. pp. 16–51., 12 ábra, 4. tábl., 1 mell.
- BÁRDOSY Gy.—PATAKIA.—NÁNDORI Gy.: Bányaföldtani térképsorozat módszertani kidolgozása és gyakorlati alkalmazása az iharkúti külfejtéses bauxitbányászatban — Anwendung einer montangeol. Kartenserie in der Bauxitförderung im Tagebau Iharkút — Földt. Kut. XXVI. 1. pp. 3–10., 6 ábra
- BARNA J.: Humic substances — clay complexes in Hungarian coals — Fuel 62. 1983. March, pp. 380–388. London. 6 ábra, 3 táblázat
- BARNABÁS K.: lásd: CSÍKY G.
- BARSI L.—HORVÁTH Zs.—MOYSES A.: Környezetvédelmi vizsgálatok és kárelhárítás a CHININOI váci telepén — Műszaki Tervezés 1982. 6. sz. pp. 36–39., 3 ábra
- BARTA I.: lásd: SZŐÖR Gy.
- BARTHA A.—FÜGEDI P.: Mélységi geochemiai kutatás előkészítése, kőzet és talajminták higanytartalmának AAS meghatározása — Preparatory Work for Deep-Subsurface Geochemical Prospect-
- ing on Determining the Hg Content (AAS) of Rock and Soil Samples — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 523–531. 5 ábra, ang. R.
- BÁTAI J.: VINCEZ L.
- BENCZE G.: lásd: KAISER M.
- BENKE I.: A hajdani bányaváros, az „aranygombos” Telkibánya ipartörténeti emlékei — Gewerbshistorische Reliquien der einstigen Bergbaustadt Telkibánya — BKL Bányászat 115. 4. 1982. pp. 277–281., 5 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- BENKÓ F.: Az ásványi nyersanyagkutatás mint tudomány és mint értéktermelő gazdasági tevékenység — Suche und Erkundung auf mineralische Rohstoffe als Wissenschaft und wertproduzierende Wirtschaftstätigkeit — Földt. Kut. XXV. 2. 1982. pp. 24–31
- BENKÓ F.: A felsőfokú geológusképzés időszerei kérdései — Földt. Köz. 112. 1982. pp. 51–68
- BÉRCZI I.: Főtitkári beszámoló (1983. március 16.) — Földt. Köz. 113. 1983. pp. 289–296
- BÉREGI L.: Szivárgó vízmozgások határgradiens vizsgálata — Investigation of the limit gradient of seepage flows — Mémökgeol. Szemle Engineering Geol. Review) 27. 1981. pp. 225–237., 3 ábra, 2 tábl., ang., or. R.
- BERGERAT, F.—GEYSSANT, J.—KÁZMÉR M.: Une tectonique synsédimentaire originale du Miocene Moyen des environs de Budapest, marqueur de l'extension du Bassin Pannonien — Compte rendus de l'Acad. Sci., Sér. II. 296. Paris, 1983. pp. 1275–1278., 2 ábra
- BERKES Z.: Kismarja környéki szeizmikus mérések és értelmezésük — Seismic surveys and interpretation of Kismarja area — Földt. Kut. XXV. 1. 1982. pp. 31–38., 14 ábra
- BERKES Z.—POGÁCSÁS Gy.—SZANYI B.: Seismic stratigraphic interpretation of the Neogene sediments in the Derecske Depression of Eastern Hungary — 28th Internat. Geophys. Symposium 1983, Balatonszemes, Proceedings I. pp. 158–172., 34 ábra. M. Geofizikusok Egyesülete kiadása, Budapest, 1983. or. R.
- BERNHARDT B.: lásd: KAISER M.
- BERTALAN ÉVA: lásd: SZABÓ Z. L.
- BERTALAN ÉVA: lásd: ZENTAI P.
- BEZZEGH A.: lásd: WEIN-BRUKNER A.
- BIDLÓ G.: GEDEON TIHAMÉR emlékezete — In memoriam TIHAMÉR GEDEON — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981. pp. 93–97., ang. R.
- BIDLÓ G.: Emlékezés TOKODY LÁSZLÓRA — Commemoration on L. Tokody — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981. pp. 107–113., ang. R.

- BIDLÓ G.: Az ásványos összetétel befolyása néhány felszínközeli mozgásra — Mineralogische Untersuchung des Materials oberflächennaher Bewegungen — Földt. Kut. XXVI. 4. 1983. pp. 47—49., 4 ábra
- BIHARI LNÉ: lásd: BARÁTH I.
- BÍRÓ B.: lásd: MÉRAI K.
- BISZTRICSÁNY E.: lásd: ADÁM A.
- BISZTRICSÁNY E.—ZSÍROS T.: Neotektonikai és szeizmológiai kérdések vizsgálata a Dráva völgyében — Investigation of neotectonical and seismological issues in Valley of Dráva — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 27. 1981. pp. 117—135., 8 ábra, 2 tábl., ang., or. R.
- BOCSI O.—LAJGUT J.: A nógrádi szénmedence barnaszénének dúsfáthatósági vizsgálata — Eine Anreicherungsuntersuchung der Braunkohlen des Nógrád Kohlenbeckens — BKL Bányászat 116. 2. 1983. pp. 93—100., 2 ábra, 11 tábl., or., ném., ang., fr. R.
- BODA J.: Adatok a Duna pleisztocén kori eróziójához Dél-Buda területén — Beitrag zur Frage der pleistozänen Donau-Erosion im Raum Süd-Buda (Süd-Ofen) — Földt. Közl. 112. 1982. pp. 455—458., 3 tábl., ném. R.
- BODOKY A.—BODOKY T.: Preliminary results of numerical modelling of „seam-waves” — Telephullámok numerikus modellezésének első eredményei — Geofiz. Közl. (Geophys. Transactions), Vol. 29. No. 2. 1983. pp. 129—140., 7 ábra, ang., or. R.
- BODOKY T.: lásd: BODOKY A.
- BODOKY T.—CZILLER E.—TÖRÖS E.: Practical applications and preliminary interpretation techniques of in-seam seismology — A bányabeli szeizmikus kutatás gyakorlata és előzetes kiértékelési eljárásai — Geofiz. Közl. (Geophys. Transactions), Vol. 29. No. 2. 1983. pp. 141—154., 11 ábra, ang., or. R.
- BODOKY T.—DIANISKA L.—HERMANN L.—KÁLMÁN T.—KÖRMENDI A.: In-seam seismology in the service of mining safety — Szeizmorazvedocsniye rabotü v sahtah dlja povüsenija bezopasznoszti gornüh rabot — Proc. of the 28th Internat. Geophys. Symposium; 28. Sept. — 1 Oct. 1983, Balatonszemes, Hungary. pp. 728—744., 11 ábra, Budapest
- BODOKY T.—DIANISKA L.—HERMANN L.—KÖRMENDI A.: Kőzetfeszültség vizsgálatok a Csordakút alsó telepben — Rock stress measurements in the lower coal seam of the Csordakút—Mine — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 111—117., 210—212., 282—285., 6 ábra, ang., or. R.
- BODOKY T.—ORMOS T.—SZABÓ I.: A szeizmikus telephullám eredményei és problémái — Borsodi Műszaki Gazdasági Élet, XXVIII., évf., különszám. pp. 9—14., Miskolc, 1983
- BODOR ELVIRA: Mecseki miocén és pannon képződmények párhuzamosítása palynológiai vizsgálatokkal — Correlation of Miocene and Pannonian formations in the Mecsek Mts by palynological studies. — Ősl. Viták. (Discussiones palaeont.) 29. 1983. pp. 71—83., 2 ábra, ang. R.
- BODROCI F.: lásd: KEMÉNY A.
- BODROCI I.—CSÁSZAR G.—HORVÁTH A.—JUHÁSZ M.: The Albian Cenomanian boundary in the Transdanubian Central Range (Hungary) — Abstracts of Cretaceous Stage Boundaries, Copenhagen, 1983. p. 25
- BOGÁRDI I.: lásd: BÁRDOSSY A.
- BOGNÁR B.—SIMON A.: Approximate depth computation and its practical application in case of the DC mapping methods — Proc. of the 28th Internat. Geophys. Symposium, 28. Sept. — 1. Oct. 1983, Budapest, pp. 347—357., 3 ábra, or. R.
- BOGNÁR E.: Korszerű feltérési módszerek a Gabčíkovo-nagymarosi vízelépcsőrendszer mérnökgeológiai kérdéseivel kapcsolatban — Advanced exploration methods connected to engineering geology questions of the Gabčíkovo-Nagymaros river barrage system — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 29. 1982. pp. 9—14., ang., or. R.
- BOGSCH L.: Emlékezés MAJZON LÁSZLÓRA, 75. születésnapján — Memory of LÁSZLÓ MAJZON on his 75th birthday — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981. pp. 145—149., ang. R.
- BOGSCH L.: 64 referátum a Zentralblatt für Geologie u. Paläontologie Teil II. részére, Magyarországon megjelent, öslénytani tárgyú közleményekről
- BOHN P.: Radioaktív és erősen toxikus hulladékok elhelyezésére alkalmas geológiai képződmények megítélésének rendszere — Ein System für die Beurteilung der für die Deponierung radioaktiver und schwertoxischer Abfälle geeigneten geol. Formationen. — Földt. Kut. XXV. 2—3. 1982. pp. 96—99
- BOHNÉ HAVAS MARGIT: Új típusú szarmata Csardiumok a Zsámbéki-medencében. (Budajenő 2. sz. fúrás) — MÁFI Évi Jel., 1981. Bp. 1983. pp. 335—367., 3 ábra, 5 tábla, ang. R.
- BOMBITA, G.: lásd: DUDICH E.
- BÓNA J.: A Mába-Dél—Váralja-Dél fekete-kőszén-összetétel pollenvizsgálati eredményei — Pollenanalytische Ergebnisse über die Steinkohlenserie Mába-Süden und Váralja-Süden — Földt. Kut. XXVI. 2—3. 1983. pp. 73—80., 2 ábra, 4 tábla, 1 tábl.
- BÓNA J.: A mecseki felsőtriász és alsóliász

- palynológiai vizsgálata — Palynological studies on the Upper Triassic and Lower Liassic of the Mecsek Mts. — Ősl. viták (Discussiones palaeont.) 29. 1983. pp. 47—57., 2 ábra, ang. R.
- BÓNA J.—KOVÁCS E.—SZILÁGYI T.: Vulkanit-törmelések képződmenyek a Váralkáni — 11. sz. fúrásban — Vulkanoklastische Bildungen aus der Bohrung Váralkáni — Földt. Kut. XXVI. 2—3. 1983. pp. 87—94., 1 ábra, 3 tábla
- BOROS J.—CSERNY T.: A Balaton-környék negyedidőszaki képződmenyeinek építészeti jellemzése — Sztrojitelno-geologicszkaja karakterisztika obrázoványij csetverticsnava perioda v rajone Balatona — Építőanyag 35. évf. 4. sz. 1983. pp. 146—152., 1 ábra, 1 tábl., or. R.
- BÖCKER T.: lásd: SZÉKELY F.
- BÖCKH H.: lásd: CSÍKY G.
- BÖCKH J.: lásd: CSÍKY G.
- BRASSÓI FUCHS H.: Két nummulites népeség-populáció (*Nummulites ex. gr. budensis* HANTKEN és *Nummulites ex. gr. chavannesi* DE LA HARPE) összehasonlító vizsgálata — Vergleichsuntersuchung von zwei Nummuliten-Populationen (*Nummulites ex. gr. budensis* HANTKEN und *N. ex. gr. chavannesi* DE LA HARPE) — Földt. Köz. 113. 1983. pp. 189—195., 4 ábra, ném. R.
- CHIKÁN G.: Középső miocén regressziós szelvény a Nyugati Mecsekből — A middle miocene regression profile from the western Mecsek area — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 239—248., 2 ábra, ang. R.
- CHIKÁN GÉZÁNÉ—KÓKAI A.: Felsőpannoniai abráziós színló a Misina-Tubes vonulat (Mecsek-hegység) DNy-i oldalán — Late pannonian abrasion platform on the SW slope of the Misina-Tubes range (Mecsek mountains) — MÁFI Évi Jel., 1981. Bp. 1983. pp. 249—261., 9 mell., ang. R.
- CORNIDES I.—KECSKÉS Á.—IZSÓF K.: Tömegspektrométeres adatok geológiai értelmezésének problémái széndioxid-genetikai vizsgálatok példáján — Kémiai Közlemények 56. 3—4. 1981. pp. 365—371
- CUK, L.: Jugoszlávia bányászata — The mining of Yugoslavia — BKL Bányászat 116. 11. 1983. pp. 725—727., 1 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- CZABALAY LENKE: Faunen des Senon im Bakony-Gebirge und ihre Beziehungen zu den Senon Faunen der Ostalpen und anderer Gebiete — Zitteliana, 10. 1983. München, pp. 183—190., 1—3 mell., ang. R.
- CZAKÓ T.: A légifényképezés és földtani alkalmazásának kezdetei Magyarországon — First epoch of aerial photography and its geological application in Hungary — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981. pp. 127—135., ang. R.
- CZAKÓ T.: HORST F. J. VON BANDAT (1895—1982) — Bull. of the Amer. Assoc. of Petroleum Geologists, v. 67. No. 12. Dec. 1983. pp. 2261—2262, 1 ábra
- CZIGLINA V.: A Tatabányai Szénbányák környezetvédelmi tevékenysége — Activities of environment control of the Tatabánya Coal Mines — BKL Bányászat 115. 2. 1982. pp. 104—108., 11 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- CZILLER E.: lásd: BODOKY T.
- CSÁKI F.: Experiences gained with the nitrate pollution survey on groundwaters in Hungary — Internat. Assoc. of Hydrogeologists, Memoires vol. XVI. part 1. Proceedings, pp. 163—170.; Prague 1982.
- CSALAGOVITS I.: A műszaki és módszerfejlesztés eredményei és időszzerű közpértávtú feladatai — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 73—76
- CSALAGOVITS I.—DUDICH E.: Szosztójanie geohimicseszkij poizskovüh rabot, provodimüh Vengerszkim Geologicszkim Insztitutom v Vengrii — Problemü prikladnoj geohimii. Külön szám az „Alkalmazott geokémiai szimpóziium anyagai”-ból. 1983. pp. 115—118. Novosibirszk, Izd. Nauka, Szibirszkoe otdelenie
- CSAPÓ G.: Geodéziai típusú La Coste-Romberg graviméter leolvasóberendezésének vizsgálata — Investigation of the reading device of a geodetic type La Coste-Romberg gravimeter — Geodézia és Kartográfia, 35. évf. 5. sz. pp. 336—340., 2 ábra, 1 tábl.
- CSAPÓ G.: Geodetic gravimetry (Hungarian national IAG Report 1972—1982) — Report of the Hungarian Nat., Committee of IUGG for the XVIIIth General Assembly, Hamburg 1983; pp. 21—22, Sopron
- CSAPÓ G.—POLHAMMER M.—SÁRHIDAI A.—SZABÓ Z.: Geodéziai gravimetria — Geodetic gravimetry — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 165—168., 243—245., 321—323., 2 ábra, 1 tábl., ang., or. R.
- CSÁSZÁR G.: Hungarian participation in the socialist academies' multilateral collaboration (Problem Commission IX) — Acta Geol. Hung. 26. 1983., pp. 167—168
- CSÁSZÁR G.: Closing session of the Central

- European Regional Group of IGCP project 58 in Budapest — Acta Geol. Hung. 26. 1983. p. 168
- CSÁSZÁR G. — FRIEDELNÉ MATYÓK ILONA — KOVÁCSNÉ BODROGI ILONA: A nagybarackai fúrások kréta képződményei — Cretaceous rocks drilled at Nagybaracksa (S Hungary) — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 213—238., 5 ábra, 3 tábla, ang. R.
- CSÁSZÁR G.: lásd: BODROGI ILONA
- CSATH B.: A bányamérnök és „fűrész” ZSIGMONDY VILMOS—W. ZSIGMONDY, Bergingenieur und „Bohrer” — BKL Bányászat 116. 1. 1983. pp. 58—62., 6 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- CSATH B.: Vízmevek kialakulása a Duna mentén, I. rész — Vízkutatás, 1983. 3. pp. 25—27., 5 ábra
- CSATH B.: Vízmevek kialakulása a Duna mentén II. rész — Vízkutatás 1983. 4. sz. pp. 22—24., 3 ábra
- CSATH B.: 100 éve kezdtek el a hőmezővásárhelyi NAGY ANDRÁS JÁNOS-féle artézi kút fúrását — BKL Kőolaj és Földgáz 16. (116.) 7. 1983. pp. 221—222., 1 ábra
- CSATH B.: 100 éve kezdődött a hőmezővásárhelyi NAGY ANDRÁS JÁNOS-féle artézi kút fúrása — Hidr. Tájékoztató 1983. okt. pp. 6—8., 2 ábra
- CSATH B.—VASS I.: Kútjavítás Csornán — Vízkutatás 1983. 6. sz. pp. 1—5., 15 ábra
- CSATH B.: A magyar vízkutatás pártfogói — BKL Kőolaj és Földgáz 16. (116.) 12. 1983. pp. 379—381., 4 ábra
- CSATHÓ B.—CSÓKÁS J.—PATTANTYÚS M.—TÓTH E.—SIMON A.: New results in the geophysical exploration for archeological objects in Hungary — Proc. of the 28th Internat. Geophys. Symposium; 28. Sept.—1. Oct. 1983. Budapest, pp. 800—801., or. R.
- CSATHÓ B.—CSÓKÁS J.—PATTANTYÚS M.—SIMON A.: Régészeti célú mérések — Archeological exploration — Az ELGI 1982. Évi Jel. pp. 122—124; 216—217; 289—291, 1 ábra, ang., or. R.
- CSATHÓ B.—TÓTH Cs.: Bauxitkutatás Bakonyzsló környékén — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 25—26, 1 ábra, ang., or. R.
- CSATLÓS I.—CSERNÁTONI MÁRIA: Leaching of pesticides and agrochemicals with drain-water — XIV. Congress of the Internat. Assoc. of Hydrogeologists, Memoires, vol. XVI. part 3. Proceedings, Prague 1982., pp. 207—224, 11 ábra
- CSERNÁTONI MÁRIA: lásd: CSATLÓS I.
- CSEERNY T.: lásd: BOROS J.
- CSÍKY G.: Eötvös torziós ingájának jelentősége és Böckh Hugó szerepe — The significance of L. Eötvös' Torsion Balance and the role of H. Böckh — Technikatörténeti Szemle XIII. 1982. Budapest, pp. 207—212., 1 ábra, ang. R.
- CSÍKY G.: A mester és két tanítványa. Böckh Hugó, Papp Simon és Pávai-Vajna Ferenc párhuzamos életpályája — BKL Kőolaj és Földgáz 15. (115.) 7—8. 1982. pp. 252—254., 3 ábra
- CSÍKY G.: AJTAY LÁSZLÓ (1901—1982) — BKL Kőolaj és földgáz, 16. (116.) 2. 1983. p. 61., 1 ábra
- CSÍKY G.: Die Rolle ungarischer Naturforscher in der Jenaer „Mineralogischen Societät” und deren Einfluss auf die Entwicklung der Geowissenschaften in Ungarn — Münstersche Forschungen zur Geologie und Paläontologie, Heft 58. 1983. Münster, pp. 96—97
- CSÍKY G.: Böckh János — Évfordulóink a műszaki és természettudományokban 1984-ben, a MTE Szki kiadása, Budapest, 1983. pp. 66—68. 1 ábra
- CSÍKY G.: BARNABÁS KÁLMÁN (1910—1980) — Földt. Közl. 113. 1983. pp. 85—86., 1 ábra, bibliográfia
- CSÍKY G.: Az első magyar tudós társaság — Magyar Nemzet XLVI. évf. 285. sz. 1983. dec. 3.
- CSÍKY G.—DUDICH E.—ZSÁMBOKI L.: French-Hungarian interrelations in the geological sciences before 1832 — Histoire et Nature (Cahiers de l'Association pour l'histoire des Sciences de la Nature) No. 19—20. 1981—1982. Paris, pp. 125—131., fr. R.
- CSILLAGNÉ TEPLÁNSZKY ERIKA—CSONGRÁDI J.—KORPÁS L.—PENTELENYI L.—VETŐNÉ AKOS ÉVA: A Börzsöny hegység központi területének földtani felépítése és ércesedése — Geology and mineralization of the Central Area in the Börzsöny Mountains — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 77—128., 15 ábra, 2 mell. ang. R.
- CSÓKÁS J.: lásd: CSATHÓ B.
- CSÓKÁS J.—VITÁLIS Gy.: A homokminőség meghatározása és készletszámítás geológiai valamint geofizikai módszerekkel — Sand quality tests and mineral reserve estimation with geol. and geophys. methods — BKL Bányászat 116. 1. 1983. pp. 18—22., 5 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- CSONGRÁDI J.: lásd: CSILLAGNÉ TEPLÁNSZKY ERIKA
- CSONGRÁDI J.—DOBOSI G.—VASTI, K.: Havaintója Ylivieskan kultaja kobolt-típoitosesta arsenimineralisaatiosta — Geologia (Helsinki), 35. 3. 1983. pp. 47—51., 5 ábra, 1 tábl.
- CSONGRÁDI J.: lásd: PENTELENYI L.
- CSÓTI T.: Radiometriás hamutartalommérések eredményei a Dudari bányázásban — Results of the radiometric

- ash-content measurements at the Dudar Colliery — BKL Bányászat 116. 12. 1983. pp. 819—826., 1 ábra, 6 tábl., or., ném., ang., fr. R.
- CSÖRGEI J.—ERKEL A.—VERŐ L.: Time domain IP equipment and method for source discrimination — Időtartományban dolgozó berendezés és módszer a gerjesztett polarizációs hatók minősítésére — Geofiz. Közl. (Geophys. Transactions) Vol. 29. No. 4. 1983. pp. 345—361., 10 ábra, ang., or. R.
- CSÖRGEI J.—GYÖRGY L.—HAVAS L.—MADARASI A.—NAGY G.—SCHÖNVISZKY L.—TABA S.—VERŐ L.: Érc előkutatás a Közép- és Nyugat-Mátrában — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 30—37., 7 ábra, ang., or. R.
- DANK V.: Elnöki megnyitó a Magyarhoni Földtani Társulat mecseki vándorgyűlésén (1979. X. 11—12.) — Eröffnungsrede des Vorsitzenden — Földt. Kut. XXVI. 2—3. 1983. pp. 3—4. 1983
- DANK V.: A hazai kőolajföldtan kedvezőtlen világgazdasági közegben (Elnöki megnyitó) — Földt. Közl. 113. 1983. pp. 285—288
- DANKHÁZI GY.: Gerjesztett potenciál mérések (Leccsengő GP görbék kiértékelése valószínűség-számítási módszerrel) — Induced polarization logging — Az ELGI 1982. Évi Jel. pp. 147—150., 228—230., 303—305., 2 ábra, ang., or. R.
- DARIDÁNÉ TICHY MÁRIA: lásd: HORVÁTH I.
- DARIDÁNÉ TICHY M.: lásd: ÓDOR L.
- DÉNES GY.: Beszámoló a VIII. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszusról — 8th Internat. Speleological Congress — Karszt és Barlang 1981. I—II. pp. 49—50
- DETRE CS.: Az első Ophiuroidea maradvány a magyarországi alsótriászából — The first Ophiuroidea from the Hungarian Lower Triassic — Földt. Közl. 113. 1983. pp. 357—364., 5 ábra, ang. R.
- DETRE GY.: Autópályák mérnökgeológiai vizsgálatának általános problémái — General problems of engineering geological examination of highways — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 30. 1983. pp. 25—34., 1 ábra, ang., or. R.
- DIANISKA L.: lásd: BODOKY T.
- DICZHÁZI B.: Hévízek stabilitási indexei (Vizkőkiválás és agresszivitás termálvizeknél) — Vízkutatás, 1983. 2. sz. pp. 4—6., 2 ábra
- DINIZ F.: lásd: KEDVES M.
- DITTFELD, H.—J.—VARGA P.: Parallel registration with two Askania gravimeters in Potsdam — Proc. of the Ninth Internat. Symposium on Earth Tides (New York, 1981. aug.), pp. 111—115., E. Schweizerbartsche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart, 1 tábl.
- DITTFELD H.—J.—VARGA P.: Gezeitenmessungen mit zwei Askania-Gravimetern in Potsdam — Vermessungstechnik 1. 1983. Leipzig, pp. 84—89, 3 tábl., 2 ábra
- DOBOS IRMA: A 100 éves városligeti hévízkút — The Városliget thermal well in Budapest is 100 years old. — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981. pp. 27—33., ang. R.
- DOBOS IRMA: ZSIGMONDY VILMOS geológiai és hidrogeológiai munkássága — V. ZSIGMONDY's activity in the fields of geology and hydrogeology — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981. pp. 59—67, 2 ábra, ang. R.
- DOBOS IRMA: Dr. ALFÖLDI László: Budapesti hévízek. Könyvismertetés — Hidr. TáJ. 1982. október, p. 37
- DOBOS IRMA: A hévízi iszap — Vízkutatás, 1983. 2. sz. p. 24., 1 ábra
- DOBOS IRMA: A parádi ásványvíz — Vízkutatás, 1983. 3. pp. 16—19., 6 ábra
- DOBOS IRMA: A Harmatvíz (Gyógyító ásványvizek) — Vízkutatás 1983. 4. sz. pp. 16—19., 5 ábra
- DOBOS IRMA: A mohai Ágnes ásványvíz — Vízkutatás 1983. 5. sz. pp. 16—20., 11 ábra
- DOBOSI G.: lásd: CSONGRÁDI J.
- DOBOSI I.—KONRÁD GY.—ZSENGELLÉR G.: Szemcsenagyság-eloszlási adatok számítógépes feldolgozása és értékelése a mecseki Kővágószőlősi Homokkő Formáció példáján — Computer processing and evaluation of grain size distribution data on the example of the Kővágószőlős Sandstone Formation (SE-Transdanubia, Hungary) — Ált. Földt. Szemle (General Geol. Review) 17. 1982. pp. 1—19., 6 ábra, ang. R.
- DOBOSI K.: lásd: BALOGH KÁLMÁN
- DOMMERGUES, J.—FERRETTI, A.—GÉCZY B.—MOUTERDE, R.: Éléments de corrélation entre faunes d'ammonites méso-géennes (Hongrie, Italie) et subborréales (France, Portugal) au Carixien et au Domérien Inférieur — Geobios 16. 4. Lyon, 1983, pp. 471—499., 5 ábra, 7 tábla
- DORKÓ R.: lásd: ANDRÁSSY L.
- DÖVÉNYI P.—HORVÁTH F.—LIEBE P.—GÁLFI J.—ERKI I.: Magyarország geotermikus viszonyai — Geothermal conditions of Hungary — Geofiz. Közl. (Geophys. Transactions) Vol. 29. No. 1. 1983. pp. 3—114., 22 ábra, 8 táblázat, 3 melléklet, or. R.
- DRAHOS DNÉ—KILÉNYI ÉVA—KOVÁCS

- ENÉ-MARLE R.—SIPOS J.: Háromdimenziós szeizmikus mérések programrendszerének fejlesztése — Development of program system for the processing of 3-dimensional seismic — Az ELGI 1982. Évi Jel. pp. 95—99., 197—199., 267—269. 3 ábra, ang., or. R.
- DRAKOVICS P.—HOBOT J.: A Maros hordalékkúp geofizikai kutatása — Az ELGI 1982. Évi Jel. pp. 72—78., 9 ábra, 1 tábl., ang., or. R.
- DRAVECZ J.: lásd: VIRÁGH K.
- DUBLJANSZKI, V. N.: lásd: PECSORKIN, I. A.
- DUDÁS J.—HOBOT J.: A Rába-terasz és hordalékkúp geofizikai kutatása — Az ELGI 1982. Évi Jel. pp. 79—81., 3 ábra, ang., or. R.
- DUDICH E.: Árvízvizsgáló módszertani fejlesztésünk 1981. évi eredményei — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 21—26
- DUDICH E.: La energio-krizo kiel stimulo de la scienco kaj tehniko progreso — SAEST 1982. pp. 5—13., 2 ábra, 8 táblázat, České Budejovice, Čeha Esperanto Asocio
- DUDICH E.: Regionális hatások a bauxitkeletkezési elméletek fejlődésére — Regional effects on the development of the theories of bauxite genesis — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981. pp. 45—58. 1 tábl., ang. R.
- DUDICH E.: Vizsgálatok a Tiszántúl flisövének egyes felsőkréta és paleogén képződményein — Investigations on some Upper Cretaceous and Paleogene formations of the Flysch Belt of the NE Great Hungarian Plain — Földt. Közl. 112. 1982. pp. 395—414., 5 ábra, 8 tábl., ang. R.
- DUDICH E.: Líbia földtana, ásványi nyersanyagai és bányászata. 1983. pp. 3—52., 3 ábra, 6 tábl., Bp. PRODINFORM — MÁFI
- DUDICH E.—BOMBITA, G.: A belső-kárpáti felsőkréta-paleogén flis-öv egyes magyarországi, romániai, szovjet-kárpátaljai és szlovákiai kőzetek ásványkőzettani-geokémiai összehasonlítása — Mineralogical, petrological and geochemical comparison of some Upper Cretaceous and Paleogene rocks in the Inner Carpathian Flysch Belt from Hungary, Rumania, Soviet Transcarpathia and Slovakia — Földt. Közl. 113. 1983. pp. 119—129., 1 ábra, 7 tábl., ang. R.
- DUDICH E.: lásd: CSÍKY G.
- DUDICH E.: lásd: CSALAGOVITS I.
- DUHAY G.: A Marcal vízvívítói területének környezetvédelme — The environmental protection of the Marcal drainage system — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 29. 1982. pp. 159—173. 3 ábra, ang., or. R.
- DUMA Gy.: Középkori idomtégglák Budán — Mittelalterliche Formziegel in Buda — Építőanyag XXXV. 8. 1983. pp. 281—287., or., német., ang. R.
- DUNKL I.: lásd: PATAKY NÓRA
- EGERER F.: A másodlagos nyersanyaghasznosítás lehetőségei — Possibilities of the secondary raw material utilization — Mérnökgeol., Szemle (Engineering Geol. Review) 28., 1982. pp. 99—110. 1 tábl., ang., or. R.
- EGYED L.: lásd: BALKAY B.
- ELEK I.: A budapesti gyógyforrások izotópradiogeokémiai vizsgálatának eredményei SZABÓ ÁRPÁD munkássága nyomán — Hidr. Tájékoztató 1983. okt. pp. 23—25
- EL-FISHAWI, N.—MOLNÁR B.: Nile Delta Beach Pebbles I.: Grain size and origin — Acta Min. Petr. Szeged, 25. 1. 1981., pp. 25—39., 10 ábra, 3 tábl.
- EL-FISHAWI, N.—MOLNÁR B.: Nile Delta Beach Pebbles II.: Roundness and shape parameter as indicators of movement — Acta Miner. Petr. Szeged, 25. 1. 1981., pp. 41—61., 11 ábra, 3 tábl.
- EMBER K.—RADÓ G.: A timföldgyári vörösiszap elhelyezés mérnökgeológiai és környezetvédelmi kérdései — The disposal of the waste red-mud from the aspect of geology for engineers and environment protecting — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 29. 1982. pp. 127—142., 5 ábra, ang., or. R.
- EMBEY-ÍSZTIN A.—NOSKENÉ FAZERAS GABRIELLA: On the origin of garnet in magmatic rocks — Fragmenta Mineralogica et Palaeontologica II. 1983. Budapest, pp. 9—27., 7 ábra, 3 tábla, 3 táblázat
- EÖRSI Gy.: Megnyitó beszéd az Eötvös L. Tudományegyetem Őslényani Tanszéke 100 éves jubileum ünnepségén, 1982. aug. 19-én. — Welcoming address — Ősl. viták (Discussiones palaeont.) 29. 1983. p. 3.
- EÖTVÖS L.: lásd: CSÍKY G.
- ERDÉLYI M.: Felszínalatti vizeink kutatása és védelme — Földtudományi ismeretterjesztés 1981. A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat kiadása, Budapest, 1982. pp. 73—89., 13 ábra
- ERDÉLYI M.: A felszínalatti víz mozgásának vizsgálata közvetett módszerekkel a Magyar Medence példáján — Investigations of the ground-water movement using indirect methods shown on the example of the Hungarian Basin — A M. Tud. Akadémia X. osztályának Köz-

- leményei 14. k. 1. f. 1982. pp. 3–7, 54 ábra
- ERDÉLYI M.: IFJ. LÓCZY LAJOS — BKL Kőolaj és Földgáz 16. (116.) 8. 1983. pp. 254–255., 1 ábra
- ERDÉLYI M.: Beszámoló az 1980. évi nemzetközi földtani kongresszusról — Földt. Ért. XXX. k. 4. f. 1983. pp. 478–479
- ERDÉLYI M.: A Balaton mélységi vízforgalma — Groundwater recharge to Lake Balaton — Hidr. Közl., 63. 10. 1983. pp. 429–436., 9 ábra, 4 tábl., or., ang. R.
- ERDÉLYI M.: lásd: SZÉKELY F.
- ERDÉLYI T.: A halimbai bauxitbánya triász fejküének bányaföldtani kutatása — Montangeol. Untersuchung des triadischen Liegenden der Bauxitlagerstätte und Bergwerk Halimba — Földt. Kut. XXVI. 1. pp. 11–15., 4 ábra
- ERDÉLYI T.: lásd: MÉRAI K.
- ÉRDI-KRAUSZ G.: Ásványvagyongazdálkodási lehetőségek gyenge kondíciójú ércestegek esetében — Vorratsökonomische Möglichkeiten im Falle von Erzkörpern mit schwachen Bauwürdigkeitskonditionen — Földt. Kut. XXVI. 1. pp. 44–47
- ERKEL A.—SIMON P.: Az új DIAPIR műszerek — New instruments of the DIAPIR family — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 131–135.; 221.; 295.; 4 ábra, ang., or. R.
- ERKEL A lásd: CSÖRGEI J.
- ERKI J.: lásd: DÖVÉNYI P.
- ERŐSS-KISS K.: lásd: WEIN-BRUKNER A.
- FARKAS I.—KELEMEN Z.—LÉVAY T.—REZESSY G.: Csordakúti részletes bauxit-geofizikai mérések — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 27–29., 3 ábra, ang., or. R.
- FARKAS I.—LÉVAY T.—REZESSY G.: Bauxitkutatás Tükröpuszta körzetében — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 23–24., 2 ábra, ang., or. R.
- FARKAS SÁNDORNÉ: lásd: KIS I.
- FARKAS Z.: A geofizikai kutatások hőskora — Természet Világa 114. évf. 8. sz. 1983. pp. 370–371. 3 ábra
- FARKAS Z.: Természetes szénhidrogének a történelmi korokban — Természet Világa 114. évf. 4. sz. 1983. pp. 163–166., 6 ábra
- FARKAS ZS.—FÖZY I.—ISAÁK ANNA—SCHLEMMER KATALIN: A Gánt-bagolyhegyi új feltárás eocén korú üledékeinek földtani vizsgálata — Geological study of the Eocene sediments of the newly developed Bagolyhegy exposure at Gánt — Földt. Közl. 112. 1982. pp. 435–438., 1 ábra, 1 tábla, ang. R.
- FARKAS J.: A hazai rétegcusások néhány sajátossága — Some characteristics of home layer slippings — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 30. 1983. pp. 125–148; 11 ábra, ang., or. R.
- FÁY M.—HORVÁTH T.: Geotechnikai tapasztalatok a metrő Deák tér-Élmunkás tér közötti szakaszán — Mélyépfőtudományi Szemle. 33. évf. 3. sz. 1983. pp. 103–105., 5 ábra
- FEJÉR L.: Egy magyar természettudós könyvtára a századfordulón — The library of a Hungarian natural scientist at the turn of the century — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981. pp. 115–125., ang. R.
- FEKETE GY.: Iszka I–II. megszűnt bányazás földtani tektonikai tapasztalatainak összefoglaló értékelése — Zusammenfassende Auswertung der geol.-tektonischen Erfahrungen des aufgelassenen Bergwerkes Iszka I–II. — Földt. Kut. XXVI. 1. 1983. pp. 16–18
- FÉNYES J.: A Duna–Tisza közti tőzeges tavak fejlődéstörténete mollusca-fauna vizsgálatok alapján — Evolution of peat lakes in the Danube–Tisza Interfluvium based on investigation of their mollusc fauna — Alföldi Tanulmányok 7. 1983. pp. 7–30., 6 ábra, 1 tábl., 2 tábla, ang., or. R.
- FERENCZ B.—NAGY A.: A hévíztermelés jelenlegi helyzete Csongrád megyében — The present situation of thermal water withdrawal in Csongrád County — Vízügyi Közlemények LXV. évf. 2. sz. 1983. pp. 278–285., 2 ábra, 6 tábl., or., ang., fr. R.
- FERENCZY L.: Geofizikai módszerek az építő- és építőanyagipari nyersanyagkutatás fejlesztésében — Geophysical methods in the development of building material and building industrial raw material prospecting — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 28., 1982. pp. 55–66., 2 ábra, ang., or. R.
- FERRETTI, A.: lásd: DOMMERGUES, J.
- FLEIT E.—MAJOR VERONIKA: Az ivóvíz és a nitrátszennyezés — Vizkutatás 1983. 6. sz. pp. 20–22., 3 ábra
- FODOR B.: lásd: ZÓLÓMY M.
- FODORTAMÁSNE—HORVÁTH ZS.—SCHEUER GY.—SCHWEITZER F.: A Rácalmásküli magasparkot mérnökgeológiai térképezése — Ingenieurgeologische Kartierung der Hochufer von Rácalmásküles — Földt. Közl. 113. 1983. pp. 313–332., 13 ábra, ném. R.
- FODOR TAMÁSNE—SCHEUER GY.: Az édesvízi mészkövek építőipari alkalmazásának kérdései — Problems of application of fresh-water limestones in the building industry — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 28. 1982. pp. 81–97., 5 ábra, ang., or. R.
- FODRÉ ZSÓFIA: lásd: KISS PIROSKA

- FORMELL, F.: lásd: NAGY E.
- FÖLDESSY J.: lásd: BAKSA Cs.
- FÖLDESSY J.: lásd: ZELENKA T.
- FÖLDESSY-JÁRÁNYI KLÁRA: lásd: ZELENKA T.
- FÓZY I.: Olaszország vulkánjai — Die Vulkanen in Italien — Föld és Ég XVIII. évf. 10. sz. 1983. pp. 310—313., 9 ábra
- FÓZY I.: lásd: FARKAS Zs.
- FRANYÓ F.: The scientific and practical significance for investigating the Quaternary fluvial alluvial fans of the foreland of the Bükk and Mátra Mountains — Quaternary Studies in Hungary, Budapest, 1983. pp. 95—105, 4 ábra
- FRIDELNÉ MATYÓK ILONA: lásd: CSÁSZÁR G.
- FRUDZSINE E.: lásd: SZÉKELY F.
- FÜGEDI P.: lásd: BARTHA A.
- FÜKÖH L.—KROLOPP E.: Holocene lacustran fauna from Sárrét in County Fejér, Hungary — Abstracts Eighth International Malacological Congress, Budapest, 1983. p. 41
- FÜKÖH L.—KROLOPP E.: A Muflon-barlang negyedkori üledékeinek malakológiai vizsgálata — Malakologische Untersuchung der Quartärsedimente der Mufion-Höhle (Ungarn, Bükk Gebirge) — Soosiana 10—11. 1982—1983. pp. 31—37., 2 ábra, 1 tábl., német. R.
- FÜST A.: A minták hatástávolsága és a kutatási hálóméret kapcsolata az üledékes kőzetek lelőhelyein — Relation between the validity range of rock samples and the size of exploratory drill holes in case of sedimentary deposits — BKL Bányászat 115. 3. 1982. pp. 187—190., 3 ábra, 1 tábl. or., német., angol., francia.
- FÜST A.—ZERGI I.—MADAI L.—SZOKOLAY Gy.: Trendvizsgálatok a mátraaljai és a bükkaljai lignitelforduláson — Trendanalysen des Lignitvorkommens in Mátraalja und Bükkalja — BKL Bányászat 115. 5. 1982. pp. 301—304., 2 ábra, or., német., angol., francia.
- GAJDOS I.—PAP S.—SZENTGYÖRGYI KÁROLYNÉ: Észak-Békés szénhidrogénkutatási eredményei és továbbkutatási lehetőségei — Ergebnisse und weitere Erkundungsmöglichkeiten der Sucharbeiten auf Erdöl und Erdgas im Nord-Békés. — Földt. Kut. XXV. 2. 1982. pp. 32—48., 13 ábra, 1 tábl.
- GALÁCZ A.: Kavics-leletek a Bakony hegy-ségi középsőjura pelágikus képződményekből — Trouvailles des galets dans les formations pélagiques jurassiques moyen de la Montagne du Bakony — Földt. Közl. 112. 1982. pp. 373—381., 1 tábla, francia.
- GALÁCZ A.: Élő kővületek — Gondolat zsebkönyvek. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1983. pp. 1—128., 47 ábra
- GALÁCZ A.: Centenary of the Department of Paleontology of Eötvös Loránd University, Budapest — Acta Geol. Hung. 26. 1983. p. 169
- GALÁCZ A.: Ürfelvételek óceánológiai kiértékelései — in: (szerzőkollektíva): Földünk a Szaljut 6 fedélzetéről (The Earth as Seen from Salyut 6), — Műszaki Könyvkiadó—Masinosztroenijev Könyvkiadó, Budapest—Moszkva, 1983
- GÁLFI I.: A mecseki feketeköszén-bányászat feladatai — Aufgaben der Steinkohlenförderung im Mecsek — Földt. Kut. XXVI. 2—3. 1983. pp. 5—14., 9 ábra
- GÁLFI J.: lásd: DÖVÉNYI P.
- GÁLOS M.: Kőbányák értékelése „minősítő pontszám” alapján — Qualification of mines on the basis „qualification numbers” — Mérnökgeol. Szemle (Engineering. Geol. Review) 28., 1982. pp. 45—53., 6 tábl., angol., or. R.
- GÁLOS M.: A zúzottkő betonadalékanyag kőzetértékelése — Építőanyag XXXV. évf. 5. sz. 1983. pp. 178—186., 11 ábra, 2 tábl., német., angol., or. R.
- GÁLOS M.: Geológiai anyagmodell a kőzetmechanikában — Geologisches Materialmodell in der Gesteinsmechanik — Földt. Kut. XXVI. 4. 1983. pp. 39—46., 6 ábra, 3 tábl.
- GÉCZY B.: A villányi jura ammoniteszek — Les Ammonites jurassiques de Villány — Földt. Közl. 112. 1982. pp. 263—271., 1 tábl., francia.
- GÉCZY B.: lásd: DOMMERGUES, J.
- GEDEON T.: lásd: BIDLÓ G.
- GELLAI MÁRIA—LUDAS FERENCNÉ: Adatok az ugodi mészkő formáció és a jákói márga formáció bázisrétegeinek megismeréséhez — Contribution to the knowledge of the basal layers of the Ugod Limestone Formation and the Jákó Marl Formation — Földt. Közl. 113. 1983. pp. 147—162., 9 ábra, 1 tábl., 7 tábla, angol. R.
- GELLAI MÁRIA B.: lásd: KNAUER J.
- GERBER P.—VECKINGER L.: A Tatabányai Szénbányák vizgazdálkodásának elemzése, valamint távlatai a nagyegyházi-mányi medence földtana és vízvédelleme tükrében — Analyse der Wasserbewirtschaftung bei den Tatabánya Kohlenbergwerken sowie ihre Perspektiven im Spiegel der Hydrogeologie und des Wasserschutzes des Beckens von Nagyegyháza-Mány — BKL Bányászat 116. 4. 1983. pp. 245—255., 1 ábra, 8 tábl., or., német., angol., francia.
- GESZLERNÉ SZENTPÁLI ÁGNES: A Dunántúli Középhegység karsztvíztárolójának

- hőmérlege — Heat balance of the karstic water reservoir of the Transdanubian Central Range of Mountains — BKL Bányászat 117. 2. 1984. pp. 85–88., 1 ábra, 3 tábl., or., ném., ang., fr. R.
- GEYSSANT, J.: lásd: BERGERAT, F.
- GÓCZÁN F.—HAAS J.—LŐRINCZ H.—ORAVECZNÉ SCHEFFER ANNA: Keszthelyi hegység karni alapszelvény faciológiai és rétegtani értékelése (Hévíz 6.) — Faciologial and stratigraphic evaluation of a Carnian key-section (Borehole Hévíz 6., Keszthelyi Mts. Hung.) — MÁFI Évi Jel. 1981., Bp. 1983. pp. 263–293., 2 ábra, 9 tábla, ang. R.
- GÓCZÁN F.: lásd: BALOGH K.
- GOMBÁR L.: Correlation of attenuation of elastic waves with other petrophysical and lithological properties — A pszeudoakusztikus szelvények szeizmikus modellezésén alapuló kiértékelési módszerei — Geofiz. Közl. (Geophys. Transactions) 29. 3., 1983. pp. 217–228, 6 ábra
- GOMBOZ Z.: A halmaztelepek vízeseésének tapasztalatai a Kelebia Dél mező művelésének elemzése alapján — Experience of water incursion into mass type reservoirs, on the basis of an exploitation analysis of Kelebia-South Field — BKL Kőolaj és Földgáz 16. (116.) 5. 1983. pp. 129–138., 14 ábra, or., ném., ang. R.
- GONDOZÓ Gy.: Vízgazdálkodási adatok az Oroszlányi Szénbányák déli területéről — Wasserwirtschaftsdaten aus dem südlichen Gebiet der Oroszlány Kohlenbergwerken — BKL Bányászat 115. 4. 1982., pp. 273–276., 4 ábra, 2 tábl., or., ném., ang., fr. R.
- GÖLZ, B.: Budapesti Thermen — ein belastetes Heilquellensystem in hydrochemischer Sicht — Budapest Thermal Springs — A Polluted Recharge Area from the Hydrochemical Point of View — Oesterreichische Wasserwirtschaft, Jg. 35., H. 1/2, 1983. pp. 12–21., 6 ábra
- GYALOG L.: A Bakony hegység földtani térképe, 20 000-es sorozat — Bakony-szombathely. (Észlelési és fedetlen földtani térkép) MÁFI, Budapest 1983.
- GYALOG L.—ODOR L.: Felső-pannóniai baziszképződmények a Velencei-hegység Keleti részén — Basal Upper Pannonian formations in the eastern Velence Mountains — MÁFI Évi Jel. 1981, Bp. 1981, pp. 413–423., 5 ábra., ang. R.
- GYALOG L.: lásd: ODOR L.
- GYENESE I.: lásd: MEGYERI M.
- GYÖRGY L.: lásd: CSÖRGEI J.
- GYÖRGY P.: Nagymodell kísérletek tapasztalatai a dunakiliti munkálatoknál — Experiences of the Dunakiliti model test — Mérnökgeológiai Szemle (Engineering Geol. Review) 29. 1982. pp. 15–34., 11 ábra, ang., or. R.
- HAAS J.: Az egyidejű geológiai eseményeken alapuló rétegtan („event stratigráfia”) helyzete és perspektívái — Position and perspectives of event stratigraphy — Ősl. viták (Discussiones Palaeont.) fasc. 30. 1983. pp. 3–30., 10 ábra, ang. R.
- HAAS J.: Senonian cycle in the Transdanubian Central Range — Acta Geol. Hung. 26. 1–2. 1983. pp. 21–40
- HAAS J.—JÁMBOR Á.: Az országos alapszelvény program végrehajtásának helyzete és eredményei — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 27–34., 1 ábra
- HAAS J.—TÓTH Á.: A bauxit előkutatási és prognózis program és végrehajtásának helyzete — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 61–67
- HAAS J.: lásd: BALOGH K.
- HAAS J.: lásd: GÓCZÁN F.
- HABLY LILLA: Ösnövényntani leletek Vértesszőlősen — Természet Világa 114. évf. 6. sz. 1983. pp. 276–278., 7 ábra
- HAJDÚ D.—PAP S.—VÖLGYI L.: Új felismerések az Alföld medencealjának tektonikájában — New knowledge about basement tectonism of the Pannonian basin — Földt. Kut. XXV. 1. 1982. pp. 39–49, 11 ábra
- HAJDÚNÉ MOLNÁR KATALIN—JÁMBOR Á.: Lithotectonic Profiles of cenozoic Molasses 15: Pannonian Basin (Hungary, Neogene) — in Lütznér, H.—Schwab, G. 1982: Tectonic Regime of Molasse Epochs. Veröffentlichungen des Zentralinstituts für Physik der Erde 66. 1983. Potsdam
- HÁLA J.: A rezi kőfaragók és készítményeik a Kálmedencében — Néprajzi gyűjtőúton a Káli-medence falvaiban (szerk.: S. LACKOVITS EMŐKE). 1983. pp. 48–55. Veszprém. Veszprém megyei Múzeumok Igazgatósága kiadása
- HÁMOR G.: A Magyar Állami Földtani Intézet 1981. évi kutatási eredményei. — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 7–20
- HÁMOR G.: The quantitative methods of paleogeographical reconstruction. — MÁFI Special Papers 1983. 2. sz. pp. 1–70., 6 tábl., 27 ábra, Budapest
- HAVAS L.: lásd: CSÖRGEI J.
- HAZSLINSZKY T.: Néhány magyar vonatkozású speleológiai tudománytörténeti adat — Some dates on history of speleology — Karszt és Barlang 1981. I–II. p. 45
- HAZSLINSZKY T.: Barlangok nyomában az Odor-váron — In the caves of the Mount Odor-vár — Föld és Ég XVIII. évf. 10. sz. 1983. pp. 314–316, 9 ábra

- HÉDERVÁRI P.: Másfél ezer év földrendései a kárpáti területen — *Természet Világa* 114. évf. 6. sz. 1983. pp. 257—261., 1983. 4 ábra
- HÉDERVÁRI P.: A Krakatau vulkán és „gyermeke” — The volcano Cracatau and its „child” — *Föld és Eg* XVIII. évf. 8. sz. 1983. pp. 240—241., 2 ábra
- HÉDERVÁRI P.: Meteoritok, kozmikus por-szemek — *Természet Világa* 114. évf. 12. sz. 1983. pp. 548—551. 4 ábra
- HEGYINÉ PAKÓ JÚLIA: lásd: VITÁLIS GY.
- HEGYMEGI L.—KÖRMENDI A.—LOMNICZI T.—SZABÓ Z.: A földmágneses tér vizsgálata — Investigation of the geomagnetic field — *Az ELGI* 1982. Évi Jel. pp. 155—157; 235—236; 311—313; 2 ábra, ang., or. R.
- HÉJJ H.: Információ-igény a talajvíz-viszonyok felderítésére — Information demand on exploration of groundwater conditions — *Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review)* 30. 1983. pp. 15—23., 2 ábra, ang., or. R.
- HENKEL, H.: lásd: POGÁNY L.
- HERMANN L.: lásd: BODOKY T.
- HOBOT J.: lásd: DRAKOVITS P.
- HOBOT J.: lásd: DUDÁS J.
- HOFFER E.: Felső kréta barnaköszén-kutatás a Bakony hegységben — *Az ELGI* 1982. Évi Jel., p. 16, 1 ábra, ang., or. R.
- HONVÉD J.: lásd: TÓTH Á.
- HORNUNG P.—KELEMEN Z.—TÓTH Cs.—SZABADVÁRY L.: Számítógép interaktív alkalmazása a földtani-geofizikai kutatásban (KIR) — An interactive computer system for geological-geophysical exploration (the EIS System) — *Az ELGI* 1982. Évi Jel., pp. 124—131; 217—220; 291—294, 7 ábra, ang., or. R.
- HORNUNG P.: lásd: SZABADVÁRY L.
- HORVÁTH ANNA: lásd: BODROGI ILONA
- HORVÁTH F.: lásd: ADÁM A.
- HORVÁTH F.: lásd: DÖVÉNYI P.
- HORVÁTH F.: lásd: STEGENA L.
- HORVÁTH I.: A Velencei-hegység-Balatonfő földtani-ércföldtani előkutatás programja és eredményei — *MÁFI Évi Jelentése*, 1981. Bp. 1983. pp. 41—44., 1 ábra
- HORVÁTH I.—DARIDÁNE TICHY MÁRIA—ÓDOR L.: Magnezittartalmú dolomitos karbonát (beforsit) telérkőzet a Velencei-hegységből — Magnesitiferous dolomite carbonatite (beforsite) dyke rock from the Velence Mountains — *MÁFI Évi Jel.* 1981. Bp. 1983. pp. 369—388., 3 ábra, 4 tábla, ang. R.
- HORVÁTH I.: lásd: ÓDOR L.
- HORVÁTH J.: Az északi sarkkörön túl — *Természet Világa* 114. évf. 11. sz. 1983. pp. 502—505., 8 ábra
- HORVÁTH J.: lásd: BALOGH I.
- HORVÁTH MÁRIA: Az egri és novaji típus-szelvények foraminifera-faunája — Foraminiferal fauna of the type sections of Novaj and Eger — *Földt. Közl.* 113. 1983. pp. 57—79., 4 ábra, 2 tábl., 3 tábla, ang. R.
- HORVÁTH MÁRIA: Foraminifera-paleoökológiai vizsgálatok hazai felsőkiscellien-eggenburgien szelvényekben — Foraminifera-paleoecological investigations in Upper Kiscellian, Egerian and Eggenburgian profiles in Hungary — *Ósl. viták (Discussiones palaeont.)* 29. 1983. pp. 203—217., 3 ábra, ang. R.
- HORVÁTH MÁRIA: Útközés a kréta-tercier határon? (Recenzió a Nature cikkéről) — *Természet Világa* 114. évf. 9. sz. 1983. p. 410., 1 ábra
- HORVÁTH MÁRIA: lásd: Báldi T.
- HORVÁTH T.: lásd: FÁY M.
- HORVÁTH Z. A.: Study on maturation process of huminitic organic matter by means of high-pressure experiments — *Acta Geol. Hung.*, 26. 1—2. 1983. pp. 137—148, 7 ábra, 1 tábl.
- HORVÁTH Zs.: A felhagyott építőipari bányák környezetvédelme — Environmental protection of abandoned building industrial mines — *Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review)* 28. 1982. pp. 110—123., 3 tábl., 1 ábra, ang., or. R.
- HORVÁTH Zs.—MOYSES A.: A paksi atomerőmű tervezett radioaktív hulladéklerakóhelyének környezetföldtani vizsgálata Magyareregry térségében — Investigation of the planned radioactive waste dumping site of the Nuclear Power Plant of Paks from the point of view of environment geology in the region of Magyareregry — *Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review)* 27. 1981. pp. 239—257., 4 ábra, 1 tábl. ang., or. R.
- HORVÁTH Zs.: lásd: BARSÍ L.
- HORVÁTH Zs.: lásd: FODOR TAMÁSNE
- HORVÁTHNÉ KOLLÁNYI KATALIN: Az ÉK-dunántúli terület eocén plankton Foraminifera zónái — Eocene planktonic foraminiferal zones in NE Transdanubia — *Földt. Közl.* 113. 1983. pp. 225—236., 5 ábra, ang. R.
- HORVÁTHNÉ KOLLÁNYI KATALIN: Újabb korrelációs lehetőség a bakonyi és az ÉK-dunántúli terület eocénje között a Bakonyzentkirály Bszk-3. sz. fúrás plankton Foraminiferái alapján — A new possibility for correlating the Eocene of the Bakony and NE Transdanubia in the light of planktonic Foraminifera from borehole Bakonyzentkirály Bszk-3 — *MÁFI Évi Jel.* 1981. Bp. 1983. pp. 295—325., 5 ábra, 10 tábla, ang. R.
- HOVORKA D.: lásd: BALAZ Z.
- HRAŠNA, MIROSLAV: Engineering geologi-

- cal conditions of the Danube Lowland — A Kisalföld mérnökeológiai viszonyainak térképezése 1 : 200 000 méretarányban — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 29. 1982. pp. 43–58., 3 ábra, m., or. R.
- HULLA, J.: Vízlezáró szerkezetek a vízierművek alapozásánál a Vágon és a Dunán — Sealing structures in foundation of water structures on the River Danube and Váh — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 29. 1982. pp. 219–232., 5 ábra, ang., or. R.
- IHAROSNÉ LACZÓ ILONA—VETŐ I.: Vitrint vizsgálókat a Zalai-medence felsőkréta-harmadidőszaki összletén — Vitrintite studies of the Upper Cretaceous-Tertiary sequence of the Zala Basin (SW-Hungary) — Földt. Közl. 113. 1983. pp. 237–246., 5 ábra, 1 tábl., ang. R.
- IHAROSNÉ LACZÓ ILONA: lásd: LACZÓ ILONA
- IKRÉNYI K.: Kőzetek szerves anyagát meghatározó készülék ismertetése — Pyrolytic kerogen analysis — MÁFI Évi Jel. 1981., Bp. 1983. pp. 531–538., 2 ábra, ang. R.
- IKRÉNYI K.: Kőzetanalitikai módszerek, 1980. Módszertani Közlemények — MÁFI. Bp. 1983. 2. sz. pp. 1–36., 5 ábra
- ISAÁK ANNA: lásd: FARKAS Zs.
- IVANCSICS J.: A Soproni-hegység fejlődéstörténeti vázlatja — Entwicklungsgeschichtliche Skizze der Soproner Gebirge — BKL Bányászat 115. évf. 1. különszáma, 1982. (a Közp. Bányászati Fejlesztési Int. Közleményei XXVI. évf. 1. sz.) pp. K19 — K23., 4 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- Izsóf K.: lásd: CORNIDES I.
- JÁMBOR Á.: lásd: HAJDÚNÉ MOLNÁR KATALIN
- JÁMBOR Á.: lásd: Haas J.
- JÁNOSY D.: The extinct ancestor of Anser anser in Europe — Aquila 89. Budapest 1982. pp. 21–22
- JÁNOSY D.: Újabb adatok az európai madárfauna kialakulásához — New data in the origine of the European avifauna — Földt. Közl. 112. 1982. pp. 449–453., ang. R.
- JANTSKY B.: A mecseki díszítő kő bányászat jelene és jövője — Present and future of the mining of decorating stones in the Mountain Mecsek — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 28., 1982. pp. 67–79., 8 ábra, ang., or. R.
- JANTSKY B.: Precambrian in the Basement of the Pannonian Basin — IGCP Project Precambrian in the Younger Fold Belts. London. J. Wiley and Sons, Ltd. 1983. pp. 1–55., 8 ábra, 4 mell.
- JÁNVÁRI J.—MAJKUTH T.—PETROVICS I.: Nagy felbontóképességű szeizmikus reflexiós mérés a szénkutatók termelési fázisában — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 21–22., 1 ábra, ang., or. R.
- JÁRÓ MÁRTA: lásd: T. BRÓ KATALIN
- JASKÓ S.: Distribution of Miocene evaporites in the Tethys and Paratethys — Annales Géologiques des Pays Helleniques. Hors. Sér. Fasc. 2. Athen, 1979. pp. 559–564., 1 ábra
- JASKÓ S.: Üledékfelhalmozódás és kőszénképződés a neogénben. — A M. Áll. Földt. Int. Alkalmi kiadványa. Budapest 1981. pp. 1–157., 45 ábra
- JASKÓ S.: Remarks on the paper „Connections Paratethys-Mediterranean-Indo-pacific” by F. F. STEININGER — Annales Géol. des Pays Helleniques. Hors. Sér. Fasc. 4. 1981. Athen
- JASKÓ S.: New data on the Neogene development of the Eastern Mediterranean Basins — The Geological Evolution of the Eastern Mediterranean. Edinburg 1982. pp. 1–58., 1 ábra
- JASKÓ S.: Megemlékezés TELEGDY ROTH LAJOSRól halálának ötvenedik évfordulójára alkalmából — Commemoration on L. TELEGDY ROTH on the occasion of the 50th anniversary of his death. — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981. pp. 99–105., ang. R.
- JASKÓ S.: DR. SZENTES FERENC tiszteleti tag emlékezete (1907–1982) — Földt. Közl. 113. 1983. pp. 297–301., 1 ábra
- JÓSA E.—TABA S.: Felszínmozgások mérnökfizikai vizsgálata a Dráva mentén — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 82–86., 1 ábra, ang., or. R.
- JÓZSA S.: lásd: PATAKY NÓRA
- JUHÁSZ A.—SZEPESY A.: Földtani kutatási feladatok a borsodi medence szénvagyonának jobb megismerése érdekében — Geol. Schürfungsaufgaben im Interesse der besseren Erkenntnis des Kohlenvorrats des Borsod Kohlenbeckens — BKL Bányászat 116. 10. 1983. pp. 652–655., 5 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- JUHÁSZ Á.: Evmilliók emlékei. Magyarország földtörténete és ásványi kincsei — Gondolat, Budapest, 1983. pp. 1–512., 153 ábra, 14 színes, 110 fekete-fehér fénykép, egy színes térkép és egy színes földtörténeti táblázat
- JUHÁSZ Á.: Egy csendes időszak: a triász — Természet Világa 114. 1. 1983. pp. 17–19., 7 ábra
- JUHÁSZ Á.: A sárkánygyilkok kora: a jura — Természet Világa 114. 3. 1983. pp. 123–125., 4 ábra
- JUHÁSZ Á.: Egy forradalmi időszak: a

- kréta (Évmilliók emlékei) — *Természet Világa* 114. 5. 1983. pp. 204–206., 4 ábra
- JUHÁSZ Á.: Flis üledékek az Alföld szívében — *Természet Világa* 114. évf. 9. sz. 1983. pp. 408–410., 3 ábra
- JUHÁSZ Á.: Epizódok a Mecsek hegység földtörténetéből — Episodous from the geological history of the Mecsek Mountain — *Föld és Ég* XVIII. évf. 7. sz. pp. 210–214., 10 ábra
- JUHÁSZ Á.: A Villányi-hegység — Das Villány-Gebirge — *Föld és Ég* XVIII. évf. 10. sz. 1983. pp. 303–305., 5 ábra
- JUHÁSZ J.: A felszín alatti vizek szennyeződése — Vizkutatás 1983. 4. sz. pp. 2–3
- JUHÁSZ M.: Palynostratigraphic zonation of the Transdanubian Middle Cretaceous — *Acta Geol. Hung.* 26 1–2. 1983. pp. 41–68., 2 tábl., 8 tábla
- JUHÁSZ M.: lásd: BODROGI ILONA
- JURATOVICS A.: Algyő múltja, jelene és jövője — Algyő — past, present and future — *BKL Kőolaj és Földgáz* 16. (116.) 4. 1983. pp. 103–118., 16 ábra, 1 tábl., or., ném., ang. R.
- KÁDÁR Z.: FEJÉRVÁRY GÉZA — *Természet Világa* 114. évf. 1. sz. 1983. pp. 43–44
- KÁDÁR Z.: VAJDA PÉTER. A hazai természetudományos ismeretterjesztés úttörője — *Természet Világa* 114. évf. 4. sz. 1983. p. 182
- KÁDÁS M.: A mecseki feketekőzések nyomelemvizsgálatának újabb eredményei — Neue Ergebnisse der Untersuchung der Mecseker Steinkohle auf Spurenelemente — *Földt. Kut.* XXVI. 2–3. 1983. pp. 81–82., 1 ábra, 2 tábl.
- KAISER M.—KNAUER J.—KORPÁS L.—KOPEK G.—BENCZE G.—BERNHARDT B.: Bakonyzentkirály. A Bakony hegység földtani térképe 20 000-es sorozat. Bp. MÁFI. 1983.
- KAKAS K.: Elektromágneses mérések felső kréta fekvőjű bauxittelepek kutatására — *Az ELGI* 1982. Évi Jel., pp. 26–27., 1 ábra, ang., or. R.
- KÁKAY SZABÓ ORSÓLYA: A mauritzi újravizsgálata — Die Neuuntersuchung von Mauritzi — *Földt. Közl.* 113. 1983. pp. 333–356., 9 ábra, 6 tábl., 6 tábla, ném. R.
- KALAFUT M.: lásd: PENTELENYI L.
- KALMUS P.: Kavicsbányatavak és kapcsolatuk a környezettel — Gravel mine lakes and their connection with the environment — *Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review)* 28., 1982. pp. 125–135. ang., or. R.
- KAMARÁS M.: A Marcal vízgyűjtő mezőgazdasági területének vízháztartási problémái — The water budget problems of the Marcal drainage system's agricultural area — *Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review)* 29. 1982. pp. 175–189. 3 ábra, 3 tábl., ang., or. R.
- KAPOLYI L.: Hazánk nyersanyag- és energiaellátása a megváltozott világ gazdasági helyzetben — The raw material and energy supply of Hungary in the present altered state of the world economy — *BKL Bányászat* 115. 9. 1982. pp. 585–594., 11 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- KAPOLYI L.: Hazánk energia- és nyersanyag-politikája — *Természet Világa* 114. évf. 8. sz. 1983. pp. 338–343., 12 ábra
- KARÁCSONYI S.: A rétegvizek gázosságának vízföldtani kérdései — Hydrogeologische Fragen des Gasgehalts der Schichtenwässer — *Hidr. Közl.* 63. 5. 1983. pp. 208–216., 6 ábra, or., ném. R.
- KARÁCSONYI S.: A gázmentesítés részfolyamatainak gyakorlati vizsgálata — Praktische Untersuchung des Teilprozesses der Entgasung — *Hidr. Közl.* 63. 7. 1983. pp. 313–324., 17 ábra, or., ném. R.
- KARÁCSONYI S.: Az alföldi rétegvizek metángázosságának vízföldtani prognózisa I–II. — Hydrogeologische Vorschläge des Metangasgehalts in den Schichtenwässern der Alföld I–II. — *Hidr. Közl.* 63. 9. 10. 1983. pp. 405–414; 437–445., 21 ábra, ném., or. R.
- KARÁCSONYI S.—MARGITAI E.: Termálvíz-hasznosítás — ÉGSZI Gyorsjelentés. 1983. 36. sz. pp. 13–23., 6 ábra, 2 tábl.
- KARÁCSONYI S.: lásd: AUJESZKY G.
- KARAS GY.—SZUNYOGH F.: Röntgenradiometrikus mérések — X-ray radiometric measurements — *Az ELGI* 1982. Évi Jel., pp. 143–145; 226–227; 301–302, 2 ábra, ang., or. R.
- KARAS GY.—IFJ. ZILAHY-SEBESS L.: Mágneses szuszceptibilitás mérések — Magnetic susceptibility logging — *Az ELGI* 1982. Évi Jel., pp. 145–147; 228; 302–303, 2 ábra, ang., or. R.
- KARDEVÁN P.: Methodological possibilities of the Maxi-Probe frequency sounding system for the complex exploration of raw-material containing structures — *Proc. of the 28th Internat. Geophys. Symposium*; 28. Sept.—1. Oct. 1983. Balatonszemes, Hungary, pp. 345–346 Budapest
- KARDEVÁN P.: MFS mérések Csehszlovákiában — MFS measurements in Czechoslovakia — *Az ELGI* 1982. Évi Jel., pp. 172–174; 247–248; 325–326, 2 ábra, ang., or. R.
- KÁRMÁN PÉTERNÉ: Az M 1-es autópálya talajmechanikai vizsgálata — The soil mechanical exploration of the M-1

- highway — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 29. 1982. pp. 89—98., ang., or. R.
- KÁRMÁN PÉTERNÉ—TÁRCZY L.: Az M-1 autópálya tervezésével kapcsolatos mérnökgeológiai tapasztalatok — Engineering geological experiences concerning planning of highway M-1 — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 30. 1983. pp. 47—60., 6 ábra, ang., or. R.
- KÁRPÁT J.: Újabb feltárások a Bakonyban — Cave explorations in Bakony Mts. — Karszt és Barlang 1981. I—II. pp. 56—57., 1 ábra
- KÁROLY Gy.: lásd: SZANTNER F.
- KASZÁS F.: A pécsi pincék tömredékelésének tapasztalatai — Experiments with the filling of the cellars of Pécs — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 27. 1981. pp. 45—57., 6 ábra, ang., or. R.
- KASSAI M.: A felsőkarbon elterjedése és nyersanyagkutatói perspektívái a Dél-Dunántúlon — Verbreitung des Oberkarbons und Erkundungsperspektiven im Süden Transdanubiens — Földt. Kut. XXVI. 2—3. 1983. pp. 53—56., 4 ábra
- KAUSAY T.: A díszítőkövek vizsgálatának újabb módszerei — Latest method of investigation of decorating stones — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 28, 1982., pp. 31—44., 5 ábra, 3 tábl. ang., or. R.
- KAUSAY T.: Az építési kőanyagok BÖHME kopási vizsgálata eredményeinek megengedett terjedelme — Zulässige Spannweite der Ergebnisse BÖHME'scher Abnutzungsproben von Gesteinen des Bauwesens — Építőanyag XXXV. 1. 1983. pp. 1—7., 3 ábra, 5 tábl. or., ném., ang. R.
- KAUSAY T.: Építési kőanyagok kopási vizsgálata BÖHME-féle módszerrel. I—II. — Verschleissuntersuchung von Bausteinen mit dem BÖHME-Method I—II. — Építőanyag XXXV. 9. 1983. pp. 346—358., 10. pp. 376—386., 14 tábl. or., ném., ang. R.
- KÁZMÉR M.: Microfacies pattern of the Upper Eocene limestone at Budapest, Hungary — Reef Newsletter 9. 1983. Cardiff, p. 24
- KÁZMÉR M.: Meteoritkráter Európa közepén — Természet Világa 114. 5. 1983. pp. 235—236., 2 ábra
- KÁZMÉR M.—KOVÁCS S.—PÉRO Cs.: A Keleti-Kárpátok szerkezete — Outline of the structure of the East Carpathians — Alt. Földtani Szemle (General Geol. Review) 18. 1983. pp. 3—75., 10 ábra, ang. R.
- KÁZMÉR M.: lásd: BÁLDI T.
- KÁZMÉR M.: lásd: BERGERAT, F.
- KECSKEMÉTI T.: Elnöki megnyitó — Presidential address — Ősl. viták (Discussiones palaeont.) 29. 1983. pp. 9—10
- KECSKEMÉTI T.: Elnöki zárás — Presidential closing speech — Ősl. viták (Discussiones palaeont.) 29. 1983. pp. 245—246
- KECSKEMÉTI T.: Adatok a *Nummulites*-fajok törzsfeljődési kapcsolataihoz — Beiträge zu den phylogenetischen Beziehungen der Nummuliten-Arten — Földt. Közl. 112. 1982. pp. 416—433., 1 tábl., ném. R.
- KECSKEMÉTI T.—VARGA P.: The Eocene/Oligocene boundary in the Sikkfőkút profile (N-Hungary) as revealed by the study of Larger Foraminifera — Rapport Terminal Eocene Events, pp. 36—38. Budapest, 1983
- KECSKEMÉTI T.: lásd: BÁLDINÉ BEKE MÁRIA
- KECSKEMÉTI TIBORNÉ: Várpalota, Szabó bánya — A Magyarhoni Földtani Társulat 1983. évi Vándorgyűlés kirándulásvezetője. 1983. pp. 50—53., 2 ábra
- KECSKÉS Á.: lásd: CORNIDES I.
- KEDVES M.: Studies on the pollen Grains of recent Castaneoideae I. — Acta Biol. Szeged, 28. 1—4. 1982. pp. 65—73., 3 tábla
- KEDVES M.: Beszámoló Az A. P. L. E. IV. palinológiai szimpóziumáról (Barcelona, 1982. okt. 7—9.) — Botan. Közl. 70. 1—2. 1983. pp. 115—116, Budapest
- KEDVES M.: Az Angiospermatophyta pollen szemek fejlődéstörténeti és rendszertani kérdései — Botan. Közl. 70. 1—2. 1983. pp. 13—17. Budapest
- KEDVES M.: La stratification de l'exine et la morphologie des Normapolles — Physiogé. 6. 1983. pp. 53—67, 2 tábla, 1 tábl., Paris
- KEDVES M.: Études palynologiques sur les sédiments préquaternaires de l'Égypte. Neogene II. — Grana 22. 1983. pp. 39—49, Uppsala
- KEDVES M.: L'histoire des régions paléophytogéographiques d'après les données palynologiques — Actas del IV. Simposio de Palinologia APLE pp. 337—349, Barcelona, 1983
- KEDVES M.: Étude paléobotanique sur les schistes pétrolifères du Tertiaires supérieur de Hongrie — Revue de Micropaléontologie 26. 1. 1983. pp. 48—53, 2 tábla, Paris
- KEDVES M.—DINIZ F.: Contribution à la connaissance des pollens d'Angiospermes des Crétacé supérieur du Portugal — Bot. Sci. Geol. de Portugal 22. 1980—81., pp. 19—32, 5 tábla, 1 ábra, Lisboa 1983

- KEDVES M.—DINIZ F.: Les Normapolles des Crétacé supérieur en Europe; Implications paléobiogéographiques — *Geobios* 16, 3. 1983. pp. 329—345, 2 tábla, 8 ábra, Lyon
- KEDVES M.—PÁRDUTZ Á.: Complex studies on the pollen grains of *Elaeagnus angustifolia* L. — *Acta Biol. Szeged*, 28. 1—4. 1982. pp. 75—83
- KEDVES M.—PÁRDUTZ A.: Electron microscope investigations of the early Normapolles pollen genus. *Atlantopolles* — *Palynology* 6. 1983. pp. 153—169, 5 tábla, 3 ábra, Dallas (Texas)
- KELEMEN J.: Meteoritek a Déli-sarkvidékről — Meteorites from the Antarctic — *Föld és Ég* XVIII. évf. 1. sz. 1983. pp. 14—17., 6 ábra, 2 tábl.
- KELEMEN Z.: lásd: FARKAS I.
- KELEMEN Z.: lásd: HORNUNG P.
- KELEMEN Z.: lásd: SZABADVÁRY L.
- KEMÉNY A.—BODROGI F.: A közgazdasági szabályozók és az új bányászati technológia hatása az ércvagyongazdálkodásra — Über den Einfluss der ökonomischen Stimulanzien auf die Erzvorratsökonomie. — *Földt. Kut.* XXVI. 1. 1983. pp. 41—43
- KEREKES Á.: A Veszprémi Szénbányák területén a kréta és eocén korú szenek termelésének minőségi kérdései — Qualitätsprobleme der Produktion der Kohlen aus dem Kreide und Eozän auf dem Gebiet der Veszprém Kohlenbergwerke — *BKL Bányászat* 116. 8. 1983. pp. 533—538., 4 ábra, 9 tábl., or., ném., ang., fr. R.
- KEREKES J.: lásd: LÁNG S.
- KÉRI J.: A külszíni bányák rekultivációs tapasztalatai a Balaton északi üdülőövezetében — Recultivation experiences of open air mines in the northern holiday area of the Balaton — *Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review)* 28., 1982. pp. 151—159., ang., or R.
- KERTÉSZ P.: A műemléki kőanyagok közet-tani azonosításának eddigi tapasztalatai — Bestimmung des Steinmaterials von Denkmälern — *Földt. Kut.* XXVI. 4. 1983. pp. 5—16., 15 ábra, 2 tábl.
- KERTÉSZ P.: A párizsi földtani kongresszus mérnökgeológiai témakörei — Engineering geol. subjects of the Paris Geol. Congress — *Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review)* 27. 1981. pp. 215—223., ang., or R.
- KESSERŰ Zs.: A Nemzetközi Bányavíz Szövetség első kongresszusa — First Congress of the Internat. Mine Water Association — *BKL Bányászat* 116. 11. 1983. pp. 743—747., 3 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- KESSLER H.: Neue Ergebnisse der Ionisationsmessungen in ungarischen Höhlen — *Atti del VI. Simposio Internazionale Speleoterapia, Napoli* 1983. pp. 69—73
- KILÉNYI ÉVA: lásd: DRAHOS DNÉ
- KIS I.—SZENTAI GY.—FARKAS SÁNDORNÉ: Aktív vízvédelem a bakonyi bauxitbányászatban — Aktiver Wasserschutz im Bauxitbergbau im Bakony — *BKL Bányászat* 115. 8. 1982. pp. 555—560., 5 ábra, 1 tábl., or., ném., ang., fr. R.
- KIS J.: A vízvívósüllyesztés tervezése számítógépes programozással a Bakonyi Bauxitbánya Váll. nyírádi üzemében — The planning of water level sinking with computer programming at the mine Nyírád of Bakony Bauxite Mining Enterprise — *BKL Bányászat* 115. 12. 1982. pp. 816—818., 3 ábra, 4 tábl. or., ném., ang., fr. R.
- KIS M.: Kísérleti robbantások a Beremendi Cementgyár bányájában — Versuchssprengungen in dem Bergwerk der Zementfabrik Beremend — *Építőanyag* XXXV. 6. 1983. pp. 231—235., 3 ábra, 2 tábl. or., ném., ang. R.
- KISS E. Z.: Karotázs földtani eredmények a Máza-Dél — Váralja-Déli területen — Geologische Interpretation von Bohrlochmessungen im Gebiet Máza-Süden — Váralja-Süden — *Földt. Kut.* XXVI. 2—3. 1983. pp. 67—72., 4 ábra
- KISS J.: lásd: SZABADVÁRY L.
- KISS K.: Magyarország mélyfúrás alapadatai (Könyvismertetés) — *Építőanyag* XXXV. évf. 3. sz. 1983. p. 112
- KISS PIROSKA—FODRÉ ZSÓFIA: Csongrád megyei mélyfúrású kutak vizének bakteriológiai jellemzése — Bakteriologische Charakterisierung des Wassers der Tiefbohrbrunnen im Komitat Csongrád — *Hidr. Közl.* 63. 4. 1983. pp. 180—184., 3 ábra, or., ném. R.
- KISS PIROSKA—TÓTH IRÉN—FODRÉ ZSÓFIA: Bakteriológiai és kémiai vízminőség kapcsolatok vizsgálatáért mélyfúrású kutak vizében — Untersuchung des Zusammenhanges zwischen der bakteriologischen und chemischen Qualität im Wasser der Tiefbrunnen — *Hidr. Közl.* 63. 5. 1983. pp. 217—224., 10 ábra, 1 tábl., or., ném. R.
- KISTELEKI A.: Mérnökgeológiai tapasztalatok az M-3 autópálya földművei építésénél — Engineering geological experiences during construction of highway M-3 earthworks — *Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review)* 30. 1983. pp. 87—105., 1 tábl., ang., or R.
- KLEB B.: Az Ásvány- és Földtani Tanszék a 200 éves Budapesti Műszaki Egyetemen — Lehrstuhl für Mineralogie und Geologie an der zweihundertjährigen

- Technischen Universität Budapest — Földt. Kut. XXVI. 4. 1983. pp. 3—4
- KLEB B.: A településfejlesztés mérnökgeológiai vonatkozásai — Ingenieurgeologische Beziehungen der Siedlungsentwicklung — Földt. Kut. XXVI. 4. 1983. pp. 17—25., 11 ábra
- KNAUER J.: A *Calpionellidae* zónák kimutathatósága és jellegei a Dunántúli középhegységben — Provability and characteristics of *Calpionellidae* zones in the Transdanubian Midmountains — Ősl. viták (Discussiones palaeont.) 29. 1983. pp. 127—139., 1 ábra, ang. R.
- KNAUER J.—GELLAI MÁRIA B.: Új albai kifejlődés az ÉK-i Bakonyban — A new Albian facies in the NE Bakony Mts., Hungary — Ősl. viták (Discussiones palaeont.) 29. 1983. pp. 155—175., 5 ábra, ang. R.
- KNAUER J.: lásd: KAISER M.
- KÓKAI A.: Pécs városának mérnökgeológiai célú földtani térképezése — Geol. mapping of the town of Pécs for the purpose of engineering geology — Mérnökgeol. Szemle (Engineering. Geol. Review) 27. 1981. pp. 1—22., 5 ábra, ang., or. R.
- KÓKAI A.: lásd: CHUKÁN GÉZÁNÉ
- KOMJÁTHY J.—PÁHI L.—RAJNAI R.—MÉRY T.—LAZAROVITS Gy.—RÁCZ I.—MOLNÁR I.: Lebegőpontos geofizikai speciális processzor — Special processor with floatingpoint arithmetics — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 101—105. 201—205, ang., or. R.
- KONDA J.: lásd: MÉSZÁROS M.
- KONRÁD Gy.: lásd: DOBOSI I.
- KOPEK G.: lásd: KAISER M.
- KORDOS L.: Barlangi gerinces őslénytani ásatások és gyűjtések 1981-ben — Beszámoló a MKBT 1981. évi tevékenységéről. Budapest, 1983. pp. 9—13
- KORDOS L.: Fontosabb szórványletelek a MÁFI gerinces-gyűjteményében (8. sz. közlemény) — Major finds of scattered fossils in the palaeovertbrate collection of the Hungarian Geological Institute (Communication No. 8.) — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 503—511., 5 ábra, ang. R.
- KORDOS L.: A Hosszú-hegyi-zsomboly holocén gerinces faunája — Holocene Vertebrate Fauna of the Hosszú-hegy Shaft — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 425—437., 4 ábra, ang. R.
- KORDOS L.—TARDY J.: Die Höhlenklimatologischen und geomorphologischen Bedingungen der Speläotherapie in Ungarn — Le condizione speleoclimatologiche e geomorfologiche della speleoterapia in Ungheria — Club Alpino Italiano. 1983. pp. 74—78., Firenze, ol. R.
- KORDOS L.: *Sirenavus* or *Eotheroides* species (*Mammalia*, *Sirenia*) from the Eocene of the Tatabánya Basin (Hungary) — *Fragmenta Mineralogica et Palaeontologica*. 11. 1983. pp. 41—42., 1 tábla
- KORDOS L.: Barlangi gerinces őslénytani gyűjtések és ásatások 1982-ben — Beszámoló a MKBT 1982. évi tevékenységéről. Budapest, 1983. pp. 9—11
- KORDOS L.: Barlangi őslénytani ásatások és gyűjtések 1980-ban — Beszámoló a MKBT 1980. évi tevékenységéről. Budapest 1983. pp. 9—12
- KORDOS L.: Barlangi gerinces őslénytani ásatások és gyűjtések 1979-ben — Beszámoló a MKBT 1979. évi tevékenységéről. Budapest 1983. pp. 8—16
- KORDOS L.: Európa karszterületei — KLTE kari jegyzet, Debrecen. 1983. pp. 1—145., 62 ábra
- KORDOS L.: Az őshüllők elődei — Élet és Tudomány. 38. évf. 45. sz. 1983. pp. 1423—1425., 1 ábra, 1 mell.
- KORDOS L.: Barlangkataszteri hírek — Karszt és Barlang, 1981. I—II. 1983. p. 67
- KORDOS L.: Az ősember az első lakberendező — Barangoló (A Pajtás nyári magazinja). 1983. jún. pp. 14—15., 1 rajz
- KORDOS L.: Őshüllők az Erdélyi-medencében. NOPCSA FERENC kutatásai — Élet és Tudomány. 38. évf. 16. sz. 1983. pp. 485—487., 4 ábra
- KORDOS L.: A rudabányai prehominida — Beszámoló a Magyar Földrajzi Társaság Hegymászó Szakosztályának 1982. évi működéséről. 1983. pp. 52—53., 1 ábra
- KORECZNÉ LAKY ILONA: Magyarország miocén képződményeinek biosztratigráfiája Foraminifera alapján — Foraminifera biostratigraphy of the Hungarian Miocene — Ősl. Viták (Discussiones palaeont.) 29. 1983. pp. 233—244., 1 ábra, ang. R.
- KORIM K.: Különleges geotermikus vizsgálatok nagy mélységű fúrásban — BKL Kőolaj és Földgáz 16. (116.) 3. 1983. pp. 95—96., 2 ábra, 1 tábl.
- KORIM K.: A magyarországi vízkutatás és vízfeltárás főbb eredményei — BKL Kőolaj és Földgáz 16. (116.) 11. 1983. pp. 349—350
- KORIM K.: Egy üzemlátogatás tapasztalatai — Vízkutatás, 1983. 2. pp. 7—8. 3 ábra
- KORIM K.: Forró száraz kőzetek geotermikus energiakincsének feltárása — Vízkutatás, 1983. 3. pp. 6—7., 2 ábrával
- KORIM K.: A VIKUV 10 éve Szlovákiában — Vízkutatás 1983. 5. pp. 3—5., 1 ábra, 1 tábl.
- KORIM K.: Az ausztráliai Nagy Artézi Me-

- dence — Víz kutatás 1983. 6. pp. 18—19., 1 ábra
- KOROMPAY A.: A dunakiliti munkagödör tervezése a nagymodell kísérlet tapasztalatainak felhasználásával — Designing of the Dunakiliti trench by applying experiences gained in the course of performing large-scale model test — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 29. 1982. pp. 35—41., ang., or. R.
- KORPÁS L.: lásd: CSILLAGNÉ TEPLÁNSZKY ERIKA
- KORPÁS L.: lásd: KAISER M.
- KORPÁSNÉ HÓDI MARGIT: A Dunántúli-Középhegység északi előtere pannóniai mollusca faunájának paleoökológiai és biosztratigráfiai vizsgálata — Palaeoecology and biostratigraphy of the pannonian mollusca fauna in the northern foreland of the Transdanubian central range — MÁFI Évk. LXVI. köt. 1983. pp. 1—143., 1—10 tábla, 13 ábra, 20 táblázat., ang. R.
- KORVIN G.: General theorem on mean wave attenuation — Általános tétel az átlagos hullámter csillapításáról — Geofiz. Köz. (Geophys. Transactions) 29. 3. pp. 191—202., 1 ábra, ang., or. R.
- KORVIN G.—MOLNÁR I.—PETROVICVS I.—RÁCZ I.: R-10 számítógépre alapozott expedíciós szeizmikus feldolgozó rendszer — Seismic expedition data processing system based on the RYAD-10 computer — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 99—101., 199—201; 269—271, 1 ábra, ang., or. R.
- KÓSA A.: Bir al Ghanam gipszbarlangjai (Libia) — Gypsum caves of Bir al Ghanam, Lybia — Karszt és Barlang 1981. I—II. pp. 21—26., 8 ábra, ang. R.
- KOVÁCS E.: A Máza Dél — Váralja Dél elnevezésű terület földtani kutatásának eddigi eredményei — Die bisher erreichten Ergebnisse der geologischen Schürfung im Gebiet Máza Süd — Váralja Süd — BKL. Bányászat, 115. 11. 1982. pp. 771—775., 5 ábra
- KOVÁCS E.: A Máza-Dél — Váralja-Déli terület kutatásának eredményei, további feketeköszén-kutatási lehetőségek a Mecsekben — Ergebnisbericht über die Erkundung des Steinkohlengebietes Máza-Süden — Váralja-Süden und weitere Erkundungsmöglichkeiten — Földt. Kut. XXVI. 2—3. 1983. pp. 47—52., 8 ábra
- KOVÁCS E.: lásd: BÓNA J.
- KOVÁCS ENÉ: lásd: DRAHOS DNÉ
- KOVÁCS F.—SOMOSVÁRI Zs.: A gázkitörésveszély jelentkezése homokkő mellékközetekben — Das Auftreten der Gasausbruchsfahr in Sandsteinnebengesteinen — BKL. Bányászat 115. 6. 1982. pp. 387—393., 3 tábl., or., német., ang., fr. R.
- KOVÁCS Gy.: Significance and main characteristics of groundwater systems — Methods and instrumentation for the investigation of groundwater systems. Internat. Symposium, Noordwijkerhout, The Netherlands, May 1983., pp. 3—22., 3 ábra, Netherlands Örg. for Applied Sci. Research TNO — UNESCO kiadása
- KOVÁCS Gy.—ÚJFALUDI L.: Finomszemcsék mozgása kutak környezetében — Movement of fine fractions in the vicinity of wells — Hidr. Köz. 63. 4. 1983. pp. 145—153., 10 ábra, or., ang. R.
- KOVÁCS S.: Az Alpok nagyszerkezeti áttekintése — Major tectonic outline of the Alps — Ált. Földtani Szemle (General Geol. Review) 18. 1983. pp. 77—155., 16 ábra, ang. R.
- KOVÁCS S.: A magyarországi *Conodonta*-vizsgálatok eddigi eredményei (a bükk triász kivételével) — Results of conodont investigations in Hungary until 1981 (except the Triassic of the Bükk Mts.) — Ösl. viták (Discussiones palaeont.) fase 30. 1983. pp. 73—111., 6 ábra, ang. R.
- KOVÁCS S.: On the evolution of *excelsa*-stock in the Upper Ladinian — Carnian (*Conodonta*, genus *Gondolella*, Triassic) — Schriftenr. Erdwiss. Komm. Österr. Akad. Wiss., 5. 1983. pp. 107—120., 1 ábra, 6 tábla. Wien, Springer Verl. ang. R.
- KOVÁCS S.—KOZUR, H.—MOCK R.: A szendrő-upponyi és a bükk paleozoikum kapcsolata az új mikropaleontológiai vizsgálatok tükrében — Relation between the Szendrő-Uppony and Bükk Palaeozoic in the light of the latest micropaleontological investigations — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 155—175., 3 ábra, 3 tábla, ang. R.
- KOVÁCS S.—VETŐNÉ ÁKOS ÉVA: Adatok az upponyi hegységi bázisos vulkanitok korához és kőzettanához — On the Age and Petrology of the Basic Volcanics in the Uppony Mts, NE Hungary — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 177—201., 9 ábra, ang. R.
- KOVÁCS S.: lásd: KÁZMÉR M.
- KOVÁCSNÉ BODROGI ILONA: lásd: CSÁSZÁR G.
- KOZÁK M.: A komplex terepgyakorlatok és tanulmányi kirándulások pedagógiai, szakmai, gazdasági hasznossága és szükségessége — Az oktatáskorszerűsítés helyzete és feladatai a KLTE-n. Alkalmi kiadvány. Debrecen, 1983. pp. 21—23
- KOZÁK M.—RÓZSA P.: A Tokaji-Nagyhegy földtani fejlődéstörténete — Acta Geogr. Debrec., XX. 1982. pp. 167—190, 5 ábra, 3 tábla, ang. R.
- KOZÁK M.: lásd: RÓZSA P.
- KOZÁK M.: lásd: SZÉKYNÉ FUX VILMA

- KOZMA K.: Eredményes felső kréta korú barnaszénkutatás — BKL Bányászat 116. 3. 1983. p. III.
- KOZUR, H.—MOSTLER, H.: The polyphyletic origin and the classification of the Mesozoic saturnalids (*Radiolaria*) — Geologisch-Paläontologische Mitteilungen, Innsbruck. 13. évf. 1983. 1. sz. pp. 1—47., 5 ábra, 1 tab., 7 tábla, ang., ném. R.
- KOZUR, H.: lásd: KOVÁCS S.
- KÖRMENDI A.: lásd: BODOKY T.
- KÖRMENDI A.: lásd: HEGYMEGI L.
- KÖRÖSSY L.: Magyarország földtani szerkezetének áttekintése — Overview of the geological structure of Hungary — Ált. Földt. Szemle (General Geol. Review) 17. 1982. pp. 21—71., 1 ábra, ang. R.
- KÖVÉSSY Gy.—SZENCZI Gy.: Adatok a dömösi szénbányászat történetéhez — Beiträge zur Geschichte des Kohlenbergbaus in Dömös — BKL Bányászat 116. 7. 1983. pp. 483—487., 2 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- KROLOPP E.: Bericht über die quartär-malakologischen Forschungen in Ungarn — Abstracts Eight Internat. Malacological Congr. Bp. 1983. p. 74
- KROLOPP E.: Verzeichnis der pleistozänen Mollusken Ungarns — A magyarországi pleisztocén *Mollusca*-fajok jegyzéke — Soosiana. 10—11. 1982—83. pp. 75—78
- KROLOPP E.: A Magyar Állami Földtani Intézet recens malakológiai gyűjteménye — The recent malacological collection of the Hungarian State Geological Institute — Malakológiai Tájékoztató, 1983. 3. sz. pp. 15—18., ang R.
- KROLOPP E.: *Gastrocopta*-Arten aus den Pleistozänbildungen Europas — Abstracts Eight Internat. Malacological Congr. Bp. 1983. p. 75
- KROLOPP E.: Josef Paul LUEGER (1981): Die Landschnecken im Pannon und Pont des Wiener Beckens (Könyvszemle) — Soosiana, 10—11., 1982—83. p. 38
- KROLOPP E.: Biostratigraphic division of Hungarian Pleistocene formations according to their mollusc fauna — Acta Geol. Hung. 26. 1—2. 1983. 3 ábra, 1 tábla
- KROLOPP E.: lásd: FÜKÖH L.
- KUBASSEK J.: Karstmorphológiai megfigyelések Dél- és Délkelet-Ázsiában — Karst-morphological observations in South and South-East Asia — Karst és Barlang 1981. I—II. pp. 35—40., 6 ábra, ang., or. R.
- KUBOVICS I.: A nyugat-magyarországi crossitit közetiani jellemzői és genetikája — Petrological characteristic and genetic features of crossitite from western Hungary — Földt. Közl. 113. 1983. pp. 207—224., 9 ábra, 1 tábl., 3 tábla, ang. R.
- KULIN Gy.: Exobiológia — Exobiology — Föld és Ég XVIII. évf. 3. sz. 1983. pp. 74—75., 2 ábra
- KULIN Gy.: Exobiológia 2. — Exobiology — Föld és Ég XVIII. évf. 4. 1983. sz. pp. 110—112., 3 ábra
- KUNFALVI R.: Tudós hegymászók. Magyar tudósok a hegyeken — Természet Világa 114. évf. 7. sz. 1983. pp. 311—314., 9 ábra
- KUTI L.: lásd: MOLNÁR B.
- KUZMIN, M.: lásd: BALLA Z.
- LACZÓ ILONA: A Máza D-i — Váralja-Déli terület alsóliász kőszénösszetételének vitrinreflexió (R_0) értékei és azok földtani értelmezése — Vitrinitreflexionswerte der unterliassischen Steinkohlenerie des Gebietes Máza-Süden — Váralja-Süden und deren geologische Interpretation — Földt. Kut. XXVI. 2—3. 1983. pp. 57—61., 3 ábra, 2 tábl.
- LACZÓ ILONA: lásd: I HAROSNÉ LACZÓ ILONA LAJGUT J.: lásd: BOCSI O.
- LÁNG S.: Megemlékezés KERÉKES József-ről — In memoriam J. KERÉKES — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981. pp. 151—163. ang. R.
- LÁSZLÓ J.: Erdő a föld alatt — Élet és Tudomány. XXXVIII. évf. 1983. 28. sz. (VII. 15.) pp. 867—869
- LAZAROVITS Gy.: lásd: KOMJÁTHY J.
- LEÉL-ÖSSY Sz.: A dolomitól a Dolomitokig I. — Vom Dolomit bis zum Dolomiten — Föld és Ég XVIII. évf. 5. sz. 1983. pp. 130—133., 8 ábra
- LEÉL-ÖSSY Sz.: A dolomitól a Dolomitokig II. — Vom Dolomit bis zum Dolomiten — Föld és Ég XVIII. évf. 6. sz. 1983. pp. 172—176., 8 ábra
- LEFLER J.: lásd: SAJGÓ Cs.
- LELKES-FELVÁRI GYÖNGYI—SASSI, F.—VISONÁ, D.: On the genesis of some leuchtenbergite bearing metamorphic rocks and their phase relations — Rendiconti della Società Italiana di Mineralogia e Petrologia. 38. 1983. 2. sz. pp. 607—615., 7 ábra, 1 tábla, Pavia; Milano, ang., ol. R.
- LELKESNÉ FELVÁRI GYÖNGYI—SASSI, F. P.: A magyarországi prealpi metamorfózisok kialakulásának vázlata — Outlines of the pre-Alpine metamorphism in Hungary — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 449—466., 3 ábra, ang. R.
- LÉNÁRT L.: Adalékok a lillafüredi mésztufabarlangok kutatásához — Contribution to the research of the travertine caves of Lillafüred — Karst és Barlang 1981. I—II. pp. 1—8., 4 ábra, 4 tábl. ang., or. R.

- LENKEI MÁRTA: lásd: MOLNÁR BARNABÁSÉ
- LESS GY.: Az európai Orthophragminák törzsfelődésének jellegzetességei és rekonstrukciója — Characteristics and reconstruction of the phylogeny of the European Orthophragminae — Ösl. viták (Discussiones palaeont.) 29. 1983. pp. 189—201., 4 ábra, ang. R.
- LÉVAI A.: Az energiahordozók eredete és értékelése — Természet Világa 114. évf. 4. sz. 1983. pp. 148—151., 4 ábra, 2 tábl.
- LÉVAY T.: lásd: FARKAS I.
- LICHTEGGER H.—MEURERS B.—VARGA P.: Local Tide Profiles in Austria and Hungary — Proc. of the Ninth Internat. Symposium on Earth Tides (New York, 1981. aug.), 4 tábl., pp. 151—154. E. Schweizerbartsche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart 1983
- LIEBE P.—LORBERER Á.: A Kisalföld hévízföldtani viszonyai — The thermal water geological conditions of the Kisalföld — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 29. 1982. pp. 143—158., 4 ábra, ang., or. R.
- LIEBE P.—MIKE K.: Rétegvizeink utánpótlódása és vízminőségi védeltsége — A M. Hidr. Társaság IV. Orsz. Vándorgyűlése, Győr, 1983. VI. 29—30. MTESz-MHT kiadása, Budapest, 1983. III. kötet pp. 69—81., 4 ábra
- LIEBE P.: lásd: DÖVÉNYI P.
- LIPTAY A.: Geotechnikai eredetű meghibásodások az M-1 autópálya építése során — Failures of geotechnical origin during construction of highway M-1 — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 30. 1983. pp. 61—75., 4 ábra, ang., or. R.
- LÓCZY D.: Az Antrim-bazaltfennsík (É.-Írország) — The Antrim basalt plateau — Föld és Ég XVIII. évf. 7. sz. 1983. pp. 201—205., 8 ábra
- LÓCZY L. IFJ.: lásd: ERDÉLYI M.
- LOHRMANN E.: A dudari eocén korú szeménecze jelene és távlati fejlesztésének lehetőségei — Die Gegenwart des eozänen Kohlenbeckens Dudar und die Möglichkeiten der langfristigen Entwicklung — BKL Bányászat 116. 5. 1983. pp. 289—299., 9 ábra, 9 tábl., or., ném., ang., fr. R.
- LOMNICZI T.: lásd: HEGYMEGI L.
- LORBERER Á.: Harkányfürdő védődómanak lehatárolása — M. Hidr. Társaság IV. Orsz. Vándorgyűlése, Győr, 1983. VI. 29—30. MTESz-MHT kiadása, Budapest, 1983. IV. kötet, pp. 20—31., 6 ábra
- LORBERER Á.: lásd: LIEBE P.
- LORBERER Á.: lásd: SZÉKELY F.
- LŐRINCZ H.: lásd: GÓCZÁN F.
- LUDAS FERENCNÉ: lásd: GELLAI MÁRIA
- LUKÁCS ZNÉ—POGÁCSÁS GY.—VARGA I.: Seismic facies analysis and stratigraphic interpretation of the unconformity dipping Pliocene features in the Pannonian Basin — 28th Internat. Geophys. Symposium 1983, Balatonszemes, Proceedings I. pp. 173—186., 9 ábra, M. Geofizikusok Egyesülete kiadása, Budapest, 1983., or. R.
- MACKENZIE, A. S.: lásd: MCKENZIE, D.
- MACKENZIE, A. S.: lásd: SAJGÓ Cs.
- MADAI L.: A Mátraaljai Szénbányák földtani szolgálatának sokrétű tevékenysége — Die Mannigfaltige Tätigkeit des Geologischen Dienstes der Mátraalja Kohlenbergwerke — Bányászat, 116. 6. 1983. pp. 366—370., 1 ábra, 3 tábl.
- MADAI L.: lásd: FÜST A.
- MADARASI A.: lásd: CSÖRGEI J.
- MAHR T.—OPEPKA, JÁN: A Vág-menti csúszások Hlohovec város mellett — Landslides of the left Váh River bank below the Hlohovec town — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 29. 1982. pp. 115—126., 2 ábra, ang., or. R.
- MAJKUTH T.—RÁNER G.—SCHANTZL R.—SIPOS J.: Application of 3-D seismic in the detailed stage of coal exploration — Proc. of the 28th Internat. Geophys. Symposium; 28. Sept.—1 Oct. 1983., Balatonszemes, Hungary, Budapest pp. 23—35, 7 ábra, or. R.
- MAJKUTH T.—REZESSY G.: A Gerecse hegység DK-i előterében végzett barnakőszén-kutatás — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 17—21., 4 ábra, 1 tábl. ang., or. R.
- MAJKUTH T.—REZESSY G.—TÁBORSZKI GY.: Eocén barnakőszénkutatás — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 22—23., ang., or. R.
- MAJKUTH T.: lásd: ALBU I.
- MAJKUTH T.: lásd: JÁNVÁRI J.
- MAJOR G.: A bányabeli fűrészi tevékenység célja a mecseki feketekőszén-bányászatban — Zweck der Bohrtätigkeit in den Schächten des Mecseker Steinkohlenreviers — Földt. Kut. XXVI. 2—3. 1983. pp. 31—34., 1 ábra, 1 tábl.
- MAJOR VERONIKA: lásd: FLEIT E.
- MAJOROS GY.: Lithostratigraphy of the Permian formations of the Transdanubian Central Mountains — Acta Geol. Hung. 26. 1—2. 1983. pp. 7—20., 5 ábra
- MAJZON L.: lásd: BOGSCH L.
- MAKSIMOVIC, Z.—PANTÓ GY.: Mineralogy of yttrium and lanthanides in the Mediterranean karstic bauxite deposits — 5th Internat. Congr. of ICSOBA, Zagreb, 1983. Abstracts, p. 33
- MAREK I.: Kőzetek felületi tulajdonságai

- Oberflächeneigenschaften der Gesteine — *Földt. Kut. XXVI. 4.* 1983. pp. 51—63., 25 ábra
- MARGITTAI E.: lásd: KARÁCSONYI S.
- MARLE R.: Automatic velocity analysis — Automatikus sebességanalízis — *Geofiz. Közl. (Geophys. Transactions) 29. 3.* 1983. pp. 243—254., 7 ábra, magyar, or. R.
- MARLE R.: lásd: DRAHOS DNÉ
- MÁRTON P.: A magnetosztatográfiai módszer (alapok és alkalmazások) — The method of magnetostratigraphy — principles and uses — *Ösl. viták (Discussiones palaeont.) fasc. 30.* 1983. pp. 31—41., 3 ábra, ang. R.
- MÁRTON P.: lásd: ÁDÁM A.
- MÁRTON P.: lásd: MÁRTON EMŐ
- MÁRTON EMŐ—VELJOVIC, D.: Paleomagnetism of the Istria peninsula, Yugoslavia — *Tectonophysics, Vol. 91. 1/2.* 1983. pp. 73—87., 1 tábl., 9 ábra, Elsevier Scientific Publishing Company, Amsterdam
- MÁRTON EMŐ—MÁRTON P.: A refined apparent polar wander curve for the Transdanubian Central Mountains and its bearing on the Mediterranean tectonic history — *Tectonophysics 91. 1/2.* 1983. pp. 43—57., 7 ábra, 3 tábl., Elsevier Science Publishers B. V., Amsterdam
- MÁRTONNÉ SZALAY EMŐKE: A litoszféra mozgásainak rekonstrukciója paleomágneses adatok alapján — *Az MTA Föld- és Bányászati Tudományok Osztályának Közleményei 15. köt., 3—4. sz., 1982.* pp. 265—276., 9 ábra
- MÁRTONNÉ SZALAY EMŐKE: Paleomágneses kutatás — Palaeomagnetic investigations — *Az ELGI 1982. Évi Jelentése, pp. 160—164; 239—242; 317—320; 2 ábra, ang., or. R.*
- MARTOS F.: Üdvözlő beszéd az Eötvös L. Tudományegyetem, Öslénytani Tanszéke 100 éves jubileumi ünnepségén — *Welcoming speech — Ösl. viták (Discussiones palaeont.) 29.* 1983. pp. 5—6
- MATUSKA M.: lásd: SZÉKELY F.
- MAXWELL, J. R.: lásd: SAJGÓ Cs.
- McKENZIE, D.—MACKENZIE, A. S.—SAJGÓ Cs.: Isomerization and aromatization of hydrocarbons in stretched sedimentary basins — *Nature, Vol. 301. No. 5900* 1983. pp. 504—506., 2 ábra
- M. E.: Vulkanikítórések és az időjárás — *Természet Világa 114. évf. 3. sz.* 1983. p. 127., 2 ábra
- MEGYERI M.—TÓTH B.—GYENESE I.: A hidrodinamikai vizsgálatok gyakorlata — *Nimdok, Budapest 1982.* pp. 1—141
- MÉRAI K.—BÍRÓ B.—ERDÉLYI T.: A bányai bauxitelfordulások földtani felépítése — *Geologischer Aufbau des Bauxitvorkommens bei der Bakony Bauxitbergbau Unternehmung — BKL Bányászati 115. 8. 1982.* pp. 519—528., 7 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- MÉRY T.: lásd: KOMÁTHY J.
- MESKÓ A.: A Nemzetközi Poláris Évek és a Nemzetközi Geofizikai Év — *The International Polar Years and the International. Geophysical Year — Föld és Ég XVIII. évf. 9. sz.* 1983. pp. 270—273., 8 ábra
- MESKÓ A.: lásd: ÁDÁM A.
- MÉSZÁROS F.: lásd: BARÁTH I.
- MÉSZÁROS J.: A szerkezetföldtani vizsgálatok szerepe a bakonyi távlati mangán-ércutakutásban — *Földt. Közl. 113.* 1983. pp. 261—264., 1 ábra
- MÉSZÁROS J.: A Bakony bűvös kockája — *Természet Világa 114. évf. 10. sz.* 1983. pp. 464—465., 2 ábra
- MÉSZÁROS M. (szerk.): *Geológiai kislexikon — Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1983.* pp. 1—638., 325 ábra
- MÉSZÁROS M.: Az építő- és építőanyagipari földtani kutatás általános kérdései — *General problems of geological prospecting concerning the building- and building material industry — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 28., 1982., pp. 9—18. ang., or. R.*
- MÉSZÁROS M.—KONDA J.—SZABÓ A.: Ásványi nyersanyagaink felhasználásának lehetősége a díszítőkéiparban — *Szilikástechnika 1983. évf. 1. sz.* pp. 8—15., 7 ábra, 4 tábl., 2 térkép
- MÉSZÁROS M.: lásd: BADINSZKY P.
- MEURERS B.: lásd: LICHTENEGGER H.
- MEZŐSI J.: Megemlékezés SZENTPÉTERY ZSIGMONDRól, születésének századik évfordulóján — *Commemoration of Zs. SZENTPÉTERY on the occasion of the 100th anniversary of his birth — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981.* pp. 225—231. ang. R.
- MICZEK GY.: Kanada szíve — *Ontario — The heart of Canada-Ontario — Föld és Ég XVIII. évf. 12. sz.* 1983. pp. 354—358., 11 ábra
- MIHÁLY S.—SOLT P.: *Acrodus*-fog a Bükk hegység felsőpermjéből — *Acrodus tooth from the Upper Permian of the Bükk Mountains, NE Hungary — MÁFI Évi Jel., 1981. Bp.* 1983. pp. 209—212., 1 ábra, ang. R.
- MIHÁLY S.: Alsóbadeni *Crinoidea*-lelet a Börzsöny hegységből — *Lower Badenian Crinoidea-fund from the Börzsöny Mts., N. Hungary — Földt. Közl. 113.* 1983. pp. 171—174., 4 ábra, ang. R.
- MIKE K.: Alkalmazott morfológiai és ösvízrajzi kutatások az árvízvédelmi gátak fejlesztésének szolgálatában — *Applied morphogenetical and paleohydro-*

- rographical investigations related to the stability of flood levees — *Hidr. Közl.* 63. 12. 1983. pp. 550–560., 4 ábra, or., ang. R.
- MIKE K.: Ósmedernyomok a Balaton környékén — *Földr. Ért.* 1980/2–3. sz. pp. 313–334. 15 ábra
- MIKE K.: lásd: LIEBE P.
- MIKOLAY I. — SZOMOLÁNYI Gy.: A magyarországi uránérc kutatásának és bányászatának kezdetei — Les commencements de la recherche et de l'exploitation de minerai d'uranium en Hongrie — *BKL Bányászat* 116. 9. 1983. pp. 605–608., 4 ábra, ang., or., fr. R.
- MIKOLAY I. — VIRÁGH K. — ZSIDAY GALGÓCZY B.: Bonyolult kifejlődésű ásványi nyersanyagok különböző bányaművelési változatok szerinti földtani értékelése szárnitógéppel — Rechnergestützte geol. Einschätzung mineralischer Rohstoffe von komplizierter Ausbildung nach verschiedenen fördertechnischen Varianten — *Földt. Kut.* XXVI. 1. 1983. pp. 27–31., 3 ábra
- MINDSZENTY ANDREA: Some bauxitic textures and their genetic interpretation — *Geologica Carpathica* 34. 6. 1983. Bratislava, pp. 665–673., 28 ábra, or. R.
- MIRLIN, G. A.: A világ ásványi nyersanyagellátásának időszéri kérdései — Aktuelle Fragen der Mineralversorgung der Welt — *Földt. Kut.* XXV. 2. 1982. pp. 15–23., 6 ábra, 5 tábl.
- MOCK R.: lásd: KOVÁCS S.
- MOLNÁR BARNABÁSNE — LENKEI MÁRTA: Az építő- és építőanyagipari nyersanyag kutatás technológiai irányelvei — Technological principles of raw material prospecting for the building- and building material industry — *Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review)* 28, 1982. pp. 19–29., 3 tábl., ang., or. R.
- MOLNÁR B. — KUTI L.: Az ágasegyházi és orgoványi tavak kialakulása és limnológiai fejlődése — Development and limnology of the lakes at Ágasegyháza and Orgovány — *Hidr. Közl.* 63. 5. 1983. pp. 225–238., 10 ábra, or., ang. R.
- MOLNÁR B.: lásd: EL-FISHAWI, N. M.
- MOLNÁR Gy. — WINTER J.: A talajvíz alakulása a Nagykovácsiban és a Jászságban — Verlauf des Grundwassers in den Landschaften Nagykovács und Jászság — *Hidr. Közl.* 63. 10. 1983. pp. 450–458., 16 ábra, or., n. R.
- MOLNÁR I.: lásd: KOMJÁTHY J.
- MOLNÁR I.: lásd: KORVIN G.
- MOLNÁR L.: A magyarországi bányászat-történeti kutatás és a bányászati múzeumok múltja, jelene és jövőbeli feladatai — Die bergbauhistorische Forschung und die Vergangenheit und Gegenwart der bergbaulichen Museen und ihre zukünftigen Aufgaben — *BKL Bányászat* 115. 2. 1982. pp. 113–117., or., ném., ang., fr. R.
- MOLNÁR L.: A Selmec-környéki bányák emlékei — *BKL Bányászat* 116. 9. 1983. 578., 2 ábra
- MOLNÁR L.: A bányászati muzeológia fejlődése és helyzete Magyarországon — Développement et situation de la muséologie minière en Hongrie — *BKL Bányászat* 116. 9. 1983. pp. 579–585., 7 ábra, 3 tábl., ang., or. fr. R.
- MOLNÁR L.: A Központi Bányászati Múzeum épületének története és műemléki helyreállítása — Histoire du bâtiment du musée minier central et sa restauration comme monument historique — *BKL Bányászat* 116. 9. 1983. pp. 617–626., 18 ábra, ang., ném. or., fr. R.
- MONOSTORI M.: *Ostracoda* együttesek paleoökológiai értékelése magyarországi paleogén faunákban — Paleocological evaluation of *Ostracoda* assemblages in the Hungarian Paleogene faunas — *Földt. Közl.* 112. 1982. pp. 439–447., ang. R.
- MONOSTORI M.: lásd: BALDI T.
- MÓRI J. — TORONYI K.: Kűlfejtések a bakonyi bauxitbányászatban — Tagebau bei der Bakony Bauxitbergbau — *BKL Bányászat* 115. 8. 1982. pp. 535–540., 9 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- MOSTLER H.: lásd: KOZUR, H.
- MOUTERDE, R.: lásd: DOMMERGUES, J.
- MOYZES A.: lásd: BARSÍ L.
- MOYZES A.: lásd: HORVÁTH Zs.
- MÓZES G.: lásd: VARGA Á.
- MÜLLER P.: Milyen lesz Földünk jövőbeli arculata? — Élet és Tudomány, 38. 41. 1983. pp. 1289–1290
- MÜLLER P.: Kristályok mindenütt — *Alfa Junior.* 5. (4) 1983. pp. 16–17
- NAGY A.: lásd: FERENCZ B.
- NAGY B.: Új ásványfázisok a nagybörzsőnyi „Wehrlit” összetételében — New mineral phases in the composition of „wehrlite” from Nagybörzsöny — *Földt. Közl.* 113. 1983. pp. 247–259., 1 ábra, 1 tábl., 2 tábla, ang. R.
- NAGY B.: Metallogenic mineralogical and geochemical results on ore mineralizations in the Börzsöny Mountains, North Hungary — *Acta Geol. Hung.* 26. évf. 1983. 1–2. sz. pp. 149–165., 3 ábra, 6 tábla
- NAGY B.: Adatok a nagybörzsőnyi Rózsabánya ércesedésének genetikai ismereteihez — Contribution to the genesis of the Rózsabánya ore mineralization in Nagybörzsöny — *MAFI Évi Jel.*, 1981. Bp. 1983. pp. 129–154., 8 ábra, 7 tábla, ang. R.

- NAGY E.: Északmagyarországi kutatási feladataink és végrehajtásuk helyzete — MÁFI Évi Jel., 1981. Bp. 1983. pp. 45—50
- NAGY E.—FORMELL, F.: Anteproyecto del Código Estratigráfico de Cuba — Geoinformativa. 1983. Kubai Tudományos Akadémia, Kuba. pp. 1—62
- NAGY E.: lásd: ALBU I.
- NAGY ESZTER: Palynofacies in the Hungarian Pannonian (s. I. ROTH L. 1879) — Mediterranean Neogene continental paleoenvironments and paleoclimatic evolution — R. C. M. N. S. Interim Colloquium Montpellier. 1983. Montpellier (France) Inst. Sci. Evolut. Univ. Sci. Tech. Languedoc. pp. 89—91
- NAGY G.: Hogyan szennyeződik; A források forrása — Élet és Tudomány Kalendárium 1984. Bp. 1983. pp. 295—300. 2 mell.
- NAGY G.: Electron microprobe investigations of iron-containing spinels — Mikroszkópia (Wien), 40. No. 5—6. 1983. pp. 152—153
- NAGY G.: lásd: CSÜRGEI J.
- NAGY I. Z.: JOACHIM BARRANDE (1799—1883) — Természet Világa 114. évf. 12. sz. 1983. pp. 556—557
- NAGY I. Z.: TEILHARD DE CHARDIN tudományos munkássága — The scientific research — work of TEILHARD DE CHARDIN — Ősl. viták (Discussions palaeont.) fasc. 30. 1983. pp. 59—71., ang. R.
- NAGYNÉ GELLAI ÁGNES: A magyarországi oligocén biosztratigráfiája *Foraminifera* vizsgálatok alapján — *Foraminifera* biostratigraphy of the Hungarian Oligocene — Ősl. viták (Discussions palaeont.) 29. 1983. pp. 219—230., 4 ábra, ang. R.
- NAGYMAROSY A.: Chrono- and biostratigraphy of the Pannonian Basin: a review based mainly on data from Hungary — Earth Evolution Sciences 1981. 3—4. pp. 183—194
- NAGYMAROSY A.: Subsidence profiles of the deep neogene basins in Hungary — Ibid. pp. 218—222
- NAGYMAROSY A.: lásd: BÁLDI T.
- NÁNDORI GY.: lásd: BÁRDOSY GY.
- NÉMEDI VARGA Z.: A Máza-Dél — Váralja-Déli feketekőszén terület hegyszerszerkezeti viszonyai — Tektonische Verhältnisse des Steinkohlengebietes Máza-Süden — Váralja-Süden — Földt. Kut. XXVI. 2—3. 1983. pp. 35—45., 6 ábra, 1 tábl.
- NEMESI L.: lásd: ALBU I.
- NÉMETH G.: A nagylyngyeli olajmező jelentősége — On the importance of the Nagylyngyel oil field — BKL Kőolaj és Földgáz 16. (116.) 2. 1983. pp. 33—38., 6 ábra, or., ném., ang. R.
- NÉMETH G.: Az ofiolitok — Természet Világa 114. évf. 3. sz. 1983. pp. 134—135., 2 ábra
- N. LÁSZLÓ E.: A dunai aranymosás befejező műveletei — Schlusssarbeitsvorgänge der Goldwäsche an der Donau — BKL Bányászat 115. 7. 1982. pp. 484—489., 8 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- N. LÁSZLÓ E.: Gondolatok a dunai aranymosás nagyüzemi felújításához — Gedanken über die Wiederneuerung des grossbetrieblichen Goldwäscherei an der Donau — BKL Bányászat 115. 9. 1982. pp. 612—614., 1 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- NOPCSA F.: lásd: KORDOS L.
- NOPCSA F.: lásd: SZALAI T.
- NOSZKY J. ID.: lásd: VARGA GY.
- NYERGES L.: lásd: TAKÁCS E.
- NYÍRÓ T.: lásd: PATAKI A.
- OBERFRANK F.—RÉKAI J.: Drágakövek — Műszaki Könyvkiadó, Bp. 1982. 1—218 old., 84 ábra, 16 színes tábla, 10 tábl.
- ÓDOR L.—DARIDÁNÉ TICHY M.—GYALOG L.—HORVÁTH I.: Intruzív breccsák a Velencei-hegység északkeleti részén — Intrusive breccias from the north eastern Venetian Mountains — MÁFI Évi Jel. 1981. Bp. 1983. pp. 389—411., 2 ábra, 4 tábla, ang. R.
- ÓDOR L.: lásd: GYALOG L.
- ÓDOR L.: lásd: HORVÁTH I.
- ORAVECZ J.: lásd: BALOGH K.
- ORAVECZ-SCHEFFER ANNA: lásd: BALOGH K.
- ORAVECZNÉ SCHEFFER ANNA: Észak-Bakonyi felső triász mikrobiofáciések és ökológiai jelentőségük — Upper Triassic microbiofacies and their ecological importance — Ősl. Viták (Discussions palaeont.) 29. 1983. pp. 103—114., 1 ábra, ang. R.
- ORAVECZNÉ SCHEFFER A.: lásd: GÓCZÁN F.
- ORBÁN P.—POGÁCSÁS GY.: Az Északi Andok vulkán óriásai — Beszámoló a M. Földrajzi Társaság Hegymászó szakosztályának 1982. évi működéséről. M. Földrajzi Társaság. Budapest, 1983. pp. 26—28
- ORMOS T.: lásd: BODOKY T.
- OSWALDNÉ BÁRÁNY IRÉN: Vízkutató fúrásk rétegsorainak alaggyűjtménye a Magyar Állami Földtani Intézetben — Hidr. Tájékoztató, 1983. ápr. pp. 11—12.
- OTEPKA, JÁN: Alapozási és természetvédelmi kérdések a Jaslovská Bohunice-i (Szlovák Szoc. Köztársaság) atomerőművek építésénél — Foundation problems and environmental aspects related to construction of nuclear power plant

- in Jaslovské Bohunice (Slovakia) — Mérnökeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 29. 1982. pp. 99—114., 2 ábra, 1 tábl., ang., or. R.
- ОТЕПКА, ЖАН: lásd: MAHR T.
- PÁHI L.: lásd: KOMJÁTHY J.
- PÁLFAI I.: A Maros hordalékkúpjának hidrológiai kérdései — Hydrological problems related to the debris cone of the Maros River — Hidr. Köz. 63. 2. 1983. pp. 89—95., 11 ábra, ang. R.
- PÁLFY M.: lásd: ZELENKA T.
- PÁLÓS M.: A nukleáris mérési módszerek bányászati alkalmazásának tapasztalatai és kilátásai Tatabányán — Experience and outlook of the application of nuclear measuring methods at Tatabánya — BKL Bányászat 115. 3. 1982. pp. 179—186., 4 ábra, 1 tábl., or., ném., ang., fr. R.
- PANTÓ GY.: lásd: VOGL MÁRIA
- PÁRDUTZ Á.: lásd: KEDVES M.
- PAP S.: Hévíznyerési lehetőségek meddő szénhidrogénkutatás fúrásokból — Hidr. Tájékoztató 1983. ápr. pp. 13—14
- PAP S.: Alsópannoniai bazaltvulkanizmus Balástya és Üllés-Ruzsa-Zákányszék térségében — Lower Pannonian basalt volcanism in the Balástya and Üllés-Ruzsa-Zákányszék area. — Földt. Köz. 113. 1983. pp. 163—170., 2 ábra, 2 tábl., 2 tábla, ang. R.
- PAP S.: lásd: GAJDOS I.
- PAP S.: lásd: HAJDÚ D.
- PAPP SIMON: lásd: CSÍKY G.
- PATAKI A.: lásd: BÁRDOSY GY.
- PATAKI A.—NYIRÓ T.: A Nyírad — Deáki bauxitbánya karsztos fejkéje és ennek bányászati vonatkozásai — Das karstische Liegende der Bauxitlagerstätte und Bergwerk Nyírad-Deák und dessen förderertechnische Konsequenzen — Földt. Kut. XXVI. 1. 1983. p. 19
- PATAKI N.: A 25 éves Víkuv fejlesztési eredményei — Development results of Víkuv celebrating its 25 year anniversary — BKL Kőolaj és Földgáz 16. (116.) 4. 1983. pp. 97—102., 4 ábra, or., ném., ang. R.
- PATAKI N.: A 25 éves Vízkutató és Fűró Vállalat fejlesztési eredményei — Hidr. Tájékoztató 1983. ápr. pp. 3—5
- PATAKI N.: 25 éves a VÍKUV — Vízkutató, 1983. pp. 1—4., 8 ábrával
- PATAKY NÓRA—JÓZSA S.—DUNKL I.: Az ófalui Szénvölgy jura rétegsora — The jurassic sequence of Coal Valley (Kohl-Thal) at Ófalu — Földt. Köz. 112. 1982. pp. 383—394., 4 ábra, 2 tábla, ang. R.
- PATTANTYÚS M.: lásd: CSATHÓ B.
- PÁVAI-VAJNA F.: lásd: CSÍKY G.
- PECSORKIN, I. A.—DUBLJANSKIJ, V. N.: Karszt- és barlangkutatás a Szovjetunióban — Karst and cave research in the Soviet Union — Karszt és Barlang 1981. I—II. pp. 41—44., 1 ábra, ang. R.
- PENTELENYI L.—SÍKHEGYI F.—KALAFUT M.—CSONGRÁDI J.—ZSÁMBOK I.: Geological Mapping and Prospecting in North Kerulen Territory, Mongolian People's Republic (Int. Geol. Expedition, 1976—1980.) — MAFT Special Papers 1983/1. pp. 1—59., 22 ábra, ang. R.
- PENTELENYI L.: lásd: CSILLAGNÉ TEP-LÁNSZKY ERIKA
- PÉNZES ILONA: lásd: TÓTH K.
- PÉRO Cs.: lásd: KÁZMÉR M.
- PESTY L.: Experimental investigation of water diffusion in silicate rock-glasses at elevated p-t conditions — In: Augustithis, S. S. (editor): Leaching and diffusion in rocks and their weathering products — Theophrastus Publ. S. A., Athens, 1983. pp. 93—112., 30 ábra, 1 tábl.
- PETHŐ G.: lásd: TAKÁCS E.
- PETRÁSSY M.: A nagygyházi bányaeépítés tapasztalatai — Erfahrungen beim Bau der Grube von Nagygyháza — BKL Bányászat 115. 10. 1982. pp. 666—672., 8 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- PETROVICS I.: lásd: JÁNYÁRI J.
- PETROVICS I.: lásd: KORVIN G.
- PINTÉR ANNA: Interpretation of gravity and magnetic anomalies in areas of complicated tectonics (the Velence hills) — Gravitációs és földmágneses anomáliák értelmezése bonyolult tektonikájú területeken (Velencei-hegység) — Geofiz. Köz. (Geophys. Transactions) 29. 4. pp. 265—296., 5 ábra, 10 mell. (mikrofilmen), magyar, or. R.
- PLESZKÁTS T.: Szeizmikus kutatás a Nőgrádi-medencében — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 89—92., 3 ábra ang., or. R.
- POGÁCSÁS GY.: lásd: BERKES Z.
- POGÁCSÁS GY.: lásd: LUKÁCS ZNÉ
- POGÁCSÁS GY.: lásd: ORBÁN P.
- POGÁNY L.—HENKEL, H.: Földtani, műszaki és gazdasági paraméterkapcsolatok alkalmazása a szénhidrogén-földtani kutatásban — Use of geol, technical and economical parameter relations for the geol. hydrocarbon exploration — BKL Kőolaj és Földgáz 16. (116.) 1. 1983. pp. 16—20., 8 ábra, or., ném., ang. R.
- PÓKA TERÉZ: A kárpáti vulkanizmus, mint a XIX. századi magyar közettani iskola kialakulásának regionális tényezője — The Carpathian volcanism as a regional factor in the development of the 19th century Hungarian school of petrography — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979 (8. sz.), 1981. pp. 35—43., ang. R.

- RÓNAI A.: A Körös-medence földtörténete a negyedkorban — Geological history of the Körös basin during the Quaternary — *Földt. Közl.* 113. 1983. pp. 1–25., 14 ábra, 6 tábl. ang. R.
- RÓNAI A.: A vízsztintingadozások többéves irányvonala az alföldi víztartó rétegekben — Multi-annual trend of water-level fluctuations in the artesian aquifers under the Hungarian Plains — *Hidr. Közl.* 63. 7. 1983. pp. 289–300., 24 ábra, 6 tábl., or., ang. R.
- RÓNAI A.: Az Alföld földtani atlasza. Hajdúszoboszló — MÁFI. Bp. 1983. pp. 1–XIII., 19 térkép
- RÓNAI A. et al.: Az Alföld földtani atlasza. Orosháza — MÁFI. Bp. 1983. pp. 1–11, 19 térkép
- ROZNAI I.: DR. VITÁLIS ISTVÁN akadémikus emlékművének avató ünnepsége — *BKL Bányászati* 115. 2. 1982. pp. 140–142., 3 ábra
- RÓZSA P.: A Tokaji-Nagyhegy piroxéndacitjának petrogenetikai és nevezéktani problémái — *Acta Geogr. Debrec.* XX. 1982. pp. 217–230, 3 ábra, 4 tábl. ang. R.
- RÓZSA P.—KOZÁK M.: A Tokaji-Nagyhegyi dacit típusok kézzettani viszonyai — *Acta Geogr. Debrec.* XX. 1982. pp. 191–215., 3 ábra, 3 tábl., 6 tábla, ang. R.
- RÓZSA P.: lásd: KOZÁK M.
- RÓZSÁS F.: lásd: VIRÁGH K.
- RUMPLER J.: A szeizmikus interpretáció elvi lehetőségei és hazai szénhidrogénkutatási célú feladatai — Possibilities in seismic data interpretation and its role in hydrocarbon exploration — *Földt. Kut.* XXV. 1. 1982. pp. 7–18, 18 ábra
- RUMPLER J.—TÓTH J.—VARGA I.: A Geofizikai Kutató Vállalat főirányú szeizmikus méréseiről — Regional seismic measurement in Hungary by GKV. — *Földt. Kut.* XXV. 1. 1982. pp. 3–6., 5 ábra
- SÁG L.—SZILI GY.—VÉGH S.: Mexico földtana, ásványi nyersanyagai és bányászata — *Gecinform Szemle*, 1983. MÁFI Budapest, pp. 1–90., 7 tábl. 5 ábra
- SÁG L.: Tunézia földtana, ásványi nyersanyagai és bányászata — MÁFI-PRO-DINFORM. Bp. 1983. pp. 1–51., 4 ábra
- SAJGÓ Cs.—MAXWELL, J. R.—MACKENZIE, A. S.: Evaluation of fractionation effects during the early stages of primary migration — *Organic Geochemistry*, Vol. 5, No. 2. pp. 65–73, 1983., 1 ábra és 1 tábl.
- SAJGÓ Cs.—LEFLER J.: A reaction kinetic approach to the temperature — time history of sedimentary basins — XVIII. IUGG General Assembly, IASPEI, Hamburg, Programs and Abstracts, 1938. p. 16
- SAJGÓ Cs.: Organic geochemistry of crude oils from SE-Hungary — 11th International Meeting on Organic Geochemistry, Haga, Programs and Abstracts, 1983. p. 118
- SAJGÓ Cs.: lásd: MCKENZIE, D.
- SAJTI L.: lásd: RENNER J.
- SALAMON G.: Nyest előfordulása a Baradlában — Marten-occurrence in the Baradla cave — *Karszt és Barlang* 1981. 1–II. pp. 13–14., ang., or. R.
- SÁRHIDAI A.: lásd: CSAPÓ G.
- SASSI, F.: lásd: LELKES-FELVÁRI GYÖNGYI
- SASSI, F. P.: lásd: LELKESNÉ FELVÁRI GYÖNGYI
- SCHANTZL R.: lásd: MAJKUTH T.
- SCHAREK P.: A Nagyalföld komplex földtani térképezésének tapasztalatai — The experiences of the complex geological mapping of the Great Hungarian Plain — *Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review)* 29. 1982. pp. 73–78. 1 ábra, ang., or. R.
- SCHERF E.: lásd: SZÉKYNÉ FUX VILMA
- SCHUEUR GY.: A törökországi Pamukkale hévízforrás vízföldtani viszonyai — *Hidr. Tájékoztató* 1983. ápr. pp. 34–36., 5 ábra
- SCHUEUR GY.—SCHWEITZER F.: A Kárpát-medence környéki édesvízi mészkőelőfordulások összehasonlítása ahaziadottságokkal III. Jugoszlávia — Ein Vergleich des Süßwasserkalkvorkommen in der Umgebung des Karpathen-Beckens mit den Gegebenheiten in Ungarn III. Jugoslawien — *Földt. Közl.* 113. 1983. pp. 131–146., 12 ábra, német. R.
- SCHUEUR GY.—SCHWEITZER F.: Az édesvízi mészkövek keletkezési körülményei és kifejlődésformái — *Földr. Közl.* 31. köt. 3–4. sz. 1983. pp. 245–257., 8 ábra
- SCHUEUR GY.—SCHWEITZER F.: A Budai- és a Gerecsehegységi édesvízi mészkő-összletek építőipari hasznosításának lehetőségei — *Építőanyag*. 35. évf. 12. sz. 1983. pp. 447–454., 7 ábra, or., német., ang. R.
- SCHUEUR GY.—SZENTIRMAI LÁSZLÓNÉ: A magyarországi pincék, pincerendszerek mérnökgeológiai osztályozása — *Engineering geol. classification of cellars, cellar systems in Hungary — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review)* 27. 1981. pp. 259–279., 5 ábra, ang., or. R.
- SCHUEUR GY.—TÓTH IMRÉNÉ: A budapesti felhagyott építőipari bányák mérnök-

- geológiai problémái — Engineering geol. problems of the abandoned mines of the building industry in Budapest — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 27. 1981. pp. 137—155., 6 ábra, ang., or. R.
- SCHUEER GY.—TÓTH IMRÉNÉ: Az antropogén tényezők szerepe a magyarországi magaspartonok állóképességében — The role of anthropogenic factors in the stability of high banks in Hungary — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 27. 1981. pp. 99—115., 3 ábra, ang., or. R.
- SCHUEER GY.—TÓTHNÉ NÉMETH ILDIKÓ: Adatok Budapest dunabalparti részének (Pest) építéshidrológiai viszonyaihoz — Daten zu den bauhydrologischen Verhältnissen am linksufrigen Teil von Budapest (Pest) — Hidr. Közl. 63. 4. 1983. pp. 161—170., 8 ábra, or., ném. R.
- SCHUEER GY.: lásd: AUJESZKY G.
- SCHUEER GY.: lásd: FODOR TAMÁSNÉ
- SCHUEER GY.: lásd: TÓTHNÉ NÉMETH ILDIKÓ
- SCHLEMMER KATALIN: lásd: FARKAS Zs.
- SCHMIEDER A.: A rétegvízvédelem néhány sajátos kérdése — Einige besondere Probleme des Schichtwasserschutzes — BKL Bányászat 116. 5. 1983. pp. 315—323., 10 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- SCHÖNVISZKY L.: lásd: CSÖRGEI J.
- SCHWEITZER F.: lásd: FODOR TAMÁSNÉ
- SCHWEITZER F.: lásd: SCHUEER GY.
- SCSEGLÖV, A.: A geológiai felfedezések tudományos előrejelzései — Wissenschaftliche Vorhersagen der geologischen Entdeckungen — Föld és Ég XVIII. évf. 2. sz. 1983. p. 47
- SERESNÉ HARTAI ÉVA: Mátra hegységi agyagásványok genetikai-morfológiai vizsgálata — A genetical-morphological study of clay minerals from the Mátra Mountains — Földt. Közl. 113. 1983. pp. 97—117., 6 ábra, 6 tábl., 4 tábla, ang. R.
- SERESNÉ HARTAI ÉVA: Néhány újabb savanyú piroklasztikum előfordulása a Bükk-hegységben — Das Vorkommen von einigen neuen sauren Pyroklastiten im Bükk-Gebirge — Földt. Közl. 113. 1983. pp. 303—312., 8 ábra, 3 tábl., ném. R.
- SIDÓ MÁRIA: A magyarországi perm képződmények foraminiferái — The foraminifera of the Permian formations of Hungary — Ösl. viták (Discussiones palaeont.) 29. 1983. pp. 85—101., 2 ábra, ang. R.
- SIDÓ MÁRIA: Mecsek hegységi jura Foraminiferák — Jurassic foraminifers from the Mecsek Mts., Hungary — Ösl. viták (Discussiones palaeont.) 29. 1983. pp. 115—125., 1 ábra, ang. R.
- SIDÓ MÁRIA: A magyarországi tengeri szenon formációk szintezése (plankton) Foraminiferákkal — Subdivision of Hungarian marine Senonian formations by (planktonic) foraminifers — Ösl. viták (Discussiones palaeont.) 29. 1983. pp. 141—153., 1 ábra, 2 tábl., ang. R.
- SIEGL KÁROLYNÉ: A magyarországi szenon képződmények palynológiája — Palynology of the Senonian formations at Magyarország — Ösl. Viták (Discussiones palaeont.) 29. sz. 1983. pp. 59—69., 1 ábra, ang. R.
- SÍRHEGYI F.—TULLNER T.: A Kisalföld komplex térképezésének távérzékelésen, légifénykép-kiértékelésen alapuló előkészítése és mérnökgeológiai munkái — The preparation and engineering geological projects of the complex geological mapping of the Kisalföld based on tele-sensation and aerial photograph evaluation — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 29. 1982. pp. 59—71., 5 ábra, ang., or. R.
- SÍRHEGYI F.: lásd: PENTELENYI L.
- SIKLÓS A.: lásd: RENNER J.
- SIMAI L.: Bauxitbányászati tallózás a BKL Bányászat 25 évfolyamából — BKL Bányászat 115. 9. 1982. pp. 626—627
- SIMON A.: lásd: BOGNÁR B.
- SIMON A.: lásd: CSATHÓ B.
- SIMON P.: lásd: ERKEL A.
- SIMON S.: Hidrodinamikai vizsgálatok értékelési módszerei — Nimdok, Budapest, 1982. pp. 1—161
- SINOROS-SZABÓ L.: Feketekőszén-kutató fúrások technológiája és további fejlesztése — Technologie der Erkundungsbohrung auf Steinkohle und deren Weiterentwicklung — Földt. Kut. XXVI. 2—3. 1983. pp. 65—66
- SIPÓS J.: lásd: DRAHOS DNÉ
- SIPÓS J.: lásd: MAJKUTH T.
- SIPÓS Z.: Nógrád megye és környéke vízföldtani tájegységi térképe és vízföldtani alapadat gyűjteménye — Hidr. Tájékoztató. 1983. ápr. pp. 22—24., 2 ábra
- SIPÓS Z.—TÓTH GY.: Beszámoló a Nemzetközi Hidrogeológiai Szövetség 16. Kongresszusáról — Hidr. Tájékoztató. 1983. ápr. p. 54
- SOLYMOS A.—SOLYMOS M.—SZEBÉNYI F.: Több termékes bányászat kialakítása Magyarországon — Ausgestaltung eines Mehrproduktbergbaus in Ungarn — BKL Bányászat 115. 10. 1982. pp. 657—665., 8 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- SOLYMOS M.: lásd: SOLYMOS A.
- SOMOS L.: Ásványi nyersanyagok és lelőhe-

- lyek osztályozása — Módszertani Közlemények. 1983. 1. sz. Bp. MÁFI. pp. 1—56
- SOMOSVÁRI Zs.: lásd: KOVÁCS F.
- SOMSSICHNÉ LÉDECSI ERZSÉBET: Az Országos Földtani Kutató és Fúró Vállalat földtani tevékenysége a mecseki feketeköszén-kutatásban — Geologische Tätigkeiten des Unternehmens für geologische Erkundung und Bohrung in der Suche von Steinkohle — Földt. Kut. XXVI. 2—3. 1983. pp. 63—64., 1 tábl.
- SOLT P.: lásd: MIHÁLY S.
- SOLTI G.: Új szervestrágya az olajpala — Kertészet és Szőlészet. 32. 1983. p. 5
- STEGENA L.: Medenceképződés és paleogeotermika — MTA X. Osztályának Közleményei, 15/3—4. 1982. pp. 259—264., 3 ábra
- STEGENA L.: Der Beitrag von Geothermie und Magnetotellurik bei der Erkundung des oberen Mantels — Z. geol. Wiss. Berlin 10 (1982) 3. pp. 349—356
- STEGENA L.: Leaching in rocks: some physical principles — In: Leaching and Diffusion in Rocks and their Weathering Products, Theophrastus Publ. Athens, 1983. pp. 81—92
- STEGENA L.—HORVÁTH F.: Az ülepedés és a hőtörténet szerepe az olajképződésben — On the role of sedimentation and thermal history in the oil genesis — BKL Kőolaj és Földgáz 16. (116.) 1. 1983. pp. 1—6., 10 ábra, 2 tábl., or., ném., ang. R.
- STEGENA L.—HORVÁTH F.: Review of the Pannonian Basin — In: Evolution of extensional basins within regions of compression, pp. 19—25. Budapest, 5 ábra
- STEGENA L.: lásd: ADÁM A.
- STEINER F.—ZILAHY-SEBESS L.: Discussions on: „Gravity interpretation with the aid of quadratic programming” by N. J. Fisher and L. E. Howard — Geophysics, Vol. 48. No. 10 (Oct.) 1983. pp. 1413—1414., 2 ábra
- STENSEN, NIELS (STENO) lásd: VIDA T.
- STOHL G.: TEILHARD DE CHARDIN — az evolúciókutató — TEILHARD DE CHARDIN — the evolutionist — Ősl. viták (Discussions palaeont) fasc. 30. 1983. pp. 43—57., ang. R.
- SUBA R.: lásd: SZÉKELY F.
- SÜTÖNÉ SZENTAI MÁRTA: A pannoniai *Dinoflagellata* együttesek vizsgálatának újabb adatai — New results of the Pannonian dinoflagellate studies — Ősl. viták (Discussions palaeont.) 29. 1983. pp. 11—23, 2 tábla, 3 tábl., ang. R.
- SÜTÖNÉ SZENTAI MÁRTA: Az északkeleti Mecsek andezit fekéjében levő neogén képződmények palynológiai vizsgálata — Palynologische Untersuchung der Neogenbildungen des Andesits im Nordost-Mecsek — Földt. Kut. XXVI. 2—3. 1983. pp. 99—102., 2 tábla, 1 tábl.
- SZABADVÁRY L.—TÓTH Cs.—HORNING P.—KELEMEN Z.—KISS J.: A kispécs földtani kutatás újabb eredményei — Információ — Elektronika 1983. 5. pp. 274—275., 2 ábra, 2 mell., or., ang. R.
- SZABADVÁRY L.: lásd: HORNING P.
- SZABADVÁRY L.: lásd: PRÁCSER E.
- SZABLYÁR P.: Az Umm al Masabih-barlang (Líbia) morfogenetikája — Morphogenetics of Umm al Masabih Cave (Libya) — Karszt és Barlang 1981. I—II. pp. 27—34., 21 ábra, ang., ném., or. R.
- SZABLYÁR P.: Barlangi patakok nyomában Tripolitániában — In the search of cave-brooks in Tripolitania — Föld és Ég XVIII. évf. 11. sz. 1983. pp. 322—325., 12 ábra
- SZABÓ A.: lásd: MÉSZÁROS M.
- SZABÓ E.: lásd: SZANTNER F.
- SZABÓ I.: lásd: BALOGH K.
- SZABÓ I.: lásd: BODOKY T.
- SZABÓ J.: Adatok a Garadna-forrás vízgyűjtő területének vizsgálatához — Data for the research of the catchment area of the Garadna spring — Karszt és Barlang 1981. I—II. pp. 9—12., 2 ábra, ang., or. R.
- SZABÓ J.: Lower and Middle Jurassic Gastropods from the Bakony Mountains. Part V: Supplement to *Archaeogastropoda; Caenogastropoda* — Annales hist.-nat. Mus. natn. Hung., 75 — 1983. pp. 27—47., 2 ábra, 3 tábla
- SZABÓ Z.: A mágneses deklináció változásai Magyarországon (1850—1980) — The magnetic declination and its variation in Hungary between 1850—1980 — Geodésia és Kartográfia, 35. évf. 6. sz. pp. 436—442., 15 ábra, 1 tábl.
- SZABÓ Z.: lásd: CSAPÓ G.
- SZABÓ Z.: lásd: HEGYMEGI L.
- SZÁDECZKY-KARDOSS E.: A másodlagos nyersanyagfelhasználásról — Magyar Tudomány 1983. pp. 81—83
- SZALAI T.: Emlékezés NOPCSA FERENCRE, születésének 100. évfordulóján — About F. NOPCSA, on the 100th anniversary of his birth — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981. pp. 19—25, ang. R.
- SZALAY A.: A nyomásgátak szerepe a szénhidrogénmigrációs folyamatokban — On the role of pressure barriers in the hydrocarbon migration processes — BKL Kőolaj és Földgáz 16. (116.) 12. 1983. pp. 363—371., 11 ábra, 2 tábl., or., ném., ang. R.

- SZALAY Á.: Pórusnyomás-becslés porozitásértékek alapján — Pore pressure estimation on the basis of porosity values — Földt. Kut. XXV. 1. 1982. pp. 60—66. 10 ábra
- SZALAY L.: A dendrokronológia. Kormeghatározás évgyűrűelemzéssel — Természet Világa 114. évf. 1. sz. 1983. pp. 14—16., 4 ábra
- SZANTNER F.—SZABÓ E.—KÁROLY GY.: Latest results of bauxite-geological research and prospecting in Hungary — Alumina Production Until 2000. Proc. of ICSOBA Symposium, Tihany, Oct. 6—9. 1981. pp. 237—257., 10 ábra, 2 tábl., Budapest, 1983
- SZANYI B.—ÚJFALUSY A.—VARGA E.: Esettanulmány az endrődi antiklinális szeizmikus kutatásáról — Case history — Seismic exploration of the Endrőd anticline. — Földt. Kut. XXV. 1. 1982. pp. 19—29., 17 ábra
- SZANYI B.: lásd: BERKES Z.
- SZEBÉNYI F.: lásd: SOLYMOS A.
- SZEGEDI SZ.: lásd: BARÁTH I.
- SZÉKELY F.: Hidrogeológiai védőidomok meghatározásának modellezési kérdései — M. Hidr. Társ. IV. Orsz. Vándorgyűlése, Győr 1983. VI. 29—30. (MTESZ-MHT kiadása, Budapest, 1983.) III. kötet, pp. 46—55., 2 ábra
- SZÉKELY F.: Estimation of hydrogeological parameters using well-field exploitation data — Methods and instrumentation for the investigation of groundwater systems. Internat. Symposium, Noordwijkerhout, The Netherlands, May 1983., pp. 194—198. Netherlands Org. for Applied Sci. Research TNO-UNESCO kiadása
- SZÉKELY F.—BÖCKER T.—ERDÉLYI M.—LORBERER Á.—SZENTIRMAI L.—SUBA R.—MATUSKA M.—FRUDZSINE E.: Panonszkij rajon (XIIIⁱⁱ) in: Podzernnuij sztok territorij Central'noj i Vosztocnoj Evropü — Groundwater flow of area of Central and Eastern Europe — II. 13. I. 2. fejezet, pp. 196—202. Ministerstvo Geologii SSSR — VsegingeomGP (IHP) kiadása, Moszkva, 1982., 1 térkép melléklet
- SZÉKELY KINGA—SZENTES GY.: A Mammut-barlangrendszer földtani és geomorfológiai vázlata — Geological and geomorphological study of the Mammoth Cave System — Karszt és Barlang 1981. I—II. pp. 15—20., 5 ábra, ang., or. R.
- SZEKÉR E.: Emléktábla-avató ünnepség Balatonfüreden — Einweihung einer Gedenktafel in Balatonfüred — Föld és Ég XVIII. évf. 8. sz. 1983. p. 251., 4 ábra
- SZÉKYNÉ FUX VILMA: 90 éve született
- SCHERF EMIL—E. SCHERF was born 90 years ago — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981. pp. 135—143., ang. R.
- SZÉKYNÉ FUX VILMA—KOZÁK M.: A Tiszántúl felszín alatti neogén vulkánosága I—III. kötet, 1983. pp. 1—370., 16 térkép, 49 ábra, XXV fotótábla. — Megbízásos kutatás, kézirat. MÁFI Adattár
- SZÉKY-FUX VILMA—NEMECZ E.: Clay Minerals. Akadémiai Kiadó, Bp. Recenzió — Acta Chim. Acad. Sci. Hung. 111, 1982. pp. 425—426
- SZÉKYNÉ FUX VILMA et al.: Beszámoló a Nemzetközi Érogenetikai Asszociáció (JAGOD) Tbilisizben rendezett VI. Szimpóziumáról 1982. szeptember 5—13. — Földt. Közl. 113, 1983. pp. 265—271
- SZÉLES MARGIT: A Tengelic-2. sz. fúrás pannóniai *Ostracoda* faunája — MÁFI Évkönyve LXV. 1982. Budapest, pp. 235—289
- SZENCZI GY.: lásd: KÖVESS GY.
- SZENDREI G.: A talajok mikromorfológiája — Agrokémia és Talajtan 31. 1—2. 1983. pp. 179—194
- SZENDRÓ D.: A statistical method for lithologic interpretation from well logs — The log analyst, Vol. XXIV., No. 3, pp. 16—23., Houston, Texas, USA, 5 ábra, 7 tábl.
- SZENTAI GY.: lásd: KIS I.
- SZENTES F.: lásd: JASKÓ S.
- SZENTES GY.: lásd: SZÉKELY KINGA
- SZENTIRMAI L.: lásd: SZÉKELY F.
- SZENTIRMAI LÁSZLÓNÉ: lásd: SCHEUER GY.
- SZENTGYÖRGYI K.: Az alföldi felsőkréta kőzettrétegtani egységei — Lithostratigraphic units of the Upper Cretaceous Formations in the Alföld area (Hungary) — Alt. Földt. Szemle (General Geol. Review) 17. 1982. pp. 115—144., 7 ábra, 1 tábl., ang. R.
- SZENTGYÖRGYI KÁROLYNÉ: lásd: GAJDOS I.
- SZENTPÉTERY ZS.: lásd: MEZŐSI J.
- SZEPESHEGYI I.: A bauxitbányászat kialakulása Halimba-Nyírad térségében (1922—1957) — Entwicklung des Bauxitbergbaus im Gebiet Halimba-Nyírad — BKL Bányászat 115. 8. 1982. pp. 512—518., 7 ábra, 1 tábl., or., ném., ang., fr. R.
- SZEPESHEGYI I.: A Bakonyi Bauxitbánya Váll. bányászati gyűjteményének állandó kiállítása Tapolcán — Ständige Ausstellung der bergbaulichen Kollektion der Bakony Bauxitbergbau Unternehmung — BKL Bányászat 116. 2. 1983. pp. 118—120., 5 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- SZEPESY A.: lásd: JUHÁSZ A.
- SZIGETI G.: lásd: PRÁCSER E.

- SZILI Gy.: lásd: SÁG L.
- SZILI J.: Az oroszalányi III. bányazüzem története — Geschichte des Oroszalány III. Grubenbetriebs — BKL Bányászat 117. 2. 1984. pp. 120—123., 4 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- SZILÁGYI T.: lásd: BÓNA J.
- SZILÁGYI T.: lásd: RENDEKI Á.
- SZILVÁGYI I.: Az autópálya tervezés és építés mérnökgeológiai problémái — Engineering geological problems of highway planning and construction — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 30. 1983. pp. 7—14., ang., or. R.
- SZOKOLAY Gy.: lásd: FÜST A.
- SZOMOLÁNYI Gy.: A termelékenységre, a bányaművelési technológia hatása az érchigulásra a Mecseki Ercbányászati Vállalatnál — Über den Einfluss der Produktivität, der Bergbautechnologie auf die Erzverdünnung beim Mecseker Unternehmen für Erzbergbau — Földt. Kut. XXVI. 1. 1983. pp. 39—40, 1 ábra
- SZOMOLÁNYI Gy.: lásd: MIKOLAY I.
- SZŐR Gy.: Comparative derivatographic analysis, chronological and taxonomic evaluation of the malacological material of quaternary and pannonian localities — Eighth International Malacological Congress, (Abstracts of paper) Budapest, 1983. p. 139
- SZŐR Gy.—BARTA I.: Indicator elements of the salinity facies in Molluscan shells — Eighth International Malacological Congress (Abstracts of paper) Budapest, 1983. p. 140
- SZÖRÉNYI JÚLIA: A pécsi pincék állékony-ságának vizsgálata és biztosítása — The stability and supporting of the cellars of Pécs — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 27. 1981. pp. 35—43., ang., or. R.
- SZUZYOGH F.: lásd: KARAS Gy.
- SZUROVY G.: Szenhidrogénipar a Kínai Népköztársaságban — Erdőművelés in der Volksrepublik China — Föld és Ég XVIII. évf. 2. sz. 1983. pp. 50—53., 7 ábra
- SZUTOR L.: Geotechnikai eredetű típushibák az M-3 autópálya burkolatain — Standard errors of geotechnical origin on the pavements of the highway M-3 — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 30. 1983. pp. 77—86., 1 ábra, ang., or. R.
- TABA S.: Felszínmozgások vizsgálata Orfű térségében — Az ELGI 1982. Évi Jel. p. 86., ang., or. R.
- TABA S.: lásd: ALBU I.
- TABA S.: lásd: CSÖRGEI J.
- TABA S.: lásd: JÓSA E.
- TÁBORSZKI Gy.: lásd: MAJKUTH T.
- TAKÁCS E.: Reflexió a „felsőfokú geológusképzés időszzerű kérdései” című cikkre — Földt. Köz. 113. 1983. pp. 81—84
- TAKÁCS E.—NYERGES L.—PETHŐ G.: Adatok hazai bauxitok mágneses sajátságairól — Magyar Geofizika, XXIV. évf., 4. sz. 1983. 15 ábra, or., ang. R.
- TAKÁCS J.: A nemesopál színjátéka — Természet Világa 114. évf. 9. sz. 1983. pp. 414—415., 7 ábra
- TAMÁS F.: A szilikátok világa I. — Természet Világa 114. évf. 11. sz. 1983. pp. 487—490, 7 ábra
- TAMÁS F.: A szilikátok világa II. — Természet Világa 114. évf. 12. sz. 1983. pp. 565—567. 3 ábra
- TAMÁSY I.: A mecseki feketeköszén-bányászat fejlesztési perspektívái — Perspektiven für die Entwicklung der Steinkohlenförderung im Mecsek — Földt. Kut. XXVI. 2—3. 1983. pp. 15—20., 1 ábra
- TÁRCZY L.: lásd: KÁRMÁN PÉTERNÉ
- TARDY J.: Budapest természetvédelmi kérdései — Natural protectional problems of Budapest — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 28., 1982. pp. 137—149., ang., or. R.
- TARDY J.: lásd: KORDOS L.
- TATÁR ENIKŐ: lásd: SZABÓ Z. L.
- T. BÍRÓ KATALIN: Egykori exportcikkünk: az obszidián — Természet Világa 114. évf. 2. sz. 1983. pp. 80—82., 7 ábra
- T. BÍRÓ KATALIN—JÁRÓ MÁRTA: Ha írá-sunk némi derűt hozhatna — Természet Világa. 114. köt. 7. sz. 1983. pp. 329—331
- T. DOBOSI VIOLA: Óskori és római bányászat a Kárpát-medencében — Exploitation minière préhistorique et romaine dans le bassin des Carpathes — BKL Bányászat 116. 9. 1983. pp. 586—596., 8 ábra, 1 tábl., ang., or. fr. R.
- TEILHARD DE CHARDIN: lásd: NAGY I. Z.
- TELEGDI ROTH L.: lásd: JASRÓ S.
- TELEKI P.: lásd: RÓNAI A.
- TÍMÁR Z.: lásd: ALBU J.
- T. KOVÁCS G.: A nisziroszi kaldera — The caldera of Nisiro — Föld és Ég XVIII. évf. 6. sz. 1983. pp. 166—168., 9 ábra
- T. L.: Vulkáni veszély Kaliforniában — Természet Világa 114. évf. 1. sz. 1983. p. 26
- TOKODY L.: lásd: BIDLÓ G.
- TOMPA L.: A kavicsbányászat története Magyarországon — Die Geschichte der Schottergewinnung in Ungarn — Földt. Kut. XXV. 2. 1982. pp. 69—76., 1 ábra
- TORMÁSSY L.: lásd: RENDEKI Á.
- TORONYI K.: lásd: MÓRI J.
- TÖRÖK E.: Durva törmelékeny nyersanyagok feltárásának és hasznosításának tapasztalatai — Experiences of exploration and

- utilization of roughly detrital raw materials — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 28., 1982. pp. 161—175., 3 ábra, ang., or. R.
- TÖRÖK E.: Budapest mérnökgeológiai térképezése — Ingenieurgeologische Kartenaufnahme von Budapest — Földt. Kut. XXVI. 4. 1983. pp. 27—37., 11 ábra, 1 tábl.
- TÓTH A.—HONVÉD J.: Egy vízvédelmi feladat megoldása a recki mélyszinti kutatás során — Lösung eines Wasserschutzproblems bei der Tiefsohlen schürfung in Reesk — BKL Bányászat 115. 12. 1982. pp. 807—810., 4 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- TÓTH Á.: lásd: HAAS J.
- TÓTH B.: lásd: MEGYERI M.
- TÓTH Cs.: lásd: CSATHÓ B.
- TÓTH Cs.: lásd: HORNUNG P.
- TÓTH Cs.: lásd: SZABADVÁRY L.
- TÓTH E.: Az utak téli sózása és ennek hatása a környezetre — Winter salting of roads and its effect on the environment — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 30. 1983. pp. 115—123., ang., or. R.
- TÓTH E.: lásd: CSATHÓ B.
- TÓTH F.: A magyar szénhidrogén-kutatás 1938-ig, valamint a Magyar Olajipari Múzeum tevékenysége — A history of the exploration for hydrocarbons in Hungary and the activity of the Museum of the Hungarian Oil Industry — BKL Bányászat 115. 6. 1982. pp. 417—420., or., ném., ang., fr. R.
- TÓTH G.: Hatalmas karsztjelenségek a Pádis-fennsíkön — Mächtige Karsterscheinungen auf dem Pádis Plateau — Föld és Ég XVIII. évf. 12. sz. 1983. pp. 362—365., 8 ábra
- TÓTH Gy.: lásd: SIPOSS Z.
- TÓTH IMRÉNÉ: lásd: SCHEUER Gy.
- TÓTH IRÉN: lásd: KISS PIROSKA
- TÓTH J.: lásd: RUMPLER J.
- TÓTH K.—PÉNZES ILONA: Duzzadóképes vulkáni üvegnyersanyagok minősítése — Qualitätsprüfung blähungsfähiger vulkanischer Glasrohstoffe — Földt. Kut. XXV. 2. 1982. pp. 91—95., 2 ábra
- TÓTH L.: lásd: RENNER J.
- TÓTH M.: A termelési technika és az ásványvagyongazdálkodás — Die Produktionstechnik und die Mineralvorratswirtschaft — BKL Bányászat 115. 6. 1982. pp. 407—413., 4 ábra, or., ném., ang., fr. R.
- TÓTHNÉ NÉMETH ILDIKÓ—SCHEUER Gy.: Pécs építésföldtani térképezése — The building geological mapping of Pécs — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 27. 1981. pp. 23—33., 2 ábra, ang., or. R.
- TÖRÖS E.: lásd: BODOKY T.
- TULLNER T.: lásd: SÍKHEGYI F.
- ÚJFALUDI L.: lásd: KOVÁCS Gy.
- ÚJFALUSY A.: lásd: SZANYI A.
- VARGA Á.—MÓZES G.: Az M-5 autópálya földművének építése száraz finomszemű homokból — Construction of earthwork of M-5 highway from dry finegrained sand — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 30. 1983. pp. 107—114., ang., or. R.
- VARGA E.: lásd: SZANYI B.
- VARGA G.: lásd: ALBU I.
- VARGA Gy.: A Tírrén-tenger gyöngyszemei — Természet Világa 114. évf. 1. sz. 1983. pp. 35—36., 3 ábra
- VARGA Gy.: Megemlékezés ID. NOSZKY JENŐ születésének 100-ik évfordulójáról — Remembrance of JENŐ NOSZKY on the 100th anniversary of his birthday — Földt. Tudománytörténeti Évk. 1979. (8. sz.), 1981. pp. 211—215., ang. R.
- VARGA I.: Fiatal mozgások szerepe a Pannon-medence kialakulásában — The role of young tectonic movements in the development of the Pannonian basin. — Földt. Kut. XXV. 1. 1982. pp. 50—52., 6 ábra
- VARGA I.: lásd: LUKÁCS ZNÉ
- VARGA I.: lásd: RUMPLER J.
- VARGA P.: Earth Tides (Hungarian national IAG Report 1972—1982) — Report of the Hungarian National Committee of IUGG for the XVIIIth General Assembly, Hamburg 1983. pp. 23—27., 1 ábra, Sopron
- VARGA P.: Stresses within the Earth generated by external forces — Conseil de l'Europe, Journées Luxembourgeoises de Géodynamique, 53ème session, 1983, Comptes Rendus, pp. 53—59., 2 ábra, Bruxelles
- VARGA P.: Connection between lunisolar and loading effects and the outbreak of earthquakes — Proc. of the Ninth International Symposium on Earth Tides (New York, 1981. aug.), pp. 663—668., 3 ábra, 1 tábl., E. Schweizerbartsche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart
- VARGA P.: Potential free love numbers — Manuscripta Geodetica, Vol. 8. 1983. pp. 85—91., 1 tábl., ang., R. Kremers Verlag, Sindelfingen
- VARGA P.: Geodinamikai vizsgálatok — Geodynamic investigations — Az ELGI 1982. Évi Jel., pp. 158—159; 237—238; 314—316., ang., or. R.
- VARGA P.: lásd: BALDI T.
- VARGA P.: lásd: DITTFELD, H.—J.
- VARGA P.: lásd: KECSKEMÉTI T.

- VARGA P.: lásd: LICHTENEGGER H.
 VASS I.: lásd: CSATH B.
 VASTAGH G.: Hozzászólás BENKE I. telkibányai cikkéhez — BKL Bányászat 116. 2. 1983. p. 134
 VASTAGH G.: Hozzászólás Dr. KÖVESS Gy.—SZENCI Gy.: Adatok a dömösi szénbányászat történetéhez c. cikkhez — BKL Bányászat 117. 2. 1984. pp. 124—125
 VASTI, K.: lásd: CSONGRÁDI J.
 VECKINGER L.: lásd: GERBER P.
 VÉGH S.: Peru földtana, ásványi nyersanyagai és bányászata — MÁFI. Bp. GEOLNFORM Szemle. 1983. pp. 1—55., 3 ábra, 1 térképmell.
 VÉGH S.: Venezuela földtana, ásványi nyersanyagai és bányászata — MÁFI Bp. Prodinform különkiadvány. 1983. pp. 1—34., 2 ábra
 VÉGH S.: lásd: SÁG L.
 VÉGH-NEUBRANDT E.: lásd: BALOGH K.
 VELJOVIČ, D.: lásd: MÁRTON EMŐ
 VERBŐCI J.: Bányageofizikai tevékenység a Mecseki Szénbányáknál — Montangeophysikalische Tätigkeiten in den Mecseker Kohlenbergwerken — Földt. Kut. XXVI. 2—3. 1983. pp. 23—24
 VERŐ L.: lásd: ALBU I.
 VERŐ L.: lásd: CSÖRGEI J.
 VÉRTES MÁRIA: Környezetvédelmi szempontok figyelembevétele az M-1-es autópálya nyomvonal kijelölésénél — The marking of the aspects of the environmental protection of the line of the motorway N^o — M 1. — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 29. 1982. pp. 79—87., ang., or. R.
 VETŐ I.: lásd: IHAROSNÉ LACZÓ ILONA
 VETŐ I.: lásd: WEIN-BRUKNER A.
 VETŐNÉ ÁKOS ÉVA: lásd: CSILLAGNÉ TEP-LÁNSZKY ERIKA
 VETŐNÉ ÁKOS ÉVA: lásd: KOVÁCS S.
 VIDA T.: NIELS STENSEN 1669. évi tanulmányútja az észak-magyarországi bányavárosokban — Voyage d'étude de NIELS STENSEN dans les villes minières de la Hongrie du Nord en 1669 — BKL Bányászat 116. 9. 1983. pp. 613—616., ang., ném., or., fr. R.
 VINCZE L.—BÁTAI J.: Üregkutatás geofizikai módszerrel — Cavity prospecting by geophysical method — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 27. 1981. pp. 59—67., 4 ábra, ang., or. R.
 VINOGRADOV, V.: lásd: BALLA Z.
 VIRÁGH K.—ZSIDAY GALGÓCZY B.—DRAVECZ J.—RÓZSÁS F.: Ércparaméterek geostatistikai becsülésének néhány tapasztalata a Mecseki Ércbányászati Váll.nál — Einige Erfahrungen der geostatistischen Auswertung der Erzparameter beim Mecseker Unternehmen für Erzbergbau; — Földt. Kut. XXVI. 1. 1982. pp. 32—38., 4 ábra
 VIRÁGH K.: lásd: MIKOLAY I.
 VISONÁ, D.: lásd: LELEKES-FELVÁRI Gy.
 VITÁLIS Gy.: Földtani és vízföldtani megfigyelések az algériai Sott-fennsíkon — Geological and hydrogeological observations on the Hauts Plateaux in Algeria — Hidr. Közl. 63. 10. 1983. pp. 469—476., 14 ábra, ang., ném., R.
 VITÁLIS Gy.: Hydrological implication of the geological block diagram of the Transdanubian Central Mountains — Acta Geol. Acad. Sci. Hung. 25. 1982. 3—4. sz. (1983.) pp. 421—427., 2 ábra
 VITÁLIS Gy.—HEGYINÉ PAKÓ JÚLIA: Homokkutatás gazdaságföldtani lehetőségei a Hejőcsabai Cementgyár részére — Die ökonomischgeologischen Möglichkeiten der Sandforschung für das Zementwerk Hejőcsaba — Építőanyag. XXXV. évf. 8. sz. 1983. pp. 297—301., 2 ábra, 1 tábl., ang., ném., or. R.
 VITÁLIS Gy.: lásd: CSÓKÁS J.
 VITÁLIS I.: lásd: ROZNAI I.
 VITÁLISNÉ ZILAHY LÍDIA: Monor vízszézi lehetőségei — Hidr. Tájékoztató 1983. ápr. pp. 24—26., 2 ábra
 VITÉZ S.: Regionális rendszerek előkészítése és tervezése — Hidr. Tájékoztató 1983. ápr. pp. 17—18
 VIZI ZOLTÁNNÉ: Az M-3 autópálya tervezésével kapcsolatos mérnökgeológiai tapasztalatok — Engineering geological experiences concerning planning of the highway M-3 — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 30. 1983. pp. 35—45., 3 ábra, ang., or. R.
 VIZY B.: lásd: BÁRDOSSY A.
 VOGL MÁRIA—PANTÓ Gy.: Geochemistry of the young alkaline basaltic volcanism in Hungary — In: AUGUSTITHIS, S. S. (editor): The significance of trace elements in solving petrogenetic problems and controversies. Theophrastus Publications S. A., Athens, 1983., pp. 223—256. 4 ábra és 8 tábl.
 VÖLGYESI I.: A vízvezető rétegek anizotrópiája. Az anizotrópia tényező mérése — Anisotropy of aquifers. The measurement of anisotropy ratio — Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review) 29. 1982. pp. 203—217., 8 ábra, ang., or. R.
 VÖLGYI L.: lásd: HAJDÚ D.
 VÖRÖS A.: A bakonyi pliensbachi brachiopoda fauna a rétegtani értékelése — Stratigraphic evaluation of the Pliensbachian brachiopod fauna of the Bakony Mts. (Hungary) — Földt. Közl., 112. 1982. pp. 351—361., 5 ábra, 2 tábl., ang. R.
 VÖRÖS A.: The Pliensbachian brachiopods of the Bakony Mts. (Hungary): a stra-

- tigraphical study — *Fragm. Min. et Pal.* 11. Budapest, 1983. pp. 29–39., 4 ábra, 1 tábl.
- VÖRÖS A.: Some new genera of *Brachiopoda* from the Mediterranean Jurassic — *Annls hist.-nat. Mus. natn. Hung.*, 75. 1983. pp. 5–25., 21 ábra
- VÖRÖS I.: lásd: BÁCSKAY ERZSÉBET
- WAGNER Zs.: lásd: BÁLINT P.
- WALLNER Á.: Felszínközeli kavicsréteg kimutatása és vastagságának meghatározása geofizikai módszerekkel Kapuvár környékén — Tracing of near-surface gravel layers and the estimation of their thickness by geophysical methods near Kapuvár — *Mérnökgeol. Szemle (Engineering Geol. Review)* 29. 1982. pp. 191–202. 9 ábra, 2 tábl., ang., or. R.
- WALLNER Á.: lásd: ADÁM A.
- WÉBER B.: A thorium területi eloszlása az Északi-középhegységben (légi gamma-spektrometriai mérések alapján) — Areal distribution of thorium in the North Hungarian Highland Range in the light of gammaspectrometric results — *Földt. Közl.* 113. 1983. pp. 197–206., 6 ábra, ang. R.
- WEIN-BRUKNER A. — ERŐSS-KISS K. — BEZEGH A.: Geochemical evaluation of IR spectra of asphaltenes extracted from rocks — *Spectrochimica Acta, Part B: Atomic. sp. Vol. 38B.* Pergamon Press. Oxford. 1983. 358 pp.
- WEIN-BRUKNER A. — VETŐ I.: Extracts from the Open and Closed Pores of an Upper Triassic Sequence from W. Hungary: a Contribution to Studies of Primary Migration — *Advances in Organic Geochemistry.* 1981. J. Wiley and Sons Ltd. Chichester. 1983. pp. 175–182., 7 ábra
- WIEGAND GY. Az energetika helyzete — The situation of energetics — *Föld és Ég* XVIII. évf. 1. sz. 1983. pp. 9–13., 6 ábra, 1 tábl.
- WINTER J.: lásd: MOLNÁR GY.
- ZELENKA T.: 50 éve hunyt el PÁLFY MÓRICZ — M. PÁLFY died 50 years ago — *Földt. Tudománytörténeti Évk.* 1979. (8. sz.), 1981. pp. 217–223., ang. R.
- ZELENKA T. — BAKSA Cs. — BALLA Z. — FÖLDESSY J. — FÖLDESSY JÁRÁNYI KLÁRA: Mezozoos ősföldrajzi határ-e a Darnó vonal? — Is the Darnó line a palaeogeographic boundary of Mesozoic age? — *Földt. Közl.* 113. 1983. pp. 27–37., 7 ábra, ang. R.
- ZELENA T. — BAKSA Cs. — BALLA Z. — FÖLDESSY J. — FÖLDESSY JÁRÁNYI KLÁRA: The role of the Darnó line in the basement structure of north-eastern Hungary — *Geol. Zborn., Geol. Carp., Bratislava*, 1983. 34. l., pp. 53–69., 7 ábra
- ZENTAI P. — BERTALAN ÉVA: Standard kőzetmintáink minősítése és tartósságuk vizsgálata — A XVIII. Dunántúli Analtikai Konferencia Előadásai, Pécs, 1983. MKE. p. 5.
- ZENTAY T.: A meszes altalajterítés alkalmazásának lehetőségei a szikes talajok javításában — MTA Debreceni Akad. Biz. Mezőgazd. Szakbizottsága és a Szolnok Megyei Tanács V. B. különkiadványa. DATE Kutatóintézete, Karcag. 1982. pp. 33–40
- ZERGI I.: lásd: FÜST A.
- ZERGINÉ SAVANYÚ KATALIN: A Nemzetközi Bányavíz Szövetség (IMWA) I. kongresszusa (Budapest, 1982. ápr. 19–24.) — *Hidr. Tájékoztató* 1983. ápr. pp. 51–52
- ZILAHY-SEBESS L.: lásd: STEINER, F.
- ZILAHY-SEBESS L. IFJ.: lásd: KARAS GY.
- ZÓLÓMY M. — FODOR B.: A mélyművelés bauxitbányászati termelési veszteség optimumának számítási rendszere — System der Berechnung des Optimums des Verlustes an Bauxitförderung bei Untertageabbau — *Földt. Kut.* XXVI. 1. 1983. pp. 20–26, 8 ábra
- ZSÁMBOK I.: lásd: PENTELENYI L.
- ZSÁMBOKI L. (szerk.): A selmeci Bányászati és Erdészeti Akadémia oktatóinak rövid életrajza és szakirodalmi munkássága 1735–1918 — A miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem és a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem kiadása, 1983. pp. 1–370
- ZSÁMBOKI L.: lásd: CSÍKY G.
- ZSENGELLÉR G.: lásd: DOBOSI I.
- ZSIDAY GALGÓCZY B.: lásd: MIKOLAY I.
- ZSIDAY GALGÓCZY B.: lásd: VIRÁGH K.
- ZSIGMONDY V.: lásd: CSATH B.
- ZSIGMONDY V.: lásd: DOBOS IRMA
- ZSÍROS T.: lásd: BISZTRICSÁNY E.

A szerzők által beküldött anyag alapján összeállította: DR. KASZAP ANDRÁS

(folytatás a 424. oldalról)

Személyi hírek

Kiegészítés az 1982. évi főtítkári beszámolóhoz (1983. III. 16., Földtani Közöny 113. 4. pp. 289–296): A Magyar Tudományos Akadémia elnöksége DR. DANK Vikornak, Társulatunk elnökének, az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt főgeológusának az Akadémia 25 000 forintos díját ítélte oda a szénhidrogén-prognózisok és az ipari kutatások alapjául szolgáló tudományosan megalapozott, korszerű mélyföldtani és kőolajföldtani modell megalkotásáért.

Az Akadémia elnöke a díjat az MTA 1982. évi közgyűlésén adta át.

DR. GREGUSS Pál, a szegedi József Attila Tudományegyetem növényteni tanzéknék több évtizeden át volt professzora, a biológiai tudományok doktora, az egyetem díszdoktora, a Magyar Természet-tudományi, a Magyar Biológiai, az Indiai Paleontológiai, a Nemzetközi Morfológiai, a Német Botanikai és a Nemzetközi Faanatómiai Társulatok tiszteleti tagja, a Magyar Népközársaság Zászlórendje, a Munka Érdemrend és a Kossuth-díj kitüntetettje 1984. március 23-án, 95. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása április 16-án, 11 óraker a szegedi egyetem központi épületének előcsarnokában volt.

PESTY László: A víz szerepe a kőzetüvegek kristályosodási folyamataiban c. kandidátusi értekezésének nyilvános vitája 1984. IV. 12-én de. 10^h-kor volt az Akadémia kistermében. Az értekezést opponensei KUBOVICS Imre Dr. Sc. és MÁTYÁS Ernő kandidátus voltak.

SZALAY Árpád: A rekonstrukciós szemléletű földtani kutatás lehetőségei a szénhidrogén perspektívák előrejelzésében a DK-alföldi neogén sülyedékek területén c. kandidátusi értekezésének nyilvános vitája 1984. IV. 24-én de. 10^h-kor volt az Akadémia nagytermében.

SZENDREI Géza: Gyakori alföldi talajfőtípusok, elsősorban szikes talajok mikromorfológiája és annak anyagforgalmi és talajgenetikai vonatkozásai c. kandidátusi értekezésének nyilvános vitája 1984. IV. 25-én de. 10^h-kor volt az Akadémia kistermében. Az értekezést opponensei HARGITAI László, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa és FILEP György, a mezőgazd. tud. doktora voltak.

MÁRTON Péter geofizikus, a műszaki tudomány kandidátusa, az Eötvös L. Tudományegyetem Geofizikai Tanszéknék docense és MÁRTON PÉTERNÉ szül. SZALAY EMÖKE geológus, a M. Áll. Eötvös L. Geofizikai Intézet tudományok főmunkatársa *megosztva* akadémiai díjat kaptak az MTA 144. közgyűlésén, a kőzetek paleomágneses tulajdonságainak meghatározására kidolgozott eljárásért, a mérésekhez szükséges műszercsoport kialakításáért; az így nyert és feldolgozott adatok eredményes — nemzetközileg is elismert — felhasználásáért összetett tektonikai szerkezetek meghatározására, magnetosztratigráfiai azonosításokra, ezek nemzetközi korrelációjára földtani és erőforrás-kutatási feladatokhoz.

Felolvasó ülés a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében 1984. III. 30-án

Délelött negyed tizenegykor Nyikolaj K. BAJBAKOV, a Szovjetunió minisztertanácsának elnökhelyettese, az állami tervbizottság elnöke tartott előadást. A vendéget SZENTÁGOTHAJ János, az Akadémia elnöke üdvözölte. Az előadás címe: A kőolaj és szénhidrogén kitermelés fejlesztésének fő irányai volt, de a több, mint kétórás előadás jóval tágabb témakört fogott át.

Mint a Kölesönös Gazdasági Segítség Tanácsa tervbizottságának vezetője Ny. K. BAJBAKOV már több napja Budapestre érkezett. Tárgyalt az Orsz. Terhivatásban, továbbá vezető párt- és állami szervek képviselivel. Ittartózkodásának célja az volt,

hogy aláírják a szovjet–magyar együttműködési szerződést az 1986–1990. évekre. Ebben szerepelnek közös vállalatok alapításának lehetőségei, a takarékoság különféle formái és a hazai szénhidrogén termelés fokozása. A Szovjetunió fejlesztésében is az egyik fontos ágazat az energetikai program és annak végrehajtása az 1981–1985. közötti XI. ötéves tervben. Megállapítható, hogy a fejlődés megfelel a 26. pártkongresszus előírásainak: a nemzeti jövedelem 17–18 százalékos növekedése mellett a reálbérek 13–14%-kal növekedtek. Teljesítették a lakásépítési tervet is s ez 50 millió embert érintett. A másik nagy

program az élelmiszeripari, amely az energiaprogrammal együtt az összes szovjet beruházások 50%-át köti le. Sajnos, a mezőgazdaságban elért növekedés 1983-ban csak 5% volt, ami a kedvezőtlen éghajlati viszonyoknak és 1983. különösen száraz nyarának volt betudható.

A Szovjetunióban is előtérbe került az a szemlélet, amely alapján az energia ellátást nem csak az új előfordulások felfedezésére alapozzák, hanem megvalósítják a regionális fűtőanyag-hasznosítást, azaz a kutatáson túlmenően a takarékosagra is súlyt helyeznek. A Szovjetunióban is véget ért az olcsó kőolaj korszaka, és itt is a meglevő telepek nagyobb fokú leművelése kerül egyre inkább előtérbe. Erőteljesen fejlesztik az atomenergiából nyerhető elektromos energia termelését és az egyéb (nap-, szélenergia, organikus energia) lehetőségek kihasználását. Egymillió kW atomenergia két millió tonna szénhidrogén megtakarítását jelentheti, ezért ezt a szektort tovább növelik, úgy, hogy a ma 20 milliós teljesítmény 1985 után 220 milliárd kWh-ra növeledő. A tervek szerint a szocialista országok is bekapcsolódnak ebbe a programba. Reaktort gyárt a Szovjetunió és Csehszlovákia, a többi ország kiegészítő berendezések előállításával járul hozzá a programhoz. Sajnos, vannak időbeli eltolódások és csúszások az építésben ma is. A tervek szerint urán helyett urán-hulladékok is felhasználhatók. Az urán-hasznosítás csak 2–3%-os, ezért a gyorsító neutronos erőműveket forszírozzák, amelyek amannál eredményesebbek. Mangizlak gyorsító neutronos reaktorait a Kaspi-tenger vizéből édesvíz előállítására használják: 120–130 ezer m³/nap édesvizet állítanak elő.

A gázipar sokoldalú fejlesztése azt jelenti, hogy nemcsak a kutatást, de a termelést és a felhasználást is korszerűsítik. Fokozzák a gáznak motorüzemanyagkénti felhasználását. 1946-ban a Szovjetunióban 12 millió tonna olajat termeltek ki és a gáztermelés 3 milliárd köbméter volt. 1984-ben az olajtermelés 624 millió t volt és 578 milliárd m³ gázt termeltek. Az óriási növekedés nem járt együtt a racionális műveléssel és a takarékos felhasználással. A beruházások 90%-át, sőt 95%-át fogják a termelés szintentartására fordítani, ami 60–70 milliárd rubelt jelent. Ez igen nagy feladatokat ró mind a kutatókra, mind a termelőkre. A kutatók a kedvezőtlenebb éghajlati körülmények és a komplikáltabb, nehezebb geológiai viszonyok területére kényszerülnek, a termelőknék pedig mind nagyobb hányadot kell kitermelniük a geológiai készletekből.

A Kaspi-tenger medencéjében pl. a nagy mélységek bonyolult földtani viszo-

nyokkal járnak együtt: nagy a nyomás, vastagok a képződmények és nagy a kén-tartalom. Asztrahányban 3500 m mélységben, új, nagy lelőhelyen, 3 billió m³ gázt találtak, amelynek fele szénhidrogén, negyede kénhidrogén és 20%-a CO₂; ehhez komoly tisztító berendezések szükségesek. Az arányokra jellemző, hogy évi 46–48 Gm³ gázt termelnek és boccsátanak a Szovjuz gázvezeték-rendszerbe.

Ny. K. BAJBAKOV a közelmúltban, tervhivatali munkatársaival, látogatást tett Nyugat-Szibériában. Ez a terület ma a Szovjetunió kőolajtermelésének 60%-át, a földgázának 51%-át adja. 14 000 km-t utaztak repülőgépen, 46 alkalommal szálltak fel és le, míg ezt a hatalmas területet áttekintették. Különösen a termelési kihozatal helyzetét vizsgálták. Hatalmas kőolaj és földgáz készletek találhatók ezen a területen, de rendkívül nagy beruházások szükségesek a gazdaságos kitermeléséhez. A szovjet geológusok szerint a potenciális készleteknek mintegy 25–26%-át ismerték meg és földtani szerkezetből mintegy 130 előfordulás ismeretes. Megállapították, hogy a szovjet geológusok többet foglalkoztak az elmúlt időben az ismert előfordulásokkal, mintsem hogy az új területekre helyezték volna a hangsúlyt. A látogatás nyomán határozat született arról, hogy a fűtőberendezéseket új, fűrásal még meg nem kutatott területekre viszik, fokozzák a geofizikai csoportok hatékonyságát, és ezeket új, részben az Egyesült Államokból vásárolt műszerekkel, berendezésekkel látják el. Sajnos, a hazai gyártást tekintve, nem elegendő a rendelkezésre álló geofizikai műszer és berendezés Nyugat-Szibériában. Ez a hatalmas terület észak–déli irányban mintegy 1200 km hosszú és nyugat–keleti irányban 500–800 km széles. Sok rajta még a fehér folt, nagy munka vár még a kutatókra. *Ehhez a szocialista országok segítségét is várják.* Fokozni kell a kutatási tevékenységet. Intenzifikálni kell a fűrési munkálatokat. Forszírozni kell a hozamcsökkenések megakadályozását. Szamotlor kőolajmező a negyedik legnagyobb a világon. Készlete 3 milliárd tonna. 150 millió t/év kőolajtermelés folyik itt, de a kitermelt mennyiség csökkenőben van, ezért új lelőhelyeket kell keresni. A meglevőn pedig a kihozatali hányadost másod-harmadlagos termelési módszerekkel növelni kell. Egész Nyugat-Szibéria 370 millió tonna kőolajat adott 1983-ban. Egymillió munkás dolgozott ezen a területen és olyan nagyvárosok létesültek, mint Szurgut. Urengoj 280 Gm³ földgázt termelt 1983-ban. A kutatók, sajnos, egyre inkább a mostoha sarkvidéki övezet felé tolnak el, ami nehezíti, lassítja és drá-

gítja ezt a munkát. *Ezért is nem növelhető a baráti országokba irányuló kőolajszállítók.*

Ma már ki kell mondani, hogy a gáz egyenértékű az olajjal. Maga is azért van itt most Magyarországon, hogy megállapodjanak abban, mit kellene közös erővel tenni, hogy a gáz hasznosítása minél inkább előtérbe kerüljön. A Szovjetunióban azt tervezik, hogy egymillió ZIL-teherautót átállítanak gázüzemre és ugyanezt tervezik a traktorokkal is a közeljövőben. Már a benzínről dízelüzemre való átállás is 25–30% megtakarítást jelent. A gorkij autógyárban fokozzák a Diesel-motorok gyártását.

A kőolajat alaposabban kell feldolgozni. Jelenleg 50% a fehéráru kizohozatal, amit a katalitikus krakk módszerrel 75%-ra szándékoznak növelni. 12–13 Mt kőolaj feldolgozása során 5–7 Mt benzint nyernek. A gáz felhasználása a dieselelőéésnél is rentábilisabb. A sűrített gázt a Szovjetunióban először 1948–49-ben hasznosították. Használatban voltak olyan gázgenerátorok is, amelyek fából állították elő a 4000 kalóriás gázt. Ismerték a németeknek azt a technológiáját, amely a szénből állított elő folyékony üzemanyagot. Később, a második világháborút követően, újra előtérbe került a gáz hasznosítási lehetősége, de immár a 8500 kalóriás földgázé.

Nyugat-Európában — főleg Olaszországban, Hollandiában, a Németországi Szöv. Köztársaságban — több százézer gépkocsi működik gázzal. Példamutató ez és ő javasolni fogja, hogy a szocialista országokban is meg kell ezt szervezni. Május elején lesz egy konferencia, amely akcióprogramot hirdet az ilyen berendezések gyártására. A Német Dem. Köztársaság ennek a programnak a keretében kompresszorokat gyárt. Előreláthatólag 1 t benzín 200 rubelnek vehető. Moszkvában mintegy 13 000 gépkocsi működik pb-gázzal, mert ez könnyebben használható és kezelhető, mint a sűrített gáz. De foglaloznak a gáz, a metán cseppfolyósításával, amelyet — 162 °C hőmérsékletre hűtve, vagonokban szállítanak. A sűrített gázt először teherautókon szándékoznak alkalmazni, ahol egy töltés mintegy 400 km futást tesz lehetővé. A tartályok súlya 500 kg körüli. A gáz felhasználásával a környezetvédelem szempontjából javul a gépkocsi paramétere, csökken a kenőanyag fogyasztás. A világon mintegy 32 Mt cseppfolyós gáz állítanak elő, főleg Algériában és Indonéziában, és ezt exportálják, többek között Japánba is (10 millió tonnát). Örményországban kezdtek hozzá egy ilyen tároló építéséhez. Fontos ez azért is, mert ebből a cseppfolyós gázból metanol is

gyártható, ami ugyancsak 5000 kalória fűtőértékű, de 5%-ban a benzinhoz keverhető, sőt felületaktív anyagok alkalmazásával 9–15%-ig keverhető benzinnel. Ez a Szovjetunióban önmagában is 4 Mt benzín megtakarítását jelenti. Fontos a gáz a műtrágyák előállításánál is. A gáztermelés és felhasználás intenzifikálását alternatív fűtőanyag felhasználási program keretében tovább fejlesztik.

A kőolajkihozatal növelése nagyon fontos minden országnak. A Szovjetunió 1976-tól az első helyet foglalja el a világon olajtermelésben. 1979-ben a Szovjetunióban 570 Mt kőolajat termeltek ki, ugyanakkor az Egyesült Államokban 513 Mt-t. A Szovjetunióban az olajkutat száma 1/8-a annak, ami az Egyesült Államokban van, mert ott aktív másodlagos termelés folyik, amihez vízbesajtoló kutak kellene, és ott a kisebb hozamokat is megbecsülik. A Szovjetunióban kezdetben sok vita volt a vízvisszasajtolás módszerének bevezetéséről, mert a konzervatív szemlélet helytelenítette a viznek, mint idegen anyagnak a besajtolását olajkinyerés végett. Azóta persze változott a helyzet és a vízvisszasajtolás vezető szerepet játszik. A termelés 90%-a vízvisszasajtolással is alkalmazó területéről származik. Kontúr és területi viz-elárasztást alkalmaznak Tatáriában és Baszkíriában.

A romaskinói területen a kontúron kívüli elárasztás különösebb eredményt nem adott. Ekkor KRILOV és MIRCSINK akadémikusok s mások rámutattak arra, hogy közvetlenül a réteget sajtoló vízzel kell a művelési rendszereket kialakítani. Ma már széles körben elterjedt a vízvisszasajtolás, amelyet másodlagos termelési módszernek is neveznek.

Harmadlagos módszernek nevezik azokat a termelési rendszereket, amikor felületaktív anyagokat és vizet sajtolnak be a kontúron belül, vagy a kontúron kívül (az olajtestbe, ill. az olaj-víz határon kívül), de ide sorolják a termikus módszereket is. Az Egyesült Államokban az előfordulások produktumából mintegy 50%-ot vízelárasztásos és termikus műveléssel bányászott területekről kapnak, és a kizohozatali hányados 44–45%-ot is elérhet. A Szovjetunióban mintegy 10 éve volt ez 50% is, de a viszkózus kőolajok és a komplikált geológiai viszonyok miatt csökkent a kizohozatal. Az Egyesült Államokban jelenleg 33–34% az átlagos kizohozatali hányad. Terjednek a termikus módszerek és ez a nehéz olajoknál nagy lehetőség a kizohozatali százalékok további növelésére. Ny. K. BAJBAKOV már 20 évvel ezelőtt miniszter volt, és most megállapíthatja, hogy azóta lényegesen nem nőtt a kizohozatal, mert

mindig új lelőhelyeket találtak. Nagy lelőhelyeket: a második, majd a harmadik Baku elnevezésű területeket, és nem fordítottak kellő gondot a kihozatali hányadok érdembeli növelésére. Most meg kell állapítani, hogy ez igen nagy mulasztás volt.

Az előadó Bakuban született és gyermekkorát azokon a területeken töltötte, ahol abban az időben nem volt kőolaj. Később, a nagy kőolajtelepek felfedezésével, napi 400–500 tonnát termelnek kutak is voltak. Ugyanezen a területen később, 1938-ban, a tröszt főmérnöke volt. Jelen volt, a második Baku feltárásánál, a kurbisevi, a baskíriai, a tatáriai és a Perm tartománybeli szénhidrogén lelőhelyek feltárásánál. Később Moszkvában népbiztos volt és 1940-től az egész kőolajiparral foglalkozott. Most, annyi tapasztalat birtokában, sajnálkozva állapítja meg, hogy ezekből a hatalmas lelőhelyekből csak igen kevés kőolajat hoznak felszínre és igen sok marad vissza a földben. Míg a szénnél, ércnél 60–90% a kihozatal, a kőolajnál ez átlagban 30% csupán. Havazani, az első olyan terület, ahol szulföldjén olajat találtak, már nem termel. Javasolták a termikus módszerek bevezetését.

Nojariszka a Komi autonóm köztársaságnak van, s itt 200 Mt földtani vagyon volt, amiből mindössze 3% volt a kihozatal. Mintegy 6 Mt készlet kitermelése után 194 Mt kőolajat otthagytak. Később bányaműveléssel próbálkoztak a 25 m vastag, viszkózus olajjal átitatott homokkő összletben. Ekkor mintegy 400 000 t/év termelést értek el, majd vágatból alulról felfelé fúrtak, és gravitációs módszerrel 7%-al növelték a kihozatalt. Ezt követően javasolták a gőzbesajtolást, 160–170 °C hőmérsékletű gőzzel, és ezzel 43% kihozatalt értek el, és mintegy 80 Mt kőolajat termelnek ki gőz és felületaktív anyagok besajtolásával. Bakuban, a jariki lelőhelyen, égési göcöt alakítottak ki. Ezáltal gáz képződött és újra megindult a már leművelt lelőhelyen a termelés. A már leírt kutak újra működni kezdtek. Egy besajtoló kút 9 kutat táplált és 5–25 t/nap termelést értek el kutanként, 40 működő és 9 levegővisszasajtoló kúttal. A kihozatal 80–85%-os, a készlet 15%-a pedig elég. Ez tehát a leghatékonyabb módszer. Kintyák Kazahsztánban, Űzeniben, Szahalinon, Garzsanban 10 lelőhelyen folytatnak ilyen termikus művelést, és évi 3,2 millió tonna olajat nyernek. Ennek fele termikus, fele víz + felületaktív hatásnak tudható be. 1990-re 20–25 Mt/év, majd később, a tervek szerint, 40 Mt/év olaj nyerhető ki e módszerek elterjesztésével. Jarikban I t olaj önköltsége 34–35 rubel (a világgiacon 140–144 rubel).

Kemikáliákkal a kihozatal kétszerese lehet a szabadon kifolyó termelésnek. EMÁNUEL és SZEMJONOV akadémikusok a bakteriológiai módszerekben is lehetőségeket látnak. A Szovjetunióban minden lehetőséget meg kell ragadni a kőolajtermelés növelésére, mert a kőolaj igen fontos exportcikk, és a gáz is fontos valutáhozó nyersanyag. A valutára pedig nagy szükségük van, hiszen élelmiszerből nem önelátóak. Magyarországon pl. évente 1,5 t gabona jut egy főre, ami természetesen annyit jelent, hogy Magyarországon igen intenzív állattenyésztést is lehet folytatni, és a nép élelmezése is bőven biztosított. Klimatikus okokból a Szovjetunióban 700–800 kg gabona jut egy főre, ez pedig azt jelenti, hogy az állattenyésztés nem aktivizálható a szükségnek megfelelően, sőt száraz években 40–50 Mt/év behozatalra szorulnak. Mindenképpen meg kell oldaniuk a lakosság élelmiszereivel való ellátását. Éppen ezért a szőja helyettesítésére megkezdik a szénhidrogén alapú fehérjék gyártását, a paraffin alapon történő fehérje előállítás és alkalmazás technológiájával. Korábban voltak viták KOSZGIN akkori miniszterelnökkel ezeknek negatív hatásairól, amelyekről a miniszterelnök tartott. A 10 éve folyó kísérletek alatt azonban káros hatás nem volt kimutatható. Ez nagy jelentőségű, mert 1 t paraffinból 800 kg, 62% proteint tartalmazó, vitaminos fehérje állítható elő. 700 000 t/év előállítása lehetséges, és ennek paraméterei csaknem azonosak a szőjéval. Egy tonna ilyen anyagból 1 t sertéshús állítható elő. A paraffint gázzal metanollá alakítják, és a lizin-gyártást is megszervezik. Egy tonna lizin előállításához 700 m³ földgáz szükséges. Kereken 2 t gázból 1 t vitaminos fehérjét lehet előállítani. A továbbiakban száz-ezer tonna kapacitású üzemek felépítését tervezik. Ha érdeklődés mutatkozik, a Szovjetunió hajlandó átadni a dokumentációt és a gyár építését is vállalja. Ilyen együttműködés van már Finnországgal, ahol is a termelés 80%-át a Szovjetunió kapja a beruházás törlesztésének lezárultáig.

Az előadó KAPOLYI László ipari miniszternek a termikus szénhidrogén kitermelési eljárások fejlesztésével kapcsolatos dokumentációkat adott át, mert a jelenlegi 33%-os átlagos kihozatal igen alacsony. Tervebe vették a magyar és a szovjet tudományos akadémiák között olyan együttműködés kialakítását, amely az olajkihozatal növelését célozza. A Szovjetunióban létrehozhatnak egy akadémiai kőolajipari intézetet. A munkába valamennyi akadémiai intézetet be akarják vonni és feltölteni az intézetet megfelelő emberekkel. Az intéz-

mény feladata a tudomány és a gyakorlat összekovácsolása lesz a kőolajkihozatal fokozása érdekében.

NY. K. BAJBAKOV magyarországi tartózkodása is ismételtlen bebizonyította, hogy jó, ha a szerződő felek, az országok képviselői gyakrabban találkoznak. Így van ez a vállalatok esetében is, ahol a találkozók után mindig születik valami új. Erre pedig most nagy szüksége van nemcsak a Szovjetunióknak, hanem valamennyi szocialista országnak. Hiszen a szénhidrogén iránti igények változatlanul növekednek, s kielégítésük egyre nehezebbé válik. Az előadó reméli, hogy ezzel az előadással a magyar szakemberekben olyan gondola-

tokat sikerült ébreszteni, amelyek elősegítik a kihozatal növelése érdekében teendő intézkedések meggyorsítását és hatékonyságuk növelését.

Végezetül NY. K. BAJBAKOV megköszönte a meghívást s hogy módja volt a Magyar Tudományos Akadémián előadást tartani. Megköszönte a dísztermet megtöltő hallgatóság megjelenését és figyelmét, és a magyar energiagazdálkodás terén működő valamennyi szakembernek sok sikert — és ahogy nálunk mondani szokás — szibériai egészséget és kaukázusi hosszú életet kívánt.

DR. DANK Viktor

Jubilált a Társulat Dél-dunántúli Területi Szervezete

A fennállásának 25. évfordulóját ünneplő Dél-dunántúli Területi Szervezet 1984. március 2-án tartotta jubileumi ülését a Mecseki Ércbányászati Vállalat pécsi központjában. Az ülés témája a Délkelet-Dunántúli földtani modellje, a régió földtani ismereteinek fejlődése, szerepe a természeti erőforrások kiaknázásában, további kutatásában volt.

A Dél-Dunántúl természeti erőforrásai hazánk földjének nagy természeti értékeit képviselik. Kutatásuk, feltárásuk, kitermelésük a geológus, geofizikus, fűrés és bányász szakemberek együttes feladata. Eredményes kutatást ugyanis csak az általános földtani viszonyok alapos ismeretében lehet tervezni, elvégezni és megvalósítani. Ezen a téren a közeljövőben jelentős előrehala-

1. ábra. SOMSSICH LÁSZLÓNÉ geológus (MSZMP Baranya megyei VB) a vezető előadást tartja: A földtani háttér szerepe a Dél-Dunántúl gazdasági fejlődésében

dást értünk el, annak ellenére, hogy a Dél-Dunántúli regionális földtani problémáinak közvetlen vizsgálata nem szerepelt a központi intézmények kiemelt feladatai között. A jövő érdekében végzett munkával együtt vállalt kockázat észszerűségét az eredmények eddig messzemenően igazolták.

Földtani problémáink felismerésében, megfogalmazásában és megoldásában is elismerésre méltó szerepe volt 25 éves területi szervezetünk sokoldalú tevékenységének, szakmai közösségének, mivel alkotó, kritikai fórumot biztosított a kutatási eredmények ismertetésére, összevetésére, ütköztetésére. Az előadódulések — és egyéb szakmai programok — az elmúlt 25 év alatt sajátos, mással nem pótolható módon szolgálták a szakmai fejlődést és továbbképzést.

A pécsi Bányászati Múzeum földtani kiállításainak létrehozásával tagságunk — a társaságokkal közösen — a földtani kultúra széles körű terjesztésében is jelentős szerepet vállalt.

A jubileumi ülés programja — az időnként elkerülhetetlen — szintézisre való felkészülés jegyében készült, nem nélkülözve annak a gazdasági közegnek az ismeretét, amelyben a földtani célok megvalósulnak, az eredmények hasznosulnak. Ugyanakkor célunk volt visszatekintést

adni az elmúlt 25 év jelentősebb földtani eredményeire a déldunántúli régióban.

Területi szervezetünk tevékenységét a három kiemelkedő nyersanyagbázis kutatásával és termelésével foglalkozó nagyvállalatnál (Mecseki Szénbányák, Mecseki Ércbányászati Vállalat, Kőolaj- és Földgáz-bányászati Vállalat) végzett munkák alapjaiban meghatározták. Természetesen a társulati-szakmai élet színesebbé tételét nagyban elősegítették azok az általános érdeklődést és elismerést kiváltó, eredményes munkálatok, tanulmányok, melyek a régió földtani, környezet- és építésföldtani térképezésével, az ivó- és termálfvíz-nyerés lehetőségeinek feltárásával, térképi ábrázolásával, az építőipari nyersanyagok felkutatásával kapcsolatosak, hogy csak néhányat emeljünk ki a fontosabb témák közül. És akkor még nem is szőltünk az Országos Földtani Kutató és Fúró Vállalat területünkön folytatott kutatási munkáiról, központi földtani laboratóriumának szerteágazó, tudományos értékű tevékenységéről.

Társulatunk Déldunántúli Területi Szervezete a maga sajátos eszközeivel mindig eredményesen szolgálta a gazdaságpolitikai célok megvalósulását. Az általa biztosított fórum adta a lehetőséget az ország geológiaiailag egyik legnehezebb területén dol-

2. ábra. FEJÉR Leontin alapító tag, a Déldunántúli Területi Szervezet első titkára átveszi a Kiváló munkáért kitüntetést DANK Viktortól, Társulatunk elnökétől.

gozó, ott nevelődő fiatal ipari szakemberek alkotóképességének, tudományos tevékenységének kibontakoztatásához. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint azon tagtársaink, akik jelenleg már a gazdasági élet különböző területein és a felsőoktatásban végzik a jövő érdekében — vezetők beosztásában — elismert munkájukat. Ezen kollégáink, bár területileg többnyire elszakadtak tőlünk, továbbra is részt vállalnak szervezetünk munkájában. Közreműködésükkel nem egy olyan rendezvényt tartottunk, melynek során a földtant érintő több kérdésben nemcsak a hivatalos irányvonal ismertetése, hanem annak bírálata, ellenvéleményeket kifejtő tanulmányok bemutatása is helyet kapott. Igaz, hogy ezzel nem minden esetben vívtunk ki magunknak osztatlan „elismerést”, de az eredmények a későbbiekben több esetben igazolták tevékenységünk helyességét, a vitás kérdésekhez való alkotói, pozitív hozzáállásunkat. Ennek tudható be, hogy nem egy esetben — gyakran utólag — méltatták bátor kezdeményező készségünket.

Úgy érezzük, hogy az elmúlt 25 év eredményei önbizalmat adnak, és további bátor, a szakmai haladást szolgáló tevékenységre ösztönöznek. Bízunk benne, hogy a

politikai, gazdasági és társadalmi vezetéstől ezután is megkapjuk a szükséges segítséget, mint ahogy azt Társulatunk elnökségétől eddig is megkaptuk.

A jubileumi ülés szervezői tisztában voltak azzal, hogy egy ülésszak keretei nem teszik lehetővé 25 mozgalmas év eseményeire, eredményeire való maradéktalan visszaemlékezést, a célok és feladatok teljeskörű megfogalmazását. E hiány kiküszöbölésére adott lehetőséget az esti baráti találkozó, ahol a jubileumi ülésszak résztvevői fehér asztal mellett idézhették fel a múltat, annak eseményeit, mélyíthették el a baráti-szakmai kapcsolatokat. Az esti rendezvény messzemenően bizonyította a Dél-Dunántúlon dolgozó — és dolgozott — geológus szakemberek összetartozását. A közös vacsora, a beszélgetés és a tánc eredményezte kiváló hangulat a jelenlévőkben afölötti sajnálkozás érzetét keltezte, hogy ritkán van jubileum. Ismerve tagságunk egyszerűségét, joggal bízunk benne, hogy több is lesz!

Tagságunk jó hangulatban és töretlen lendülettel vágott neki a következő 25 évnek.

Kovács Endre

Beszámoló az Európai Agvag-csoportok 5. találkozásáról

Az európai agvagásványtani csoportok 5. konferenciáját 1983. augusztus 31. és szeptember 3. között Prágában tartották meg. 28 országból 375 regisztrált résztvevője volt, Európán kívüliek is. 11 magyar résztvevője volt a konferenciának, közülük öten tartottak előadást, ketten poszterrel szerepeltek.

A konferencia két bevezető plenáris előadással kezdődött: KONTA egészen általánosan foglalkozott az agvagásványokra vonatkozó ismeretekkel. MACKENZIE különösen azt emelte ki, hogy a talaj alkotórészeinek és az azokat létrehozó folyamatoknak a sokféleségét meg kell őrizni a mintázás és a vizsgálatok során.

Ezután az előadások 8 szekcióban (+1 poszter szekció) folytak, részben egyidejűleg. Kb. 140 előadás hangzott el és 40–50 között volt a bemutatott poszterek száma. Az alábbiakban ezek közül emelünk ki néhány számunkra fontosnak látszó témát és irányzatot:

1. *Az agvagásványok kristályszerkezete és kristálykémiája.* A szerkezeti alapelemek, a tetraéderek és oktaéderek torzulására vonatkozólag már általános törvényszerűségeket lehet levonni a csillámokra vonatkozó elég nagyszámú szerkezetfinomítás eredményeiből (WEISS et al.).

A szerkezetkutatás fő témája az oktaéderes és tetraéderes koordinációjú kationok, ill. oktaéderes koordinációjú üres kationhelyek eloszlásának kutatása. Ennek korszerű módszerei az infravörös spektroszkópia, a nagy felbontású nukleáris magrezonancia (NMR), valamint a röntgenabszorpciós spektrum finomszerkezetének vizsgálata (EXAFS = Extended X-Ray Absorption Fine Structure) (SANZ és STONE, SANZ és SERRATOSA, MANCEAU, DECARREAU). Közvetett kémiai módszerekkel is értékes adatokhoz juthatunk az oktaéderes kationeloszlásra vonatkozóan: Cheto- és Wyoming-típusú montmorillonitok hevítése (ČIČEL et al.), ill. őrlése + hevítése (KRANZ és ČIČEL), vagy rétegeküzi Ni kation behúzóda az oktaéderes helyekre hevítés hatására (BEN HADJ et al.).

A másik szerkezeti probléma, ami iránt továbbra is komoly érdeklődés mutatkozik, az azonos típusú elemi rétegek egymásmelékkezelésének rendezett és rendezetlen volta, ill. a rendezett rétegsorrend különböző változataiból kialakuló politípiák. Elméleti geometriai alapon kidolgozták a politíp módosulatók rendszerét, valamint ezek szimbolikáját (ĐUROVIĆ, WEISS, FIGUEROA). Itt a vizsgálat fő módszere a röntgen- és elektrondiffrakció, számított

pordiffraktogramok összehasonlítása a kísérleti mérésekkel, valamint a diffrakciós kép két-dimenziós FOURIER-analízise (BEN BRAHIM et al., DE LA CALLE et al.). Kísérletileg a ferde texturájú elektron diffrakció és transzmissziós röntgendiffrakció a legcélravezetőbb módszerek a politip módosulatok kimutatására (DRITS, TSPURSKY et al., WIEWIÓRA et al.).

További érdekes szerkezeti kérdés a hidrogénkötések iránya és erőssége. Az infravörös spektroszkópiát alacsony hőmérsékleten (150 °K = -123 °C) alkalmazva jobb felbontást lehetett kapni a kaolinit és dicitk vonalairól (PROST).

A kevert szerkezetű agyagásványok szerkezeti kutatásában is fontos előrelépés a nagyfelbontású transzmissziós elektronmikroszkópia (HRTEM) alkalmazása (KÖSTER, VALI). Vermikulit komponens tartalmazó kevert szerkezet röntgendiffrakciós vizsgálatát alifás aminosavakkal való kezeléssel kombinálták (DOVAL et al.).

Korszerű scanning transzmissziós elektronmikroszkópokra (STEM) olyan feltét szerkesztették, amely már néhány száz Å^3 térfogat kémiai elemzését is el tudja végezni (STEINBERG és RAUTUREAU).

Az agyagásványokkal párhuzamosan mind jobban kifejlődik a talajok amorf és kristályos vas- és alumínium-oxid-hidroxid ásványainak szerkezeti kutatása is (SCHWERTMANN és munkatársai, RUSSEL, FARMER stb.).

2. *Agyagok és agyagos kőzetek fázisanalízise.* A fázisanalízis pontossága és összehasonlíthatósága alapvetően a mintaelőkészítés megfelelő és egységesített módjától függ. Az előkészítés szabványosítására az AIPEA bizottságot alakított (THOREZ). Jelentősen befolyásolja pl. a montmorillonit röntgenes meghatározását a relatív nedvesség-tartalom (VAN DER GAAST és KÜHNEL). A röntgendiffrakciós kvantitatív fázisanalízisbe mindinkább bekapcsolják a számítógépes értékelést oly módon, hogy már etalon-adatként is számított diffraktogramokat használnak (KRAJČEK et al.; KORECKÝ et al.).

Teljesen általános, hogy legalább 3—4 különböző módszert kombinálnak a fázisanalízis gyakorlati kivitelezésére (röntgen, termikus, IR, elektronmikroszkópok, kémiai stb.). Így például röntgenes elemzést ellenőrizni lehet a kémiai összetétel ásványtani összetételre való számítógépes átszámításával (SRÁMEK).

Egy eddig agyagásvány szempontból viszonylag ismeretlen terület elemzését teszi lehetővé a lignit szerves anyagának alacsony hőmérsékleten (150 °C alatt) való eltávolítása (low temperature ashing, ADOLPHI és STÖRR).

3. *Agyagásványok mineralógiája és földtana.* Egyes agyagásványok mineralógiája terén a legnagyobb érdeklődés a következő, elsősorban Fe-Mg tartalmú ásványok iránt mutatkozott: a corrensit rokonsági köre (BRIGATTI et al., HAUFF et al.), a nontronit és volkonszkójit (= Cr-nontronit) (VITOVSKAZKA; MACKENZIE), valamint a szeladonit és a glaukonit határterülete (LOVELAND és BENDELOW). Tovább folyik az amorf imogilit kutatása (FARMER).

A dioktaéderes illit-szimektit rokonsági kört inkább a létrehozó földtani folyamatok szempontjából vizsgálták. Ilyen genetikai szempontok a mállás és átörklés kapcsolata (ROBERT és JAMAGNA; PEDERSTAD és JORGENSEN; STOCH és WILGAT), a vulkanogén eredet (LIPPMANN és ZIMMERMANN), valamint a diagenézis (BRUSEWITZ, VICZIÁN) és anehimetaforfózis (GALÁN, KRÁLÍK et al.). Több szemcsefrakció vizsgálatával a klorit mállását és aprózódását is nyomon lehetett követni (BALN).

A kémiai környezet és az agyagásványképződés folyamatai közötti kapcsolatot főleg speciális sós talajokban vizsgálták. Mg-ban gazdag környezetben szepiolit és paligorszkit képződik (GÜZEL és WILSON), Na-ban gazdag szikes talajokban a degradáció és alkalinizáció párhuzamosan figyelhető meg (SZENDREI).

A kaolin-telepek elterjedéséről és korrelációjáról STÖRR tartott jelentős összefoglaló előadást. Az általa kijelölt fő kaolin-képződési időszakok egy-egy konkrét példáját szolgáltatottak az egyes üledékes kaolin- és túzállóagyag-telepeket bemutató előadások (felsőkarbon a Kládno—Rakovník-szénmedencében, KÜZVART et al.; bajói-bath Szardínián, MATTIAS; csehországi harmadidőszaki telepek, pl. a mosti lignit-medence, SRÁMEK et al.). Kazahsztánban közelebbről meg nem határozott mezozóos mállási kéreghez kapcsolódnak a kaolin, valamint a reziduális Ni-szilikát telepek. Az oligocén-miocén kontinentális üledékek száraz éghajlat alatt képződött paligorszkit telepek tartalmaznak (TAZHIBAYEVA és SERALIN).

A kongresszushoz szept. 3-án egynapos kirándulás csatlakozott, amelyen a következő lelőhelyeket mutatták be:

Ejpvívec—Kýšice: Plzeň közelében lévő oligocén-miocén korú, kb. 2 km² nagyságú kerámiai nyersanyag lelőhely. Itt tarka kaolinites agyag található. A telep felső-proterozóos és ordoviciumi palára és grauwackéra, valamint karbon arkózúra és agyagos kőzetekre települ, közvetlen fekéje harmadkori homok.

Kaznejov: a legnagyobb kaolintelep a Plzeňi-medencében. Aljzata felső proterozóos, gyengén metamorfizálódott kőzetek

ből áll, amelyekre karbon kontinentális jellegű, folyóvízi és édesvízi fáciesű üledékek települnek. A karbon üledékek kaolinite-sedtek. Mosás után a kibányászott kaolin egy részét a kerámia-ipar, másik részét a papíripar használja.

Bozicany-Dél Osmosa: a híres zettlitz kaolin lelőhely környezetében, az azonos genetikájú előfordulások egyike. A kaolin a variszkszi gránitok meleg, nedves klíma melletti mállási terméke. A kaolinosodás 30–50 m vastag felső részén érte a gránitot. A legfelső 10–15 m vastagságban teljes a kaolinosodás. Fedőjében harmadkori homok, széntelep és vulkanoklasztos agyagos üledékek vannak, 3–30 m vastagságban. A telepben 3 kaolin típus különítenek el. Az agyagban kaoliniten kívül primer muszkovit és kvarc van kis mennyiségben. A primer muszkoviton finom illit bevonat van. Vastartalma finom diszperz vasoxid pigmentek alakjában van jelen, részben pedig a csillámban. Kis mennyiségben sziderit és pirit is lehet a mintákban. A Karlovy-varyi medence első osztályú kaolinitjét (pl. Zettlitz) porcelángyártásra, a meglátogatott lelőhely másodosztályú kaolinitjét elektromosipari és orvosi kerámia készítésére használják fel. A felsoroltakon kívül számos más ipari hasznosítása is van és számos országba exportálják.

A konferencia kiváló alkalom volt szűkebb szakmai területünk szakembereinek találkozására, amelyen jelen voltak a szakma legjelentősebb személyiségei. A következő találkozót 1987-ben Spanyolországban rendezik.

FÖLDEVÁRI Mária—VICZIÁN István

Friedrich BACHMAYER és munkatársai: Erdöl und Erdgas in Österreich (Kőolaj és földgáz Ausztriában). Kiadó: Naturhistorisches Museum Wien und F. Berger, Horn, Wien, 1980.

A könyv 312 oldalt, 114 ábrát, 18 táblázatot és 12 térképvázlatot tartalmaz.

A monográfiászerű kézikönyv ismerteti az ország kőolaj és földgáztelepeinek földtani, kőzettani, kémiai, őslénytani, ősföldrajzi, tektonikai, rétegtani, termelési és statisztikai adatait, illetve áttekintését. Megismerhetjük a szénhidrogén telepeket kísérő víztartó telepek viszonyait, valamint az alkalmazott fúrástechnikai módszereket.

A Kisalföld ÉNY-i pereme Ausztriával határos és e földtani egység egy kisebb része osztrák területen van. Így az osztrák határvidék mélyföldtani kutatása kőolaj, földgáz, geotermikus energia és ásványvíz feltárása céljából a magyar területre vonat-

kozólag is nagyon hasznos információkat nyújt.

A szénhidrogén fekvő és mélyfekvő képződményei között található: kristályos alaphegység, devon, karbon és perm képződmények. Szénhidrogén- és víztartó rétegek a triász, jura, kréta, eoocén, oligocén, miocén és pannon összletekben települnek.

A földtani térképezés vonatkozásában az áttekintő 50 000-es, valamint a speciális és részletes 25 000-es, 10 000-es és 5000-es lapok munkáit ismerteti a könyv.

Az alkalmazott geofizika felhasználja a mágneses, graviméteres, szeizmikus és a geoelektromos módszereket. A fúrás geofizika, a fúrás-feldolgozás és a rétegtani kutatás szerepel a speciális feladatok között.

A kiadvány megjelenését támogatta az Osztrák Állami Ásványolaj Rt.

DR. SPOSS Zoltán

KONECNY V.—PRISTAS J.—VASS D.: Vysvetlivky ku geologickej mape Ipel'skej kotliny a juznej casti Krupinskej planiny 1 : 50 000 (Magyarozó az Ipoly-medence és a Korponai-fennsík déli részének 1 : 50 000-es térképéhez). A pozsonyi Geol. Ustav Dionyza Stura kiadása, 1983. 126 oldal, 10 szövegközi ábra, 17 táblázat.

KONECNY V.—PRISTAS J.—VASS D.: Geological map of the Ipel'basin and the southern part of the Krupina plateau. 1 : 50 000. Bratislava 1979. (Az Ipoly-medence és a Korponai-plató déli részének földtani térképe (angol nyelvű változat).

A térképmagyarázó, valamint a hozzá tartozó 1 : 50 000-es színes földtani térképlap az Ipoly-völgy szlovákiai oldalát mutatja be Balassagyarmat, Szécsény és Nógrádszakál vonalától északra. Erről a vidékről 1979-ben már megjelent egy szép kiállítás, vaskos monográfia. (Ismertetését lásd a Földtani Közlöny 113. k. 3. füzet (1983) 272–273. lsdalán). Az 50 000-es földtani térkép és a térképmagyarázó csak a déli felét mutatja be a monográfiában ábrázolt területnek. Ennek ellenére a térkép, a térképmagyarázó és a monográfia tartalma szervesen kapcsolódik, jól kiegészíti egymást.

A színes földtani térkép részletes kidolgozását bizonyítja, hogy a negyedidőszaki képződményeket 28, a miocént 56, az oligocént és az oligocént 8 különféle jelölés ábrázolja. A térkép szegélyén (túlmagasított) szelvényrajzok mutatják a képződmények vastagságát és tektonikus elmozdulásait.

DR. JASKÓ Sándor

TARTALOMJEGYZÉK — СОДЕРЖАНИЕ — CONTENU (1984)

BÉRCZI I.: Főtitkári jelentés (1984. III. 14.).....	417—423
DANK V.: Társadalmi szerv lett a Magyarhoni Földtani Társulat (Elnöki megnyitó, 1984. III. 14.).....	411—416
GRASSELY GY.: Koch Sándor (1896—1983).....	433—438
JUHÁSZ J.: A mérnökgeológia jelene és jövője.....	425—432

ÉRTÉKELÉSEK — НАУЧНЫЕ СТАТЬИ — MÉMOIRES

BAKSA CS.: A reeski ércesedés genetikai vázolata — Genetic aspects of the Reesk mineralized complex.....	335—348
BRZYSZANSZKY K.—HAAS J.: A szenon <i>nekézsenyi konglomerátum formáció</i> stratotípus szelvényének szedimentológiai és tektonikai vizsgálata — The Nekézseny Conglomerate Formation of Senonian age: a sedimentological and tectonic study of the stratotype section.....	81—100
DUDICH E.—MINDSZENTY A.: Ásványkőzettani-geokémiai adatok a Villányi-hegység és az Erdélyi-középhegység bauxitjainak összehasonlításához — Contribution to the comparative geochemistry, mineralogy and petrology of bauxites in the Villány Mts (SE-Transdanubia, Hungary) and in the Pădurea Craiului — Bihor Mts area (W-Transylvania, Rumania).....	1—18
ELEK I.: Adalékok a honi bauxitok radiogeokémiai vizsgálatához — Contributions aux recherches radio-géochimiques des bauxites hongroises.....	321—334
EMBÉY-ISZTIN A.—NOSKENÉ FAZEKAS G.: Adatok a borszónyi vulkanitok magmafejlődésének korai, bazaltos szakaszához — Data on the presence of basaltic magmatism at greater depth in the Börzsöny Mts., N. Hungary.....	171—187
GÉCZY B.: Európa jura ammonitesz provinciái — Jurassic ammonite provinces of Europe.....	257—262
GIDAI L.: A Héreg-tarjáni medence eocén képződményei — Les formations éocènes du Bassin de Héreg-Tarján.....	297—308
KÓKAY J.—MIHÁLY S.—MÜLLER P.: Bádeni kori rétegek a budapesti Őrs-vezér tere környékén — Badenian layers at the Eastern part of Budapest.....	285—296
KOZUR, H.: A Nagybány-324. sz. fúrás oligocén előtti képződményeinek rétegtani besorolása és tektonikai értékelése — Die stratigraphische Einstufung der voroligozänen Schichtenfolge der Bohrung Nagybány-324 und ihre tektonische Auswertung.....	61—79
MÉKES K.: Urántartalmú kőszének genetikai típusai — Genetic types of uraniferous coals.....	215—223
MIHÁLY S.—VINCZE P.: Újabb paleoökológiai megfigyelések a gánti középsőeocénból — New paleoecological remarks concerning the Middle Eocene beds of the Bagoly-hegy at Gánt, Transdanubia, Hungary.....	263—284
MINDSZENTY A.—KNAUER J.—SZANTNER F.: Az iharkúti bauxit üledékföldtani jellegi és felhalmozódási körülményei — Sedimentological features and the conditions of accumulation of the Iharkút bauxite deposit.....	19—48
SZÉKELYÉ FUX V.—KOZÁR M.: A Nyírség mélyszinti neogén vulkanizmusa — Deep-situated Neogene volcanism in the Nyírség, NE Hungary.....	147—159
SZENTGYÖRGYI K.: Adatok az alföldi cenomán és turon képződmények ismeretéhez — Contribution to the knowledge of the Cenomanian and Turonian in the Great Hungarian Plain.....	49—60
VINCZE J.—SOMOGYI J.: A meceski felsőpermi homokkő uránércesedési formaelemi (I. rész) — The Upper Permian sandstones of the Mecsek: form elements of uranium ore mineralization and facies relations (Part I).....	189—213
VINCZE J.—SOMOGYI J.: A meceski felsőpermi homokkő uránércesedési formaelemi és fácieskapcsolatai (II. rész) — The Upper Permian sandstone of the Mecsek: form elements of uranium ore mineralization and facies relations (Part II).....	309—320
VÖLGYI L.: A Nyírség potenciális szénhidrogénföldtana — Potential hydrocarbon geology of the Nyírség, NE Hungary.....	161—169

RÖVID KÖZLEMÉNYEK — КРАТКИЕ СООБЩЕНИЯ — NOTICES

CSABALAY L.: Chondrodonták a zirci mészkő formációban — Chondrodonten in der Zirc-Kalk Formation	369—374
OSONGRÁDI J.: Hidrotermális kőzetelváltozások és szénescement eloszlás a gyöngyössolymosi üstölkői higany-indikációs zónában — Hydrothermale Gesteinsveränderungen und Buntmetallverteilung in der Quecksilberindikationszone von Gyöngyössolymos-Üstölkő	113—121
HAVAS L.: A perkupai serpentin eredete és helyzete — Ursprung und Lage des Serpentinits von Perkupa (N-Ungarn)	109—112
KOZUR, H.: Megjegyzések a Bükk hegység felsőperm orthocon Nautiloideáival kapcsolatban — Bemerkungen zu den orthoconen Nautiloidea des Bükk-Gebirges (Nordungarn)	357—352
LELKES GY.—MÜLLER P.: Foraminifera-alga onkoidok a budapesti miocénben — Foraminiferal-algal oncoids from the Miocene of Budapest	349—356
MÉHES K.: Orbitolinás képződmények korrelációja a Tethys övezetében — Correlation of Orbitolinabearing-deposits in the Tethyan realm	363—368
SCHNEUR GY.: Atektónikus deformációs és törési szerkezetek a gerecsei és a budai-hegységi édesvízi mészkövekben — Atektonische Deformations- und Bruchstrukturen in den Süßwasserkalken des Gerecse- und Budaer-Gebirges	101—103
WÉBER B.: Kőszéntelepek összlet a Mecsek hegységi felsőtriászban — Kohlenserie in der Obertrias des Mecsek-Gebirges	225—230

TUDOMÁNYTÖRTÉNET — ИСТОРИЯ НАУК — HISTOIRE DES SCIENCES

CsÍKY G.: Megemlékezés Zíper Keresztély Andrásról, születésének 200. évfordulóján — In memoriam A. K. Zipser, on the 200th anniversary of his birth	231—234
EMBEY-ISZTIN A.: Megemlékezés Semsey Andor születésének 150. és halálának 60. évfordulóján — Zum Gedächtnis an den 150. Geburtstag und die 60. Jahreswende des Todes von A. Semsey	385—386
NAGY B.: A nagybörzsönyi ércbányászat és ércutatás története — Die Geschichte des Erzbergbaues und der Erzprospektion von Nagybörzsöny (Deutsch Pilsen)	387—404
SZEDERKÉNYI T.: Prinz Gyula és a magyar földtan — Gyula Prinz und die ungarische Geologie	375—385

A MAGYAR FÖLDTANI IRODALOM JEGYZÉKE, 1983 — БИБЛИОГРАФИЯ ЛИТЕРАТУРЫ ГЕОЛОГИЧЕСКИХ И СМЕЖНЫХ НАУК В ВЕНГРИИ 1983 г. — RÉPERTOIRE BIBLIOGRAPHIQUE DES PUBLICATIONS DU DOMAINE DES SCIENCES GÉOLOGIQUES EN HONGRIE 1983	430—471
--	---------

HÍREK, ISMERTETÉSEK — СООБЩЕНИЯ — NOTICES, REVUE BIBLIOGRAPHIQUE	80, 121—133, 235—251, 405—410, 424, 472—480
--	---

TÁRSULATI ÜGYEK — ДЕЛА ОБЩЕСТВА — AFFAIRES DE LA SOCIÉTÉ	134—143 160, 170, 188, 214, 224, 252—256
--	--

SZERZŐTÁRSAINKHOZ !

Kérjük, hogy a Földtani Közlöny Szerkesztőbizottságához beküldött kéziratokat az alábbiak szerint szíveskedjenek elkészíteni:

1. Minden oldal (az esetleges apróbetűs szedések is) kettes sorközzel, soronként 50 leütéssel, 25 sorral készüljön.
2. A fokozódó papírhány miatt és a hosszú átfutási idő lerövidítése érdekében egy-egy cikk max. 15 szabványoldal (lásd az 1. pontot) terjedelmű lehet, beleértve a táblázatokat és az idegen nyelvű rezümé szövegét is, ami max. 2—3 gépelt oldal legyen.
3. A cikkhez max. 8—10 ábra tarthat, a megfelelő feliratokkal és jelmagyarázattal (ez nem számít bele a 2. pontban említett 15 oldalba). Az ábracímeket és a jelmagyarázatokat külön (tehát nem a szövegben!) kérjük. Az ábrák helye a szövegben megjelölendő.
4. Amennyiben fénykép-tábla melléklet szükséges, kérjük, hogy pl. egy ősmaradvány vagy kristály (stb.) csak egy fényképen szerepeljen, a táblák száma sem lehet több 5—8-nál. A fényképek minősége kliséképes kell legyen.
5. A gépelt szövegben a szerző által kívánt kiemeléseket kérjük ceruzával megjelölni, minden más megkülönböztetést (pl. csupa nagybetű stb.) mellőzni kérünk.
6. A Földtani Közlönyben csak olyan cikket közlünk, amelyet megelőzőleg a Társulat fórumán előadtak és megvitattak. Ezt a címhez tartozó lábjegyzetben minden esetben fel kell tüntetni.
7. A lektorok kijelölése a szerkesztőbizottság feladata. Mellékelt lektori véleményt nem veszünk figyelembe.
8. A szerkesztőbizottság csak a fentieknek megfelelő kéziratot fogad el.
9. Kérjük Szerzőtársainkat, szíveskedjenek a közlés céljából kívánt postacímüket (irányítószámmal) megküldeni. Továbbá közölni pontos lakcímüket és személyi számukat, amely adatokra a szerzői díj kiutalásához van szükség.
10. A korrekktúrára visszaküldött levonatokat javítás után kérjük *minden esetben* DR. KASZAP ANDRÁS címére, és nem a Társulat titkárságára eljuttatni, ill. ajánlott küldeményként postára adni (1034 Budapest III. Nagyszombat u. 25. II. 87.).

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda főigazgatója

Műszaki szerkesztő: Sándor István

A kézirat a nyomdába érkezett: 1986. szeptember 4. — Terjedelem: 11,2 (A/5 ív)
87.15962 Akadémiai Kiadó és Nyomda, Budapest. — Felelős vezető: Hazai György

Ára: 19 Ft
Előfizetési díj egy évre: 76 Ft

INDEX: 25299
ISSN 0015—542X

Felelős szerkesztő:
DANK VIKTOR

Technikai szerkesztő:
KASZAP ANDRÁS

A szerkesztő bizottság tagjai:

GÉCZY BARNABÁS, KLIBURSKYKYNÉ VOGL MÁRIA, KONDA JÓZSEF, MÁTYÁS ERNŐ,
NÉMETH GUSZTÁV, SZÉKYNÉ FUX VILMA, SZILVÁGYI IMRE, ZELENKA TIBOR

✱

A Társulat címe — Address of the Society:

Magyarhoni Földtani Társulat
H-1061 Budapest VI., Anker köz 1.

Terjeszti a Magyar Posta

Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál és a Posta Központi Hírlap Irodánál (PKHI 1900 Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a PKHI 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetés bejelenthető az Akadémiai Kiadónál (1363 Budapest, Alkotmány utca 21. Telefon: 111-010.)

Példányonként beszerezhető: az Akadémiai Könyvesboltban (1368 Budapest, Váci utca 22. Telefon: 185-881), a PKHI Hírlapboltjában (1055 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 76. Telefon: 116-269) és minden nagyobb árusítóhelyen.

Előfizetési díj egy évre: 76 Ft

1 szám ára: 19 Ft

Index szám: 25 299

Külföldön terjeszti a KULTURA Külkereskedelmi Vállalat,
H-1389 Budapest, Pf. 149.

AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST